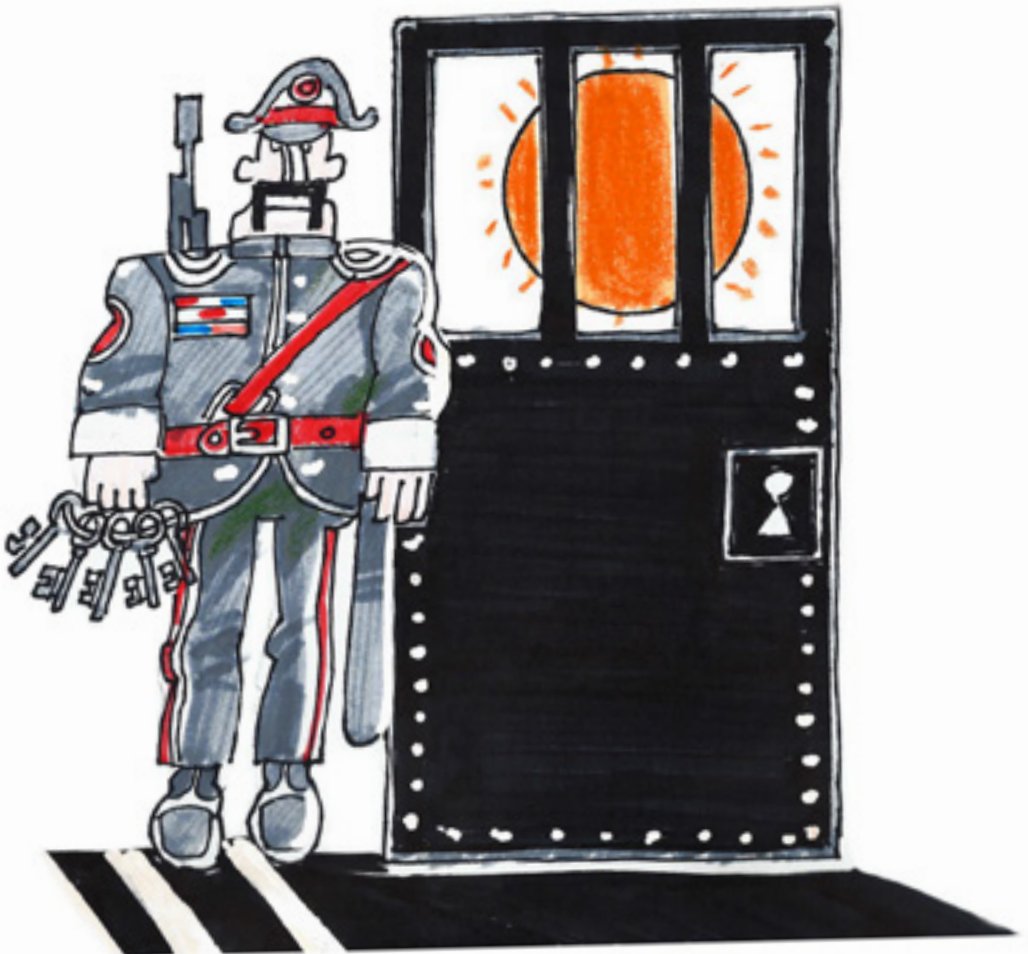

Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο

ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ ΤΩΝ ΒΡΑΒΕΥΘΕΝΤΩΝ ΜΕ ΤΟ ΒΡΑΒΕΙΟ ΖΑΧΑΡΩΦ

ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ
ΤΩΝ ΒΡΑΒΕΥΘΕΝΤΩΝ
ΜΕ ΤΟ ΒΡΑΒΕΙΟ
ΖΑΧΑΡΩΦ
2016

- 2016 Nadia Murad, Lamiya Aji Bashar
- 2015 Raif Badawi
- 2014 Denis Mukwege
- 2013 Malala Yousafzai
- 2012 Nasrin Sotoudeh, Jafar Panahi
- 2011 Αραβική Άνοιξη:
Mohamed Bouazizi, Ali Ferzat, Asmaa Mahfouz,
Ahmed El Senussi, Razan Zaitouneh
- 2010 Guillermo Fariñas
- 2009 Memorial
- 2008 Hu Jia
- 2007 Salih Mahmoud Mohamed Osman
- 2006 Aliaksandr Milinkevich
- 2005 Damas de Blanco (Κυρίες με τα Λευκά),
Hauwa Ibrahim, Δημοσιογράφοι Χωρίς Σύνορα
- 2004 Ένωση Δημοσιογράφων της Λευκορωσίας
- 2003 Ο γενικός γραμματέας του ΟΗΕ Kofi Annan
και ολόκληρο το προσωπικό των Ηνωμένων
Εθνών

- 2002 Oswaldo José Payá Sardiñas
- 2001 Izzat Ghazzawi, Nurit Peled-Elhanan,
Dom Zacarias Kamwenho
- 2000 ¡Basta Ya!
- 1999 Xanana Gusmão
- 1998 Ibrahim Rugova
- 1997 Salima Ghezali
- 1996 Wei Jingsheng
- 1995 Leyla Zana
- 1994 Taslima Nasreen
- 1993 *Oslobođenje*
- 1992 Las Madres de Plaza de Mayo
(Οι Μητέρες της Πλατείας του Μαΐου)
- 1991 Adem Demaçi
- 1990 Aung San Suu Kyi
- 1989 Alexander Dubček
- 1988 Nelson Rolihlahla Mandela,
Anatoli Marchenko

Το τέλος της χρονιάς 2016 που πλησιάζει δεν μας επιτρέπει να είμαστε αισιόδοξοι. Οι βόμβες πλήττουν αδιάκοπα τις πόλεις της Συρίας και τους κατοίκους τους, ο κατάλογος των κρατουμένων για λόγους συνείδησης ανά τον κόσμο διαρκώς μακραίνει και η λαϊκιστική προπαγάνδα δεν σταματά τις επιθέσεις κατά των δημοκρατικών αρχών, ακόμη και στο εσωτερικό της Ένωσης.

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο αγωνίζεται. Στο όνομα της ελευθερίας του πνεύματος, στο όνομα της ελευθερίας να καταγγέλλονται τα δεινά και οι αδικίες, τείνει χείρα βοηθείας σε αυτούς που επιχειρείται να φιμωθούν. Και το κάνει με τα μέσα που διαθέτει, άλλες φορές κινούμενο στην αφάνεια και άλλες στο φως, όπως με την ετήσια απονομή του Βραβείου Ζαχάρωφ, που δίνει την ευκαιρία να φωτίσουν οι προβολείς έναν αγώνα. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο γνωρίζει ότι το βραβείο αυτό δεν είναι μαγικό ραβδί. Πώς να μην αναλογιστούμε τη σύρια αγωνίστρια για τα ανθρώπινα δικαιώματα Razan Zaitouneh, βραβευθείσα το 2011, για την τύχη της οποίας δεν έχουμε καμία πληροφορία, ή ακόμη τον νικητή του βραβείου το 2015, Raif Badawi, που με το θάρρος του έχει καταπλήξει ολόκληρη την υφήλιο. Ο σαουδάραβας μπλόγκερ και συγγραφέας αργοπεθαίνει στις φυλακές της χώρας του γιατί βροντοφώναξε αυτό που οι πολλοί δεν τολμούσαν παρά να ψιθυρίσουν. Η ιρανή δικηγόρος Nasrin Sotoudeh και ο συμπατριώτης της σκηνοθέτης Jafar Panahi εξακολουθούν να μην έχουν την άδεια να ταξιδέψουν.

Ωστόσο, το 2016 μάς επιφύλασσε και παρήγορα νέα. Η αζέρα αγωνίστρια για τα ανθρώπινα δικαιώματα Leyla Yunus και ο σύζυγός της Arif αφέθηκαν ελεύθεροι χάρη στην αδιάλειπτη υποστήριξη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου. Ο βραβευθείς Guillermo Fariñas, από την Κούβα, έβαλε τέλος στην απεργία πείνας και έγινε δεκτός στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Η διεξοδική παρακολούθηση των δημοκρατικών διεργασιών από το Κοινοβούλιο, η ακριβής τεκμηρίωση των πολέμων και των κρίσεων μας επιτρέπουν να μην αφήνουμε τους ισχυρούς να συντρίβουν ανενόχλητοι τους πρωτεργάτες της ελευθερίας.

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο επέλεξε φέτος να τιμήσει το θάρρος και την αξιοπρέπεια δύο ξεχωριστών γυναικών. Η Nadia Murad Basee Taha επέζησε της σεξουαλικής δουλείας που της επέβαλε η τρομοκρατική οργάνωση Ισλαμικό Κράτος (IS) και έγινε η φωνή του λαού της, που είναι θύμα πραγματικής γενοκτονίας. Η ίδια και η συμπατριώτισσά της Lamiya Aji Bashar, ένα ακόμη θύμα των χειρότερων θηριωδιών των τζιχαντιστών του IS, που φέρει στο σώμα της τα σημάδια του αγώνα της υπέρ της ελευθερίας και κατά της ατιμωρησίας, έγιναν οι σημαιοφόροι της θρησκευτικής κοινότητας Γεζιντι στο Ιράκ. Μέσα από αυτές, το Κοινοβούλιο αναγνωρίζει και στηρίζει τις προσπάθειες να παραπεμφθούν στη δικαιοσύνη οι μαχητές του καλούμενου Ισλαμικού Κράτους για όλα τα εγκλήματα που διέπραξαν εναντίον γυναικών, παιδιών και ανδρών.

Φέτος, για μια ακόμη φορά, είναι τιμή μας να έχουμε ανάμεσα στις σελίδες αυτές τα σχέδια του σύρου σκιτσογράφου Ali Ferzat, νικητή του βραβείου το 2011, να μας θυμίζουν ότι η ελευθερία της έκφρασης παραμένει αδιαπραγμάτευτη.

ΤΟ ΒΡΑΒΕΙΟ ΖΑΧΑΡΩΦ

Το Βραβείο Ζαχάρωφ για την Ελευθερία της Σκέψης απονεμήθηκε για πρώτη φορά το 1988 στον Nelson Mandela και τον Anatoli Marchenko και αποτελεί την υπέρτατη αναγνώριση της Ευρωπαϊκής Ένωσης για δράσεις στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Τιμά άτομα, ομάδες και οργανώσεις που έχουν συμβάλει κατά ξεχωριστό τρόπο στην προστασία της ελευθερίας της σκέψης. Μέσω του βραβείου και του συναφούς δικτύου, η ΕΕ στηρίζει τους βραβευθέντες προκειμένου να τους ενισχύσει και να τους ενδυναμώσει, ώστε να συνεχίσουν τους αγώνες τους.

Το βραβείο έχει μέχρι στιγμής απονεμηθεί σε αντιφρονούντες, πολιτικούς ηγέτες, δημοσιογράφους, δικηγόρους, ακτιβιστές από την κοινωνία των πολιτών, συγγραφείς, μητέρες, συζύγους, ηγέτες μειονοτήτων, μια αντιτρομοκρατική ομάδα, ακτιβιστές για την ειρήνη, έναν ακτιβιστή για τον αγώνα κατά των βασανιστηρίων, έναν γελοιογράφο, επί μακρόν φυλακισμένου αντιρρησίες συνείδησης, έναν κινηματογραφιστή, στον ΟΗΕ ως φορέα, ακόμα και σε ένα παιδί που πραγματοποίησε εκστρατεία για το δικαίωμα στην εκπαίδευση. Το βραβείο προωθεί ιδίως την ελευθερία της έκφρασης, την προστασία των δικαιωμάτων των μειονοτήτων, τον σεβασμό του διεθνούς δικαίου, την ανάπτυξη της δημοκρατίας και την εφαρμογή του κράτους δικαίου.

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο απονέμει το Βραβείο Ζαχάρωφ με χρηματικό έπαθλο 50 000 ευρώ σε πανηγυρική συνεδρίαση στο Στρασβούργο προς τα τέλη κάθε έτους. Κάθε πολιτική ομάδα του Κοινοβουλίου καθώς και οι επιμέρους βουλευτές μπορούν να προτείνουν υποψηφίους (για κάθε υποψήφιο απαιτείται η στήριξη τουλάχιστον 40 βουλευτών). Οι υποψήφιοι παρουσιάζονται σε κοινή συνεδρίαση των Επιτροπών Εξωτερικών Υποθέσεων και Ανάπτυξης και της Υποεπιτροπής Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, των οποίων τα μέλη σε πλήρη σύνθεση ψηφίζουν τους τρεις επικρατέστερους υποψηφίους. Ο τελικός νικητής (ή νικητές) του Βραβείου Ζαχάρωφ επιλέγεται από τη Διάσκεψη των Προέδρων, ένα σώμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου επικεφαλής του οποίου είναι ο πρόεδρος και περιλαμβάνει τους προέδρους όλων των πολιτικών ομάδων που αντιπροσωπεύονται στο Κοινοβούλιο, έτσι ώστε η επιλογή του βραβευόμενου να είναι πραγματικά ευρωπαϊκή.

ALI F...

Ο Andrei Sakharov (Αντρέι Ζαχάρωφ — 1921-1989), ο διάσημος σοβιετικός φυσικός, ακτιβιστής των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, αντιφρονών και υπέρμαχος των μεταρρυθμίσεων, αποδέχθηκε την ιδέα της θέσπισης ενός βραβείου για την ελευθερία της σκέψης που θα έφερε το όνομά του «ως σημαντική πράξη εκτίμησης του έργου μου για την προάσπιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων»⁽¹⁾, όπως ανέφερε σε επιστολή του προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο (ΕΚ). Θεωρούσε την απονομή ενός τέτοιου βραβείου «χρήσιμη», δεδομένου ότι «θα προσέλκυε την προσοχή στο πρόβλημα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και θα ενθάρρυνε ανθρώπους που έχουν συνεισφέρει στον σκοπό αυτό». Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο δήλωσε την πρόθεσή του να δημιουργήσει το βραβείο αυτό με ψήφισμα που ενέκρινε τον Δεκέμβριο του 1985.

Πρωτοπόρος στην πυρηνική φυσική και πατέρας της σοβιετικής βόμβας υδρογόνου, ο Sakharov σε ηλικία μόλις 32 ετών έγινε πλήρες μέλος της Σοβιετικής Ακαδημίας Επιστημών και του παραχωρήθηκαν τα προνόμια της νομενκλατούρας, δηλαδή των μελών της ελίτ της Σοβιετικής Ένωσης.

Ωστόσο, στα τέλη της δεκαετίας του 1950 άρχισε να ανησυχεί όλο και περισσότερο για τις επιπτώσεις των πυρηνικών δοκιμών στην ατμόσφαιρα και για τις πολιτικές και ηθικές συνέπειες του έργου του, που θα μπορούσε να οδηγήσει σε μαζική απώλεια ανθρώπινων ζωών.

Το σημείο καμπής στην πολιτική του εξέλιξη ήρθε το 1967, όταν απηύθυνε έκκληση στις σοβιετικές αρχές να αποδεχθούν αμερικανική πρόταση για διμερή απόρριψη της ανάπτυξης αντιβαλλιστικών πυραυλικών αμυντικών συστημάτων, τα οποία χαρακτήρισε μείζονα κίνδυνο για παγκόσμιο πυρηνικό πόλεμο στο δοκίμιο που έγραψε το 1968 με τίτλο *Σκέψεις για την πρόοδο, την ειρηνική συνύπαρξη και την ελευθερία του πνεύματος*. Οι σοβιετικές αρχές απέρριψαν την έκκλησή του και, μετά τη δημοσίευση του δοκιμίου του, απέκλεισαν τον Andrei Sakharov από κάθε απόρρητη στρατιωτική εργασία και του στέρησαν όλα του τα προνόμια.

Το 1970 έγινε ιδρυτικό μέλος της Επιτροπής Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων στην ΕΣΣΔ και έκτοτε ύψιστο μέλημά του αποτέλεσε η εκστρατεία για τα ανθρώπινα δικαιώματα και τα θύματα πολιτικών δικών. Το 1972 παντρεύτηκε την Elena Bonner, συναγωνίστριά του για τα ανθρώπινα δικαιώματα. Παρά τις ολοένα και μεγαλύτερες πιέσεις από την κυβέρνηση, ο Sakharov όχι μόνο αγωνιζόταν για την απελευθέρωση των αντιφρονούντων στη χώρα του, αλλά κατέστη και ένας από τους πιο θαρραλέους επικριτές του σοβιετικού καθεστώτος, ενσαρκώνοντας τη σταυροφορία κατά της στέρσης θεμελιωδών δικαιωμάτων. Σύμφωνα με την περιγραφή της Επιτροπής Βραβείων Νόμπελ, που του απένειμε το Βραβείο Νόμπελ Ειρήνης το 1975, ήταν «ένας εκπρόσωπος της συνείδησης της ανθρωπότητας». Δεν του επιτράπηκε να μεταβεί στην τελετή απονομής του βραβείου, αλλά ούτε η καταπίεση ούτε η εξορία μπόρεσαν να λυγίσουν την αντίστασή του.

(1) Οι επιστολές του Andrei Sakharov από τις οποίες παρατίθενται αποσπάσματα στην παρούσα έκδοση φυλάσσονται στα Ιστορικά Αρχεία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.

Ο Andrei Sakharov εξορίστηκε στην κλειστή πόλη Γκόρκι το 1980, μετά τη δημόσια διαμαρτυρία του για τη σοβιετική στρατιωτική επέμβαση στο Αφγανιστάν το 1979. Κατά τη διάρκεια της εξορίας βρισκόταν υπό την αυστηρή επιτήρηση της σοβιετικής αστυνομίας και προχώρησε δύο φορές σε απεργία πείνας ζητώντας να επιτραπεί στη σύζυγό του να μεταβεί στις Ηνωμένες Πολιτείες για εγχείριση καρδιάς. Η Elena Bonner, που επίσης καταδικάστηκε σε εξορία στο Γκόρκι το 1984, έλαβε τελικά την άδεια να μεταβεί στις ΗΠΑ για θεραπεία τον Οκτώβριο του 1985. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο υποστήριξε τους Sakharov και μάλιστα συζήτησε την πρόταση να αφιεθεί κενό ένα έδρανο στο ημικύκλιο για τον Andrei Sakharov. Τελικά υιοθετήθηκε η εναλλακτική πρόταση να θεσπιστεί ένα βραβείο που θα έφερε το όνομα του Andrei Sakharov. Ο Sakharov επελέγη επειδή ήταν «ένας ευρωπαίος πολίτης που αποτελούσε την προσωποποίηση της ελευθερίας της σκέψης και της έκφρασης και ο οποίος αποφάσισε, εξαιτίας των πεποιθήσεων και της συνείδησής του, να αποποιηθεί όλα τα υλικά πλεονεκτήματα και όλες τις τιμές που του προσφέρονταν», σύμφωνα με τα λόγια του Jean-François Deniau, εισηγητή της πρωτοβουλίας, ενώπιον της ολομέλειας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.

Το βραβείο θεσπίστηκε με ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου που εγκρίθηκε τον Δεκέμβριο του 1985. Έναν χρόνο αργότερα, ο Mikhail Gorbachev, που εφάρμοσε την πολιτική της περεστρόικα και της γκλάσνοστ στη Σοβιετική Ένωση, επέτρεψε στον Andrei Sakharov και στην Elena Bonner να επιστρέψουν στη Μόσχα. Ο Sakharov πέθανε στη Μόσχα τον Δεκέμβριο του 1989.

Το 2013 το βραβείο που φέρει το όνομά του συμπλήρωσε ένα τέταρτο του αιώνα κατά το οποίο στηρίζει τα ανθρώπινα δικαιώματα, περνώντας πάνω από σύνορα, ακόμα και απολυταρχικών καθεστώτων, και ανταμείβει τους ακτιβιστές ανθρωπίνων δικαιωμάτων και τους αντιφρονούντες σε όλο τον κόσμο. Οι υπερασπιστές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων που τιμήθηκαν με το βραβείο έχουν πληρώσει ακριβά τον αγώνα τους για την υπεράσπιση της ανθρώπινης αξιοπρέπειας: πολλοί έχουν αντιμετωπίσει διώξεις, θάνατο, απώλεια της ελευθερίας τους, φυλοδαρμούς ή εξορία. Σε ορισμένες περιπτώσεις, οι βραβευθέντες δεν είχαν καν την ελευθερία να παραλάβουν αυτοπροσώπως το βραβείο τους.

Σε αυτή την κατηγορία ανήκει η Nasrin Sotoudeh, που έλαβε το βραβείο για το 2012, η οποία από τη φυλακή Evin στο Ιράν όπου κρατούνταν έγραψε επιστολές που απευθύνονταν στον εκλιπόντα Andrei Sakharov διερευνώντας από φιλοσοφικής πλευράς το νόημα της ανυπακοής και συγκρίνοντας τον αγώνα της με τον δικό του.

«Ο τρόπος με τον οποίο καθημερινά ανανεώνετε τη ζωή και την αντίστασή σας ήταν εκπληκτικός. Αυτό που κατορθώσατε να πετύχετε ήταν μεγάλη νίκη για όλους τους μαχητές της ελευθερίας ανά τον κόσμο. Είθε όσοι έρθουν στο μέλλον να εκπληρώσουν τα ανεκπλήρωτα όνειρά σας».

ΤΟ ΔΙΚΤΥΟ ΒΡΑΒΕΙΟΥ ΖΑΧΑΡΩΦ απαρτίζεται από βραβευθέντες με το Βραβείο Ζαχάρωφ και από βουλευτές του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου. Δημιουργήθηκε από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο το 2008, κατά την 20ή επέτειο από τη θέσπιση του Βραβείου Ζαχάρωφ. Στο πλαίσιο της δημιουργίας του αναγνωρίστηκε «ο ειδικός ρόλος των βραβευθέντων με το Βραβείο Ζαχάρωφ ως πρεσβευτών της ελευθερίας της σκέψης» και τα μέλη του «συμφώνησαν να ενισχύσουν τις κοινές προσπάθειες υπέρ των προασπιστών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων σε ολόκληρο τον κόσμο μέσω κοινών δράσεων των βραβευθέντων με το Βραβείο Ζαχάρωφ σε συνεργασία με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και υπό την αιγίδα του». Το Δίκτυο Βραβείου Ζαχάρωφ συνδέει τους βουλευτές του Κοινοβουλίου, τους βραβευθέντες με το Βραβείο Ζαχάρωφ και την κοινωνία των πολιτών με σκοπό τη βελτίωση της συνεργασίας για τις δράσεις που πραγματοποιούνται για τα ανθρώπινα δικαιώματα στις Βρυξέλλες και τον υπόλοιπο κόσμο. Λειτουργεί ως διαύλος επικοινωνίας που επιτρέπει στους βραβευθέντες και στο Κοινοβούλιο να αντιμετωπίζουν τις παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και άλλα ζητήματα που σχετίζονται με αυτά.

Κατά την 25η επέτειο του βραβείου, το 2013, το Δίκτυο ενέκρινε δήλωση με την οποία τα μέλη του εξέφρασαν από κοινού και ατομικά την υποστήριξή τους για την προώθηση και την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων παγκοσμίως μέσω διαφόρων δράσεων. Στις δράσεις αυτές περιλαμβάνονται μια συνεχιζόμενη διεθνής εκστρατεία με στόχο τον τερματισμό της βίας κατά των παιδιών και την προώθηση της εκπαίδευσης στην παιδική ηλικία, καθώς και μια εκστρατεία για την ελευθερία της έκφρασης, η οποία πραγματοποιήθηκε σε συνεργασία με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο τον Μάιο του 2015.

Το 2016 το Δίκτυο θέσπισε, όπως συμφωνήθηκε στη δήλωση της 25ης επετείου, την πρώτη Υποτροφία Ζαχάρωφ για την προώθηση της επόμενης γενιάς υπερασπιστών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Δεκατρείς υπερασπιστές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων από όλο τον κόσμο είχαν την ευκαιρία να παρακολουθήσουν εκπαιδευτικά προγράμματα για τα ανθρώπινα δικαιώματα στις Βρυξέλλες και στη

Σχολή της Βενετίας για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα στο Ευρωπαϊκό Διαπανεπιστημιακό Κέντρο για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα και τον Εκδημοκρατισμό.

Τα μέλη του Δικτύου Βραβείου Ζαχάρωφ δίνουν συχνά διαλέξεις για τα ανθρώπινα δικαιώματα σε ολόκληρη την ΕΕ και αλλού με σκοπό να ενημερώσουν τους πολίτες για τα ζητήματα που αφορούν τα ανθρώπινα δικαιώματα και να πυροδοτήσουν τον δημόσιο διάλογο στις ευρωπαϊκές πρωτεύουσες. Από το 2013 τα μέλη του Δικτύου έχουν δώσει διαλέξεις στο Βέλγιο, την Ιρλανδία, τη Γαλλία, την Ιταλία, τη Λιθουανία, τις Κάτω Χώρες, τη Μάλτα, την Πολωνία, τη Σλοβακία, την Αυστρία, την Τσεχική Δημοκρατία, την Τανζανία και τη Νιγηρία. Οι διαλέξεις δόθηκαν από την Ένωση Δημοσιογράφων της Λευκορωσίας, την οργάνωση Damas de Blanco (Κυρίες με τα Λευκά), τη Salima Ghezali, την Hauwa Ibrahim, την οργάνωση Memorial, τον Aliaksandr Milinkevich, τον Denis Mukwege, τον Ahmed El Senussi, τον Ali Ferzat, τη Nurit Peled-Elhanan και τον Guillermo Fariñas.

Το Δίκτυο πραγματοποίησε διασκέψεις το 2008, το 2011, το 2013 και το 2016. Οι διασκέψεις του Δικτύου Βραβείου Ζαχάρωφ αποτελούν φόρουμ διαλόγου μεταξύ των βουλευτών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, των βραβευθέντων, των αντιπροσώπων της Ευρωπαϊκής Ένωσης και άλλων διεθνών οργανισμών, και της κοινωνίας των πολιτών, λειτουργούν δε ως βάση για την ενίσχυση των δράσεων που πραγματοποιεί το Δίκτυο για τα ανθρώπινα δικαιώματα.

Μπορείτε να βρείτε περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τις πρόσφατες δραστηριότητες του Δικτύου στον ιστότοπο του Βραβείου Ζαχάρωφ στη διεύθυνση europarl.europa.eu/sakharov

Η NADIA MURAD BASEE TAHA και η LAMIYA AJI

BASHAR, θύματα σεξουαλικής δουλείας του Ισλαμικού Κράτους (IS), επέζησαν και έγιναν εκπρόσωποι των γυναικών που έχουν υποστεί σεξουαλική βία από το IS. Είναι δημόσιες υποστηρίκτριες της κοινότητας των Γεζίντι του Ιράκ, μιας θρησκευτικής μειονότητας κατά της οποίας οι μαχητές του IS έχουν εξαπολύσει εκστρατεία γενοκτονίας.

Στις 3 Αυγούστου 2014 το IS δολοφόνησε όλους τους άρρενες του χωριού Kocho, στην περιοχή Sijhar του Ιράκ, τόπο καταγωγής της Aji Bashar και της Murad. Μετά τη σφαγή αυτή, το IS προχώρησε στην υποδούλωση γυναικών και παιδιών. Όλες οι γυναίκες, μεταξύ αυτών η Aji Bashar, η Murad και οι αδελφές τους, απήχθησαν, αγοράστηκαν και πουλήθηκαν επανειλημμένα και χρησιμοποιήθηκαν ως σκλάβες του σεξ. Στη σφαγή στο Kocho η Murad έχασε έξι από τους αδερφούς της και τη μητέρα της, η οποία δολοφονήθηκε μαζί με άλλες 80 μεγαλύτερης ηλικίας γυναίκες που κρίθηκε ότι δεν είχαν σεξουαλική αξία. Θύμα σεξουαλικής εκμετάλλευσης έπεσε και η Aji Bashar μαζί με τις έξι αδελφές της. Πουλήθηκε πέντε φορές σε μαχητές και αναγκάστηκε να κατασκευάσει βόμβες και γιλέκα αυτοκτονίας στη Μοσούλη μετά την εκτέλεση των αδερφών και του πατέρα της από μαχητές του IS.

Τον Νοέμβριο του 2014 η Murad κατόρθωσε να δραπετεύσει με τη βοήθεια γειτόνων της, οι οποίοι την έβγαλαν από την περιοχή που ελεγχόταν από το IS, και έτσι έφτασε σε καταυλισμό προσφύγων στο βόρειο Ιράκ και έπειτα στη Γερμανία. Ένα έτος αργότερα, τον Δεκέμβριο του 2015, η Murad μίλησε για την εμπειρία της στην πρώτη στην ιστορία σύνοδο του Συμβουλίου Ασφαλείας του ΟΗΕ για την εμπορία ανθρώπων. Τον Σεπτέμβριο του 2016 έγινε η πρώτη πρέσβειρα καλής θέλησης του UNODC (Γραφείο των Ηνωμένων Εθνών για τον Έλεγχο των Ναρκωτικών και την Πρόληψη του Εγκλήματος) για την αξιοπρέπεια των επιζώντων από εμπορία ανθρώπων και συμμετείχε σε παγκόσμιες και τοπικές πρωτοβουλίες ευαισθητοποίησης σχετικά με τη δεινή θέση αναριθμητών θυμάτων εμπορίας. Τον Οκτώβριο του 2016 το Συμβούλιο της Ευρώπης την τίμησε με το Βραβείο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων Václav Havel.

Η Aji Bashar έκανε πολλές αποτυχημένες προσπάθειες να δραπετεύσει προτού τελικά το κατορθώσει τον Απρίλιο με τη βοήθεια της οικογένειάς της, που πλήρως διακινητές της περιοχής για τον σκοπό αυτό. Καθώς περνούσε τα κουρδικά σύνορα, κινούμενη όσο το δυνατόν πιο γρήγορα προς τα εδάφη που βρίσκονταν υπό τον έλεγχο της κυβέρνησης του Ιράκ, και με τους μαχητές του IS να την ακολουθούν κατά πόδας, εξεργράγη νάρκη που είχε ως αποτέλεσμα να χάσουν τη ζωή τους δύο γνωστοί της και η ίδια να τραυματιστεί και σχεδόν να τυφλωθεί. Ευτυχώς, κατάφερε να δραπετεύσει και εστάλη τελικά στη Γερμανία για ιατρική περίθαλψη, όπου βρήκε ξανά τα αδέρφια της που είχαν επιζήσει. Μετά την αποκατάσταση της υγείας της, η Aji Bashar δραστηριοποιείται για την ευαισθητοποίηση του κοινού όσον αφορά τη δεινή κατάσταση της κοινότητας των Γεζίντι, ενώ συνεχίζει να βοηθά γυναίκες και παιδιά που έπεσαν θύματα δουλείας και θηριωδιών από το IS.

ο RAIF BADAWI είναι ένας νεαρός σαουδάραβας μπλόγκερ και υπέρμαχος της ελευθερίας της σκέψης και της έκφρασης ο οποίος φυλακίστηκε και μαστιγώθηκε από τις σαουδαρβικές αρχές.

Ίδρυσε και διηύθυνε τον ιστότοπο Saudi Liberals και αργότερα τον ιστότοπο Free Saudi Liberals, διαδικτυακά φόρουμ για τη συζήτηση σχετικά με τη θρησκεία και την πολιτική στη συντηρητική αυτή χώρα, και είχε χίλιους εγγεγραμμένους χρήστες όταν φυλακίστηκε για μία ημέρα το 2008 και ανακρίθηκε ως ύποπτος αποστασίας, αδίκημα που επισύρει θανατική ποινή στη Σαουδική Αραβία. Στη συνέχεια, του επιβλήθηκε επ' αόριστον απαγόρευση εξόδου από τη Σαουδική Αραβία, δεσμεύθηκαν οι τραπεζικοί του λογαριασμοί, ενώ η οικογένεια της συζύγου του αποπειράθηκε να τον εξαναγκάσει σε διαζύγιο. Ένας σκληροπυρηνικός μιάμηρς εξέδωσε φετβά με τον οποίο ζητούνταν η θανάτωσή του.

Ο Badawi συνέχισε θαρραλέα να εκφράζει τις μετριοπαθείς φιλελεύθερες απόψεις του. Έγραψε, μεταξύ άλλων, για την προάσπιση της ελευθερίας της σκέψης και της έκφρασης και απηύθυνε έκκληση για μια κοινωνία ανοιχτή στις απόψεις των άλλων. Δήλωσε επίσης ότι σε μια αραβική κοινωνία που στενάζει κάτω από τον θεοκρατικό ζυγό αρκεί ένας ελεύθερος στοχαστής να εκφράσει τη γνώμη του για να γίνει στόχος ενός φετβά που ζητά τη θανάτωσή του, εκφράζοντας τον φόβο ότι αυτό θα ανάγκαζε τα πιο λαμπρά μυαλά να φύγουν από τη χώρα.

Εκπρόσωπος του φιλελευθερισμού στη Σαουδική Αραβία, ο Badawi έγραψε στη φυλακή το 2015, στον πρόλογο ενός βιβλίου με κείμενά του που διασώθηκαν παρά το οριστικό κλείσιμο των ιστοτόπων του, ότι χρησιμοποιούσε τα γραπτά του, σε ηλεκτρονικά και παραδοσιακά μέσα, για να διαφωτίσει τους συμπατριώτες του και να καταπολεμήσει την άγνοια, να αμφισβητήσει το απυρόβλητο των κληρικών και να προωθήσει τον σεβασμό για την ελευθερία της έκφρασης και για τα δικαιώματα των γυναικών, των μειονοτήτων και των φτωχών στη Σαουδική Αραβία.

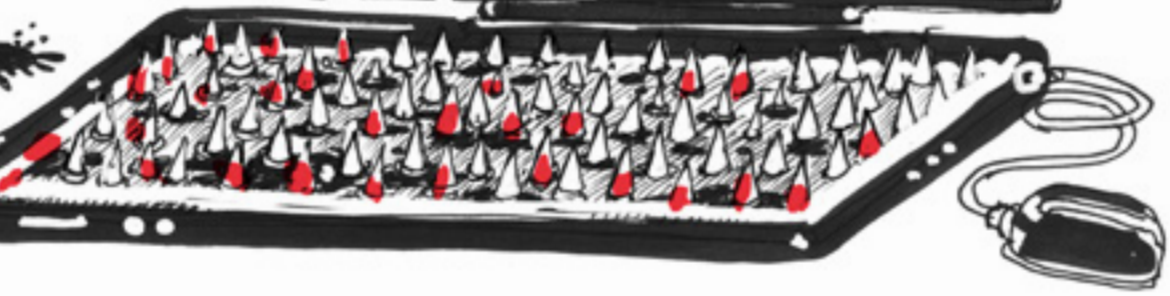
Ο Badawi συνελήφθη το 2012 και εναντίον του απαγγέθηκαν αρκετές κατηγορίες, μεταξύ των οποίων για αποστασία, αν και δεν έχει εκδοθεί απόφαση δικαστηρίου για τη συγκεκριμένη κατηγορία. Κρίθηκε ένοχος για τη δημιουργία φόρουμ που φιλοξενούσε βλάσφημα σχόλια και βλάσφημες διαδικτυακές αναρτήσεις και καταδικάστηκε σε επταετή φυλάκιση και 600 μαστιγώματα το 2013 και, στη συνέχεια, καταδικάστηκε εκ νέου σε 1 000 μαστιγώματα και δεκαετή φυλάκιση, καθώς και σε πρόστιμο ενός εκατομμυρίου ριάλ (226 000 ευρώ) το 2014. Δέχθηκε 50 μαστιγώματα ενώπιον κραυγάζοντος πλήθους μπροστά σε τζαμί της Τζέντα τον Ιανουάριο του 2015, τα οποία ήταν τα πρώτα μαστιγώματα επί συνόλου 1 000 που έπρεπε να δεχθεί εντός διαστήματος 20 εβδομάδων. Οι γιατροί που τον εξέτασαν μετά τα πρώτα μαστιγώματα διαπίστωσαν τραύματα τόσο βαθιά που έκριναν ότι δεν θα επιζούσε από άλλη μαστίγωση. Η διεθνής κατακραυγή και οι ανησυχίες σχετικά με την υγεία του έχουν μέχρι στιγμής αναστείλει περαιτέρω μαστιγώσεις, αλλά η ποινή του επικυρώθηκε από το Ανώτατο Δικαστήριο τον Ιούνιο του 2015. Του έχει απαγορευτεί να χρησιμοποιεί μέσα ενημέρωσης και να ταξιδέψει στο εξωτερικό για 10 χρόνια μετά την αποφυλάκισή του.

Η σύζυγος του Badawi, Ensaf Haidar, και τα τρία παιδιά τους ζουν στον Καναδά, έχοντας εγκαταλείψει τη Σαουδική Αραβία το 2013 εξαιτίας ανώνυμων απειλών κατά της ζωής τους. Εκπροσώπησε τον σύζυγό της στην τελετή απονομής στο Στρασβούργο και στη διάσκεψη του Δικτύου Βραβείου Ζαχάρωφ στις Βρυξέλλες το 2016.

2015
RAIF
BADAWI

علي فرزات
ALI FERZAT

ο DENIS MUKWEGE είναι γιατρός από τη Λαϊκή Δημοκρατία του Κονγκό (ΛΔΚ) ο οποίος έχει αφιερώσει τη ζωή του στην αποκατάσταση της σωματικής και ψυχικής υγείας δεκάδων χιλιάδων γυναικών και κοριτσιών στη ΛΔΚ που έχουν πέσει θύματα ομαδικού βιασμού και ωμής σεξουαλικής βίας στη διάρκεια του πολέμου που μαίνεται στη χώρα.

Ο Denis Mukwege γεννήθηκε στο Bukavu το 1955. Σπούδασε ιατρική και ίδρυσε τη γυναικολογική υπηρεσία στο νοσοκομείο του Lemera, στο ανατολικό τμήμα της ΛΔΚ, το οποίο καταστράφηκε όταν ξέσπασε ο πόλεμος το 1996. Ο Mukwege διέφυγε στο Bukavu, όπου έφτιαξε νοσοκομείο από σκηνές, χτίζοντας στη συνέχεια νέα πτέρυγα μαιευτικής και χειρουργείο· ωστόσο, όλα αυτά καταστράφηκαν το 1998 κατά τον Δεύτερο Πόλεμο του Κονγκό.

Απτόητος, ο Mukwege έχτισε ξανά το νοσοκομείο του στο Panzi, εργαζόμενος πολλές ώρες και εκπαιδευοντας προσωπικό για την περίθαλψη γυναικών που είχαν πέσει θύματα κακοποίησης από τους μαχητές, οι οποίοι «είχαν ανακηρύξει τις γυναίκες κοινό τους εχθρό». Έχει περιθάλψει περισσότερες από 40 000 γυναίκες από το 1999, όταν άνοιξε ξανά το νοσοκομείο και δέχθηκε το πρώτο θύμα βιασμού, το οποίο έφερε πληγές από σφαίρες στα γεννητικά όργανα και τους μηρούς. Μέσα σε διάστημα λίγων εβδομάδων δεκάδες γυναίκες επισκέφθηκαν το νοσοκομείο λέγοντας ότι έχουν πέσει θύματα βιασμού και βασανιστηρίων.

Ο Mukwege είναι διεθνώς αναγνωρισμένος ειδικός στον τομέα της αποκατάστασης παθολογικών και ψυχοκοινωνικών βλαβών που προκαλούνται από σεξουαλική βία. Το νοσοκομείο που διευθύνει στο Panzi παρέχει περίθαλψη για ψυχικά και σωματικά τραύματα, ενώ βοηθά τις γυναίκες να αναπτύξουν νέες δεξιότητες προκειμένου να κερδίζουν τα προς το ζην, καθώς πολλές από αυτές είναι αντιμέτωπες με την απόρριψη από την κοινότητά τους. Παρέχεται βοήθεια στα κορίτσια ώστε να μπορέσουν να επιστρέψουν στο σχολείο, καθώς και νομική αρωγή σε όσους επιθυμούν να προσφύγουν στη δικαιοσύνη.

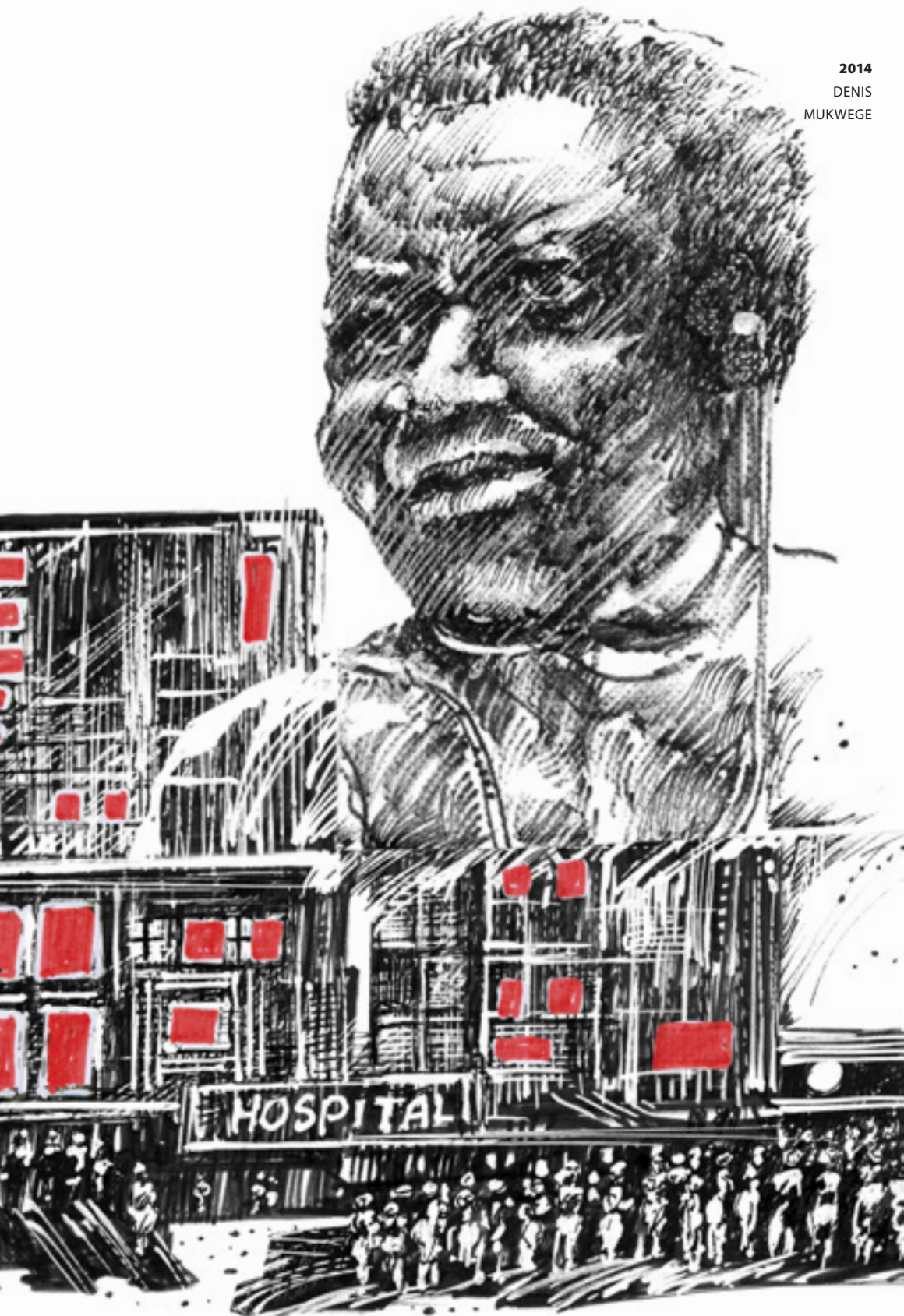
Ο Mukwege έγινε επίσης ακούραστος υπερασπιστής των γυναικών θυμάτων όταν αναγνώρισε στο χειρουργικό του τραπέζι μια νέα γυναίκα στη γέννηση της οποίας ήταν παρών στο νοσοκομείο του Panzi. Για αυτόν ήταν μια σημαντική στιγμή που τον ώθησε να προχωρήσει ένα βήμα πέρα από την περίθαλψη και να ξεκινήσει να δίνει ομιλίες, τόσο στην πατρίδα του όσο και στο εξωτερικό, για τον τερματισμό της βίας που μαίνεται για τους φυσικούς πόρους της ΛΔΚ. Το 2012 βρέθηκε και ο ίδιος θύμα, όταν οπλισμένοι άντρες εισέβαλαν στο σπίτι του και έθεσαν τις κόρες του υπό την απειλή όπλων. Ο σωματοφύλακας και φίλος του σκοτώθηκε, αλλά ο ίδιος κατάφερε να δραπετεύσει και να διαφύγει με την οικογένειά του στη Σουηδία και, στη συνέχεια, στο Βέλγιο. Επέστρεψε στη ΛΔΚ το 2013, όταν μια ομάδα γυναικών, οι οποίες ζούσαν με λιγότερο από ένα δολάριο την ημέρα, του αγόρασαν από κοινού το εισιτήριο της επιστροφής του.

Τώρα ο Mukwege ζει στο νοσοκομείο του Panzi παρά τις συνεχιζόμενες απειλές κατά της ζωής του. Συνεργάζεται ενεργά με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Δίκτυο Βραβείου Ζαχάρωφ και, με τις έντονες εκκλήσεις του για διαφύλαξη της ζωής των γυναικών και των παιδιών στις εμπόλεμες ζώνες, αφήνει το αποτύπωμά του στη νομοθετική διαδικασία του Κοινοβουλίου σχετικά με τα ορυκτά που αποτελούν αιτία συρράξεων.

Το ντοκιμαντέρ *The man who mends women — the wrath of Hippocrates* (Ο άνδρας που γιατρεύει γυναίκες — Η οργή του Ιπποκράτη), το οποίο γυρίστηκε το 2015, εξιστορεί τη ζωή και το έργο του. Με τη στήριξη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου η ταινία αυτή υποτιτλίστηκε σε όλες τις επίσημες γλώσσες της ΕΕ.

2014
DENIS
MUKWEGE

Η MALALA YOUSAFZAI ήταν μόλις 15 ετών όταν πυροβολήθηκε στο πρόσωπο από τους Ταλιμπάν στην κοιλάδα Swat του Πακιστάν το 2012. Σκοπός τους ήταν να εμποδίσουν την πρόσβαση της ίδιας και άλλων κοριτσιών στην εκπαίδευση. Ωστόσο, η Malala ξεπέρασε τα σοβαρά τραύματά της και συνέχισε να αγωνίζεται.

Το 2013 έγινε η νεότερη νικήτρια του Βραβείου Ζαχάρωφ και αφιέρωσε το βραβείο της στους «αφανείς ήρωες του Πακιστάν», υπερασπιζόμενη σθεναρά το δικαίωμα κάθε παιδιού στην εκπαίδευση.

«Πολλά παιδιά δεν έχουν φαΐ να φάνε ούτε νερό να πιουν και πεινούν για μόρφωση. Είναι συγκλονιστικό ότι 57 εκατομμύρια παιδιά στερούνται την εκπαίδευση [...]. Αυτό πρέπει να ταρακουνήσει τη συνείδησή μας» είπε η Malala απευθυνόμενη στους αντιπροσώπους 28 χωρών σε ένα κατάμεστο Κοινοβούλιο και υπό την κατ' εξαίρεση παρουσία σχεδόν όλων των εν ζωή βραβευθέντων με το Βραβείο Ζαχάρωφ, οι οποίοι συγκεντρώθηκαν για τη διάσκεψη της 25ης επετείου. «Ένα παιδί, ένας δάσκαλος, ένα μολύβι κι ένα βιβλίο μπορούν να αλλάξουν τον κόσμο».

Η Malala ξεκίνησε τον αγώνα της για μόρφωση σε ηλικία 11 ετών, όταν έγραψε ένα ανώνυμο διαδικτυακό ημερολόγιο για το πώς είναι η ζωή μιας μαθήτριας στην ελεγχόμενη από τους Ταλιμπάν κοιλάδα Swat στο Πακιστάν. Το 2009 οι Ταλιμπάν διέταξαν να κλείσουν όλα τα σχολεία θηλέων ενώ ο στρατός του Πακιστάν είχε αρχίσει επιχειρήσεις εναντίον τους. Η Malala και η οικογένειά της αναγκάστηκαν να φύγουν από την πολιορκημένη πόλη τους, ενώ το σχολείο της μετατράπηκε σε ερείπια. Όταν επέστρεψαν, αφού η κατάσταση είχε βελτιωθεί από πλευράς ασφάλειας, η Malala και ο πατέρας της Ziauddin, που διηύθυνε ένα σχολείο θηλέων, εξακολούθησαν να αγωνίζονται για την εκπαίδευση των κοριτσιών παρά τις απειλές. Χάρη σε μια χορηγία, η Malala μπόρεσε να αγοράσει ένα σχολικό λεωφορείο, το ίδιο λεωφορείο στο οποίο πυροβολήθηκε και άλλα δύο κορίτσια τραυματίστηκαν όταν δέχτηκαν επίθεση από τους Ταλιμπάν.

Η Malala συνεχίζει σήμερα με ζήλο την εκστρατεία για την εκπαίδευση των κοριτσιών. Είναι συνιδρύτρια του Malala Fund και μέλος της έκτακτης επιτροπής για την εκπαίδευση των νέων (Youth Education Crisis Committee) που συγκροτήθηκε από τον ειδικό απεσταλμένο του ΟΗΕ για την παγκόσμια εκπαίδευση, τον Gordon Brown, ο οποίος εκτίμησε ότι με τους σημερινούς ρυθμούς όλα τα κορίτσια θα φοιτούν σε σχολεία το 2086 και όχι το 2015, όπως ήταν η υπόσχεση των Αναπτυξιακών Στόχων της Χιλιετίας. «Στο Ισλάμ επιτρέπεται η εκπαίδευση των κοριτσιών. Είναι καθήκον και ευθύνη του καθενός, αγοριού ή κοριτσιού, να αποκτήσει μόρφωση και γνώσεις» λέει η Malala.

Η 12η Ιουλίου, ημέρα γενεθλίων της Malala, επελέγη από τον ΟΗΕ, στο πλαίσιο της παγκόσμιας πρωτοβουλίας «Education First», ως Ημέρα της Malala προς υποστήριξη των παιδιών που υπερασπίζονται το δικαίωμά τους στην εκπαίδευση.

Το 2014 η Malala Yousafzai ήταν μεταξύ των νικητών του Βραβείου Νόμπελ Ειρήνης «για τον αγώνα της κατά της καταπίεσης των παιδιών και των νέων και το δικαίωμα όλων των παιδιών στην εκπαίδευση». Με αυτή την απονομή έγινε η νεότερη βραβευθείσα στην ιστορία τόσο με το Βραβείο Ζαχάρωφ όσο και με το Βραβείο Νόμπελ.

Η **NASRIN SOTOUDEH** είναι ιρανή δικηγόρος ειδικευμένη στα ανθρώπινα δικαιώματα, από τους λίγους που υπερασπίστηκαν με θάρρος τους αντιφρονούντες που είχαν συλληφθεί στις μαζικές εκδηλώσεις διαμαρτυρίας του 2009 για τις εκλογές που θεωρούσαν νόθες, πριν να συλληφθεί και η ίδια το 2010.

Όταν της απονεμήθηκε το βραβείο το 2012, εξέτιε ποινή εξαιτούς κάθειρξης με την κατηγορία της διακύβευσης της ασφάλειας του Ιράν και βρισκόταν στην έβδομη εβδομάδα απεργίας πείνας σε απομόνωση στη διαβόητη φυλακή Evin του Ιράν, διαμαρτυρούμενη για δικαστικές πιέσεις που ασκούσαν στον σύζυγο και τη νεαρή κόρη της.

Σε κατάσταση αδυναμίας, βρήκε το σθένος να συντάξει μια αξιομνημόνευτη επιστολή προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, την οποία διάβασε για λογαριασμό της στην τελετή απονομής η φίλη, συνάδελφος και πελάτισσά της Shirin Ebadi, κάτοχος Βραβείου Νόμπελ. «Η ιστορία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και οι μηχανισμοί που εγγυώνται τον σεβασμό τους έχουν βοηθήσει πολύ, ωστόσο η εκπλήρωσή τους εξαρτάται ακόμα σε μεγάλο βαθμό από τις προθέσεις των κυβερνήσεων, που είναι οι μεγαλύτεροι καταπατητές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων» έγραφε. Απευθυνόμενη στους υπερασπιστές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και τους πολιτικούς κρατούμενους, η Sotoudeh σημείωνε: «Όπως εσείς, έτσι και εγώ γνωρίζω ότι η δημοκρατία έχει μπροστά της μακρύ και δύσκολο δρόμο».

Οι ιρανικές αρχές την απελευθέρωσαν απρόσμενα τον Σεπτέμβριο του 2013 για λόγους που δεν αποκάλυψαν, χωρίς ωστόσο να άρουν την καταδίκη που της είχαν επιβάλει, επομένως δεν μπορεί ακόμη να εξέλθει από το Ιράν και να παραλάβει το Βραβείο Ζαχάρωφ. Ωστόσο, η Sotoudeh συναντήθηκε, τον Δεκέμβριο του 2013, με την πρώτη αντιπροσωπεία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου που επισκέφθηκε το Ιράν μέσα σε έξι χρόνια. Η συνάντηση αυτή, στην οποία η Sotoudeh επικεντρώθηκε στην κατάσταση των πολιτικών κρατουμένων, καταγγέλλοντας ως αδιαφανείς τις δίκες που διεξάγονταν σε επαναστατικά αντί για ποινικά δικαστήρια, προκάλεσε την οργή των σκληροπυρηνικών του Ιράν, οι οποίοι κατηγόρησαν τη Sotoudeh και τον Jafar

2012
NASRIN
SOTOUDEH

Panahí ως ανατρεπτικά στοιχεία. Όταν αφέθηκε ελεύθερη, η Sotoudeh επέστρεψε στις ακτιβιστικές δραστηριότητές της και συνέχισε να υποστηρίζει τις γυναίκες που είχαν δεχτεί επιθέσεις με οξύ, τις θρησκευτικές μειονότητες και τις εκστρατείες για τα ανθρώπινα δικαιώματα, όπως, για παράδειγμα, την εκστρατεία για την κατάργηση της θανατικής ποινής. Οι ιρανικές αρχές την έχουν θέσει πολλές φορές υπό προσωρινή κράτηση.

Η Sotoudeh κατάφερε να επιστρέψει για μικρό χρονικό διάστημα στη δικηγορική της καριέρα, για το δικαίωμα στην οποία είχε αγωνιστεί επί χρόνια και την οποία είχε ξεκινήσει με υποθέσεις υπεράσπισης ανηλίκων που είχαν καταδικαστεί σε θάνατο. Εκτός από την εξαετή ποινή κάθειρξης, της είχε επιβληθεί και δεκαετής απαγόρευση ταξιδιών και άσκησης της δικηγορίας. Η Sotoudeh άσκησε ένσταση κατά της απόφασης του επαναστατικού δικαστηρίου που της στερούσε το δικαίωμα να δικηγορεί. Ωστόσο, τον Οκτώβριο του 2014, της επιβλήθηκε τριετής αναστολή άσκησης της δικηγορίας από τον δικηγορικό σύλλογο του Ιράν, κάτι που η ίδια θεωρεί ότι υποκινήθηκε από το ισχυρό Υπουργείο Πληροφοριών.

Η Sotoudeh άρχισε να διαμαρτύρεται για το «δικαίωμα στη διαφωνία» και το «δικαίωμα στην εργασία» κάθε εργάσιμη ημέρα μπροστά από τα γραφεία του δικηγορικού συλλόγου στην Τεχεράνη. Τα επίσημα ιρανικά μέσα ενημέρωσης δεν παρέιχαν καμία κάλυψη στη διαμαρτυρία της, η οποία όμως υποστηρίχθηκε από πολλούς άλλους ακτιβιστές και θύματα παραβιάσεων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Τελικά, τον Ιούνιο του 2015 ο δικηγορικός σύλλογος μείωσε τη διάρκεια της αναστολής σε εννέα μήνες και η Sotoudeh διέκοψε τη διαμαρτυρία της ωστόσο, εκείνη και οι υποστηρικτές της επανέλαβαν το αίτημά τους για πλήρη άρση της αναστολής. Η Sotoudeh απέδωσε τη μείωση της ποινής στην υποστήριξη που έλαβε —μεταξύ άλλων και από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, οι βουλευτές του οποίου διαμαρτυρήθηκαν έντονα κατά της απαγόρευσης που της επιβλήθηκε— και αιτήθηκε αμέσως να της επιτραπεί ξανά να ασκήσει τη δικηγορία.

Η Sotoudeh προτίθεται να μείνει στο Ιράν και να παλέψει για μεταρρυθμίσεις όντας εκεί.

Ο JAFAR PANAHİ είναι διεθνώς βραβευμένος ιρανός σκηνοθέτης, στον οποίο απαγορεύτηκε να γυρίζει ταινίες για 20 χρόνια.

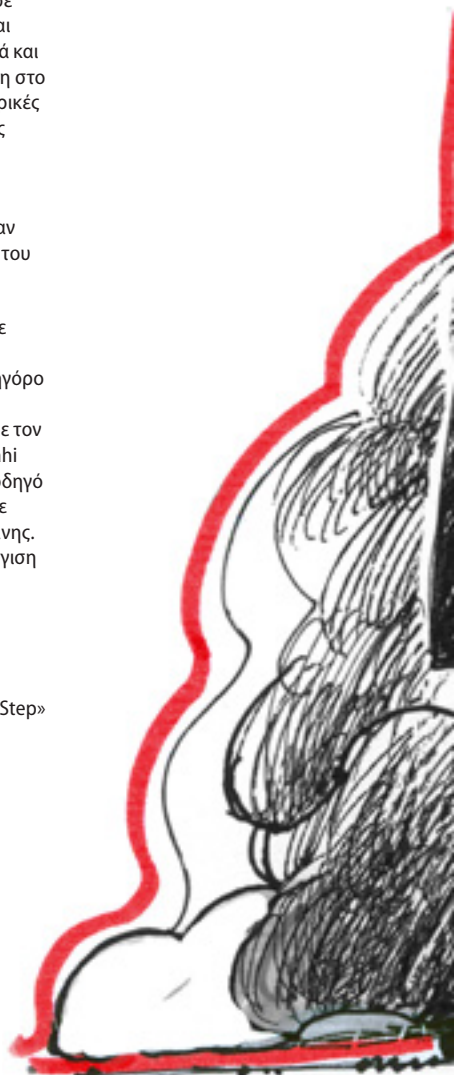
Ένθετος υποστηρικτής της ιρανικής αντιπολίτευσης και επικριτής του πρώην προέδρου Ahmadinejad, καταδικάστηκε σε εξαετή ποινή φυλάκισης για «προπαγάνδα κατά της Ισλαμικής Δημοκρατίας», αλλά η ποινή του δεν έχει ακόμη εκτελεσθεί: δεν βρίσκεται στη φυλακή, αλλά μπορεί να φυλακιστεί ανά πάσα στιγμή. Συνελήφθη το 2010 ενώ γύριζε λαθραία μια ταινία για την αποτυχημένη εξέγερση του Πράσινου Κινήματος του 2009 στο Ιράν. Αν και αφέθηκε ελεύθερος τρεις μήνες αργότερα, ύστερα από διεθνείς διαμαρτυρίες και απεργία πείνας, στη συνέχεια καταδικάστηκε σε φυλάκιση και του απαγορεύτηκε να γυρίζει ταινίες, να ταξιδεύει και να μιλά στα μέσα ενημέρωσης.

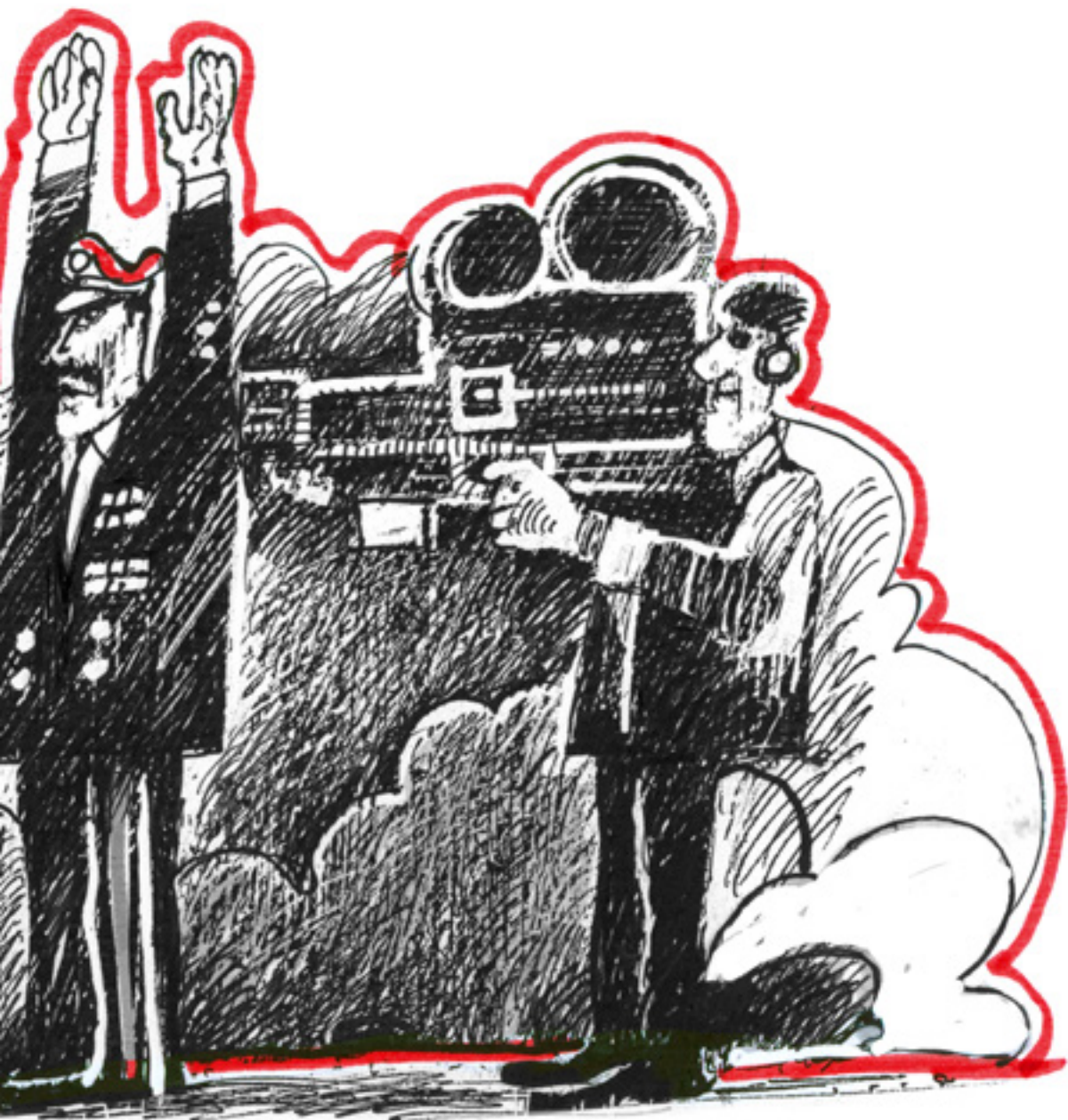
Όπως είπε στην αντιπροσωπεία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου που επισκέφθηκε το Ιράν το 2013, η κατάθεσή του όπως και του συνηγόρου του αγνοήθηκαν κατά τη δίκη του, ενώ η ετυμηγορία είχε αποφασιστεί εκ των προτέρων. Προειδοποίησε την αντιπροσωπεία ότι τα ζητήματα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων λησμονούνται καθώς η προσοχή όλων επικεντρώνεται στη συμφωνία με το Ιράν για τα πυρηνικά και υποστήριξε ότι από τη στιγμή που θα αρθούν οι κυρώσεις θα ενταθεί η καταπίεση στο Ιράν. Κατά τον Panahi, η νέα ιρανική ηγεσία επιδεικνύει ευελιξία μόνο στις εξωτερικές υποθέσεις και όχι στις εσωτερικές, όπου εξακολουθούν οι πιέσεις στον Τύπο, τους κρατούμενους και την πολιτιστική ζωή.

Σε συνέντευξη που έδωσε στα μέσα ενημέρωσης το 2014, αφηφώντας την απαγόρευση που του έχει επιβληθεί, είπε ότι αισθάνεται σαν να τον αποφυλάκισαν από μια μικρή φυλακή μόνο και μόνο για να τον ρίξουν σε μια μεγαλύτερη, αφού του απαγορεύτηκε να εργάζεται.

Ωστόσο, τρεις φορές αψήφησε την απαγόρευση να γυρίζει ταινίες. Το 2011 γύρισε την ταινία *This is not a film* (Αυτό δεν είναι ταινία), που τον έδειχνε να κάθεται στο τραπέζι της κουζίνας του σπιτιού του στην Τεχεράνη και να συνομιλεί με τον δικηγόρο του περιμένοντας να φυλακιστεί. Το 2014 επέστρεψε με την ταινία *Closed curtain* (Κλειστή κουρτίνα), στην οποία παρουσιάζει έναν σεναριογράφο που ζει μόνος με τον σκύλο του στο παραθαλάσσιο σπίτι του με τις κουρτίνες κλειστές. Το 2015 ο Panahi πρωταγωνίστησε στη βραβευμένη του ταινία *Taxi*, στην οποία υποδύοταν έναν οδηγό ταξί που συνομιλεί με τους επιβάτες, μεταξύ των οποίων είναι και η από κοινού με τον ίδιο βραβευθείσα Nasrin Sotoudeh, καθώς οδηγεί στους δρόμους της Τεχεράνης. Οι ταινίες του Panahi είναι γνωστές για την ανθρωπιστική και ρεαλιστική προσέγγιση της ζωής.

Ο Panahi δεν θεωρεί ότι είναι πολιτικό πρόσωπο, αλλά μάλλον κάποιος που είναι πρόθυμος να εκθέσει την αδικία. Έχει εκφραστεί εναντίον της λογοκρισίας στο Ιράν και επέκρινε τον πρόεδρο Rouhani επειδή δεν τήρησε τις προεκλογικές του υποσχέσεις σε αυτό το θέμα. Έχει επίσης δρομολογήσει την εκστρατεία «Step by Step» (Βήμα προς βήμα) με στόχο την κατάργηση της θανατικής ποινής στο Ιράν.

ο MOHAMED BOUAZIZI (1984-2011) ήταν ο καταλύτης της «επανάστασης των γιασεμιών» στην Τυνησία και πηγή έμπνευσης για το κίνημα εκδημοκρατισμού που σάρωσε τη Μέση Ανατολή και τη Βόρεια Αφρική το 2011 και έγινε γνωστό ως Αραβική Άνοιξη.

Σκληρά εργαζόμενος και από φτωχή οικογένεια, ο Bouazizi ήταν η βασική πηγή εισοδήματος για την οικογένειά του από την ηλικία των 10 ετών, πουλώντας φρούτα στην αγορά. Άφησε το σχολείο στα 19 για να στηρίξει την εκπαίδευση των νεότερων αδελφών του.

Πέθανε στις 4 Ιανουαρίου 2011, σε ηλικία 26 ετών, αφού αυτοπυρπολήθηκε διαμαρτυρούμενος εναντίον ενός συστήματος που δεν του επέτρεπε να ζήσει με αξιοπρέπεια. Ο Bouazizi είχε πέσει συχνά θύμα των τυνησιων αστυνομικών, που του επέβαλλαν πρόστιμα και έπαιρναν το εμπόρευμα και τις ζυγαριές του, ενώ την τελευταία φορά τον ξυλοκόπησαν και τον έριξαν καταγής. Η οικογένειά του πιστεύει ότι η ταπείνωση, και όχι η φτώχεια, τον οδήγησε στην αυτοπυρπόληση, αφού διεκδίκησε το δίκιο του, αλλά δεν του αναγνωρίστηκε. Ο Bouazizi περιλούστηκε με βενζίνη και έβαλε φωτιά έξω από την είσοδο του κυβερνείου της μικρής πόλης Sidi Bouzid. Ήταν αγαπητός στους γύρω του, έδινε τα φρούτα του δωρεάν σε φτωχότερες οικογένειες και τα βάσανά του άγγιζαν πολλούς. Η πράξη του έδωσε το έναυσμα για διαμαρτυρίες που γρήγορα εξαπλώθηκαν, καθώς Τυνησιοί από όλα τα κοινωνικά στρώματα βγήκαν στους δρόμους να διαδηλώσουν κατά της διεφθαρμένης κυβέρνησης, της υψηλής ανεργίας και των περιορισμών της ελευθερίας τους.

Ο Bouazizi ζούσε ακόμα, χαροπαλεύοντας τυλιγμένος σε επιδέσμους από την κορφή ως τα νύχια, όταν το αυταρχικό καθεστώς του προέδρου Zine al-Abidine Ben Ali, που βρισκόταν στην εξουσία από το 1987, άρχισε να καταρρέει.

Δέκα ημέρες μετά τον θάνατο του Bouazizi, ο Ben Ali αναγκάστηκε να παραιτηθεί και να εγκαταλείψει τη χώρα, καθώς διαδηλωτές πλημμύριζαν τους δρόμους της Τύνιδας, πολλοί από αυτούς κρατώντας την εικόνα του Bouazizi.

Η οικογένειά του παρηγορείται με τη σκέψη ότι ο θάνατός του δεν στάθηκε μάταιος, αφού η πράξη του πυροδότησε τη λαϊκή επανάσταση και κλόνισε δεσποτικές κυβερνήσεις στην Τυνησία και σε άλλες χώρες του αραβικού κόσμου. Έκανε τους νέους Άραβες να συνειδητοποιήσουν ότι μπορούσαν να εκφράσουν την απογοήτευσή τους και να παλέψουν για την αξιοπρέπειά τους απέναντι στην αδικία, τη διαφθορά και τον αυταρχισμό.

Η Αραβική Άνοιξη και η αρχική αισιοδοξία της ξεθύμαναν, ενώ μερικές από τις κατακτήσεις της αναστράφηκαν, αλλά ο τόπος που γεννήθηκε, η Τυνησία του Bouazizi, συνεχίζει αποφασιστικά την πορεία της προς τη δημοκρατία και την ελευθερία της σκέψης, παρά τις θανατηφόρες τρομοκρατικές επιθέσεις και τους φόβους για την ασφάλεια.

2011
MOHAMED
BOUAZIZI

Ο ALI FERZAT είναι ο γνωστότερος πολιτικός γελοιογράφος της Συρίας και μια από τις διασημότερες πολιτιστικές φυσιογνωμίες του αραβικού κόσμου. Το 2012 ψηφίστηκε από το περιοδικό *Time* ως ένας από τους «100 ανθρώπους με τη μεγαλύτερη επιρροή στον κόσμο».

Γεννημένος στη Hama το 1941, ο Ferzat έχει δημοσιεύσει περισσότερες από 15 000 γελοιογραφίες σε συριακές και διεθνείς εφημερίδες και έχει βραβευτεί για τη σάτιρα που άσκησε σε δικτάτορες όπως ο Saddam Hussein και ο Muammar Gaddafi όταν κυβερνούσαν το Ιράκ και τη Λιβύη, αντίστοιχα. Το έργο του διευρύνει τα όρια της ελευθερίας της έκφρασης στη Συρία, έχοντας ως στόχο τις υπηρεσίες ασφαλείας της χώρας που σκορπούσαν τον τρόμο. Όταν η Αραβική Άνοιξη έφτασε στη Συρία το 2011, ο Ferzat έγινε πιο άμεσος στις επιθέσεις του εναντίον κρατικών προσωπικοτήτων, ιδιαίτερα του προέδρου Bashar al-Assad, ενώ οι Σύριοι που διαδήλωναν κατά του καθεστώτος κρατούσαν γελοιογραφίες του στους δρόμους.

Μετά τη δημοσίευση γελοιογραφίας στην οποία παρουσίαζε τον λίκνο δικτάτορα Muammar Gaddafi να οδηγεί αυτοκίνητο και να φεύγει με μεγάλη ταχύτητα και τον al-Assad να του κάνει οπιστόπ, δέχτηκε επίθεση με βίαια χτυπήματα στην πλατεία Umayyad της Δαμασκού από μασκοφόρους που του έσπασαν τα χέρια, φωνάζοντάς του να σέβεται τον πρόεδρο al-Assad και να δείχνει υπακοή. Αφού έχασε τις αισθήσεις του από τα χτυπήματα, οι δράστες τον έβαλαν σε ένα αυτοκίνητο, αφήνοντας το κεφάλι του να σέρνεται στον δρόμο, και ύστερα τον πέταξαν έξω και τον εγκατέλειψαν πιστεύοντας ότι ήταν νεκρός.

Ο Ali Ferzat όχι μόνο ανέκτησε τη λειτουργικότητα των χεριών του, αλλά έσπασε και το φράγμα του φόβου και έγινε ένας από τους πιο τολμηρούς επικριτές του καθεστώτος με τον λόγο του και με την τέχνη του. Έχει λάβει διάφορα βραβεία και είναι επικεφαλής της Ένωσης Αράβων Γελοιογράφων.

Δεν μπόρεσε να παραστεί στην τελετή απονομής του Βραβείου Ζαχάρωφ το 2011, καθώς βρισκόταν στο Κουβέιτ για θεραπεία των τραυμάτων του, αλλά παρέλαβε το βραβείο στη δημόσια συζήτηση του Δικτύου Βραβείου Ζαχάρωφ που διεξήχθη στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο το 2012, όπου συζήτησε με τον πρόεδρο του Κοινοβουλίου και άλλους βραβευθέντες αγωνιστές της Αραβικής Άνοιξης σχετικά με την επανάσταση στη Συρία και το μέλλον της δημοκρατίας μετά την Αραβική Άνοιξη. Ως βραβευθείς με το Βραβείο Ζαχάρωφ, απηύθυνε ομιλία στο πρώτο Παγκόσμιο Φόρουμ για τη Δημοκρατία που διοργάνωσε το Συμβούλιο της Ευρώπης το 2012.

Το 2015 ο Ferzat ήταν ο κεντρικός ομιλητής στη συζήτηση του Δικτύου Βραβείου Ζαχάρωφ σχετικά με τη Συρία που πραγματοποιήθηκε στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, όπου τόνισε τον ρόλο των περιφερειακών «χορηγών» των αντιμαχόμενων ομάδων στη Συρία και την ανάγκη να ασκηθεί διεθνής πίεση για την παύση των μαχών.

Είναι ο δημιουργός των σκίτσων των υπόλοιπων βραβευθέντων με το Βραβείο Ζαχάρωφ που δημοσιεύονται σε αυτό το βιβλίο και αποτυπώνει την ξεχωριστή καλλιτεχνική και ανθρωπιστική του ματιά μέσα από την ίδια πένα με την οποία συμβάλλει με μοναδικό τρόπο στην καθολική προάσπιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Η **ASMAA MAHFOUZ** είναι αιγύπτια ακτιβίστρια των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και συνιδρύτρια του κινήματος νεολαίας «6η Απριλίου».

Καθώς η σπίθα της επανάστασης στην Τυνησία έφτανε στην Αίγυπτο στις αρχές του 2011, η Asmaa Mahfouz αφήφησε την καταστολή που είχε επιβάλει ο πρόεδρος Hosni Mubarak και κάλεσε τους Αιγύπτιους, μέσω αναρτήσεων σε διάφορα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, σε ειρηνική διαμαρτυρία στην πλατεία Ταχρίρ για να διεκδικήσουν την ελευθερία, την αξιοπρέπεια και τα ανθρώπινα δικαιώματά τους. Το βίντεο που ανάρτησε διαδόθηκε ταχύτατα, είχε εκατομμύρια θεατές και ενέπνευσε ένα κύμα παρόμοιων βίντεο, με αποτέλεσμα εκατοντάδες χιλιάδες άτομα να κατακλύσουν την πλατεία Ταχρίρ από τις 25 Ιανουαρίου 2011, καλώντας τον Mubarak να δώσει τέλος στην 30ετή κυριαρχία του στην Αίγυπτο, το οποίο και έπραξε στις 11 Φεβρουαρίου 2011.

Κατά την παραλαβή του Βραβείου Ζαχάρωφ, η Mahfouz χαρακτήρισε τη βράβευση της «φόρο τιμής στους ήρωες της επανάστασης». «Είναι ένα βραβείο που ανήκει σε όλους τους νέους Αιγύπτιους, ανθρώπους που έχουν θυσιάσει τη ζωή τους» είπε στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, προσθέτοντας ότι «δεν θα τους προδώσουμε, θα συνεχίσουμε στον δρόμο που χάραξαν και θέλουμε να διασφαλίσουμε ότι το όνειρο αυτό θα εκπληρωθεί».

Η Asmaa Mahfouz συνελήφθη τον Οκτώβριο του 2011 με την κατηγορία της δυσφήμισης των στρατιωτικών ηγετών που ανέλαβαν την εξουσία μετά την πτώση του προέδρου Mubarak. Καταδικάστηκε ερήμην τον Μάρτιο του 2012, καταδική που ακύρωσε το εφετείο τον Μάιο του 2012. Ωστόσο, η Mahfouz αναγκάστηκε να υπομείνει ολοένα και περισσότερες παρενοχλήσεις, απειλές και παρακολούθηση, καθώς το 2014 εξελέγη πρόεδρος της Αιγύπτου ένας πρώην αρχηγός του στρατού, ο Abdel Fattah al-Sisi, μετά την ανατροπή του ισλαμιστή προέδρου Mohammed Mursi το 2013 και μια περίοδο με προσωρινή κυβέρνηση υποστηριζόμενη από τον στρατό. Στη συνέχεια εφαρμόστηκε έντονη καταστολή από τις αρχές, η οποία είχε αρχικά ως στόχο τους Αδελφούς Μουσουλμάνους. Η καταστολή αυτή διευρύνθηκε με επίθεση σε επικριτικές φωνές και σε προβεβλημένα ινδάλματα της επανάστασης της 25ης Ιανουαρίου, ενώ το κίνημα νεολαίας «6η Απριλίου», στο οποίο ανήκε η Mahfouz, τέθηκε εκτός νόμου με απόφαση αιγυπτιακού δικαστηρίου τον Απρίλιο του 2014.

Τρεις ηγέτες του, οι Ahmed Maher, Mohammed Adel και Ahmed Douma, καταδικάστηκαν σε τριετή φυλάκιση με διάφορες κατηγορίες, συμπεριλαμβανομένης αυτής της παράνομης διαμαρτυρίας.

Το 2015 η Asmaa Mahfouz συμμετείχε στο νέο κίνημα *Bidaaya* (Ξεκίνημα). Τον Μάιο του 2015 η Mahfouz και οι ιδρυτές του *Bidaaya* παραπέμφθηκαν στη δικαιοσύνη με την κατηγορία της «υποκίνησης ανατροπής της δημόσιας τάξης» και τους επιβλήθηκε ταξιδιωτική απαγόρευση.

ο AHMED EL SENUSSI, γεννημένος το 1934, ήταν ο παλαιότερος κρατούμενος για λόγους συνείδησης στη Λιβύη και αποτελεί, πλέον, ένθερμο υποστηρικτή της εθνικής συμφιλίωσης της Λιβύης.

Το 1970 καταδικάστηκε σε θάνατο για απόπειρα πραξικοπήματος κατά του δικτάτορα Muammar Gaddafi, ο οποίος το 1969 είχε ανατρέψει τον βασιλιά Idris, τον πρώτο και μοναδικό μονάρχη της Λιβύης. Ο El Senussi παρέμεινε φυλακισμένος για 31 χρόνια. Κατά τη διάρκεια της φυλάκισής του υπέμεινε βασανιστήρια και εννεαετή απομόνωση σε ένα κελί τόσο μικρό που δεν μπορούσε καν να σταθεί όρθιος. Η θανατική ποινή που του είχε επιβληθεί μετατράπηκε το 1988, και το 2001 αφέθηκε ελεύθερος από τη διαβόητη φυλακή Abu Salim μαζί με δεκάδες ακόμα πολιτικούς κρατούμενους.

Ο El Senussi περιγράφει το καθεστώς Gaddafi ως 42 χρόνια βασάνων, καταπίεσης και διαφθοράς που αφάνισαν την ταυτότητα της Λιβύης. Ο ίδιος είχε ήδη βιώσει την καταστροφή της Συρίας και του Ιράκ από στρατιωτικά καθεστώτα, συνεπώς ο αγώνας του για την ανατροπή του Gaddafi είχε ως κίνητρο, όπως λέει ο ίδιος, να δώσει στους Λίβυους την επιλογή μεταξύ μοναρχίας και συνταγματικής δημοκρατίας. Πιστεύει ότι είναι στη φύση των στρατιωτικών δικτατοριών να παραβιάζουν τα ανθρώπινα δικαιώματα και να καταπιέζουν τον λαό.

Όταν μια λαϊκή εξέγερση, με την υποστήριξη του NATO, ανέτρεψε τον Gaddafi το 2011, ο El Senussi ανέλαβε υπεύθυνος για τους πολιτικούς κρατούμενους ως μέλος του Εθνικού Μεταβατικού Συμβουλίου (NTC), το οποίο ανέλαβε ως de facto κυβέρνηση να οδηγήσει τη Λιβύη στις εκλογές του 2012.

Ως καταξιωμένος αρχηγός φυλής, ο El Senussi έγινε η καρδιά του ομοσπονδιακού κινήματος της Λιβύης, στην οποία επικρατούσε κλίμα ανομίας και αστάθειας και διάφορες ένοπλες ομάδες μάχονταν για να αποκτήσουν τον έλεγχο. Το 2012 εκλέχθηκε αρχηγός του Μεταβατικού Συμβουλίου της Κυρηναϊκής (CTC) από 3 000 εκπροσώπους της περιοχής. Το Συμβούλιο, το οποίο δεν είχε ούτε νομική ισχύ ούτε στρατιωτική υποστήριξη, τάχθηκε υπέρ ενός υψηλού βαθμού αυτονομίας για την περιοχή.

Καθώς οι έριδες έχουν πλέον εκτροχιάσει τη Λιβύη από την αρχική πορεία της προς τη δημοκρατία —η χώρα έχει δύο κυβερνήσεις, μία στην Τρίπολη και μία στο Τομπρούκ, ενώ το Ισλαμικό Κράτος κερδίζει έδαφος στα ανατολικά—, ο El Senussi υποστηρίζει ότι μοναδικός δρόμος προς την ειρήνη είναι μια συμμετοχική διαδικασία συμφιλίωσης. Διαφωνεί με το ενδεχόμενο περαιτέρω στρατιωτικής παρέμβασης και υποστηρίζει τη διενέργεια δημοψηφίσματος για τη μορφή που θα έχει στο μέλλον το κράτος της Λιβύης.

Όραμά του είναι μια κεντρική ομοσπονδιακή κυβέρνηση και η ανεξάρτητη διακυβέρνηση των τριών επαρχιών της χώρας, δηλαδή της Τριπολιτίδας, της Κυρηναϊκής και του Φεζάν. Είναι ένθερμος υποστηρικτής της επαναφοράς του Συντάγματος του 1951, σύμφωνα με το οποίο η ομοσπονδιακή οργάνωση αποτελούσε τον κανόνα για το μεγαλύτερο διάστημα της συνταγματικής μοναρχίας του βασιλιά Idris. Παρόλο που είναι μικρανψιδός του βασιλιά, δεν επιθυμεί την επιστροφή στη μοναρχία.

Ο El Senussi έχει συνεργαστεί με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Δίκτυο Βραβείου Ζαχάρωφ και άλλους διεθνείς οργανισμούς για να ζητήσει από τη διεθνή κοινότητα να παράσχει βοήθεια στη Λιβύη ώστε να μπορέσει να δημιουργήσει τους θεσμούς που χρειάζεται για να διασφαλίσει το κράτος δικαίου και τα ανθρώπινα δικαιώματα για ολόκληρο τον λαό της.

Η RAZAN ZAITOUNEH είναι σύρια δημοσιογράφος και δικηγόρος ειδικευμένη στα ανθρώπινα δικαιώματα, η οποία απήχθη ενώ βρισκόταν σε περιοχή ελεγχόμενη από τους αντάρτες στα προάστια της Δαμασκού στις 9 Δεκεμβρίου 2013. Συνεχίζει να αγνοείται, κανείς δεν έχει αναλάβει την ευθύνη για την απαγωγή της και τα ίχνη της έχουν χαθεί. Η Zaitouneh κατήγγελλε θαρραλέα τις παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων τόσο από το καθεστώς της Δαμασκού όσο και από τους αντάρτες, παρά τις απειλές που δεχόταν. Απήχθη μαζί με τον σύζυγο και συναγωνιστή της Wael Hamada και δύο συναδέλφους τους, τον ποιητή και δικηγόρο Nazem Hamadi και την πρώην πολιτική κρατούμενη Samira Khalil, από τα γραφεία δύο ομάδων που είχε ιδρύσει, του Κέντρου Τεκμηρίωσης Παραβιάσεων (VDC) και του Γραφείου Στήριξης Τοπικής Ανάπτυξης και Μικρών Έργων (LDSPS), στην Ντούμα.

Η Zaitouneh συγκαταλέγεται στους πιο προβεβλημένους και αξιόπιστους πολίτες ακτιβιστές της συριακής επανάστασης. Η απαγωγή της, σύμφωνα με σύριους σχολιαστές, θεωρείται καθοριστικό επεισόδιο στον διχασμό που παρατηρείται στη Συρία ανάμεσα σε δυνάμεις της κοινωνίας των πολιτών και σε εξτρεμιστές, καθώς και θανάσιμο πλήγμα για τη συριακή επανάσταση.

Η οικογένειά της απήυθνε έκκληση για διεθνή βοήθεια ώστε να βρεθούν η ίδια και οι συνάδελφοί της. «Εμείς, η οικογένεια της Razan Zaitouneh, της ακτιβίστριας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, της δικηγόρου, της συγγραφέως και, πάνω απ' όλα, του ανθρώπου, απευθύνουμε αυτή την έκκληση ενώ έχουν περάσει περισσότεροι από τρεις μήνες μετά την προμελετημένη απαγωγή, για την οποία κανείς δεν ανέλαβε την ευθύνη ούτε εξέδωσε ανακοίνωση ή διατύπωσε αίτημα, σε μια σαφή προσπάθεια να κερδίσουν χρόνο και να φιμώσουν την ελεύθερη φωνή της κόρης μας και των συναδέλφων της ώστε να τους αναγκάσουν να σταματήσουν να γράφουν και να τους εμποδίσουν να ασκούν το δικαίωμά τους στην ελεύθερη έκφραση» ανέφερε η οικογένεια σε δήλωσή της τον Απρίλιο του 2014.

Ακτιβιστές και πολιτικοί από όλο τον κόσμο έχουν απευθύνει έκκληση για την απελευθέρωσή τους, ανάμεσά τους και ο πρόεδρος Schulz: «Εξ ονόματος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, ζητώ την άμεση απελευθέρωσή τους [...]. Η ζωή της απειλήθηκε από το καθεστώς και από τις ομάδες ανταρτών, επειδή είναι μια θαρραλέα νέα γυναίκα που αρνείται να συμβιβαστεί και εξακολουθεί να αγωνίζεται ειρηνικά για τη δημοκρατία και για μια ελεύθερη Συρία».

Το 2014 το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ένωσε τις δυνάμεις του με πλήθος μη κυβερνητικών οργανώσεων, με τους ευρωπαίους πολίτες και με τους υπόλοιπους βραβευθέντες με το Βραβείο Ζαχάρωφ και απηύθυναν έκκληση για την απελευθέρωσή της μέσω της εκστρατείας #FreeRazan. Η οικογένειά της έχει προβάλει τις πεποιθήσεις για τις οποίες αγωνίζεται η Zaitouneh με τη βοήθεια τόσο του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου όσο και της δράσης του Δικτύου Βραβείου Ζαχάρωφ για τα ανθρώπινα δικαιώματα.

Την περίοδο της βράβεισής της, το 2011, η Razan Zaitouneh ζούσε κρυμμένη, έχοντας ξεφύγει από επιδρομή των δυνάμεων ασφαλείας στο σπίτι της. Παρ' όλα αυτά, αρνήθηκε να φύγει από τη Συρία.

Η Zaitouneh χρησιμοποίησε το χρηματικό έπαθλο του Βραβείου Ζαχάρωφ για να σώσει τη ζωή ενός συναγωνιστή της που είχε τραυματιστεί από πυρά τεθωρακισμένων.

Ο κουβανός GUILLERMO FARIÑAS, διδάκτωρ ψυχολογίας, ανεξάρτητος δημοσιογράφος και πολιτικός αντιφρονών, έχει πραγματοποιήσει μέσα στα χρόνια 23 απεργίες πείνας με στόχο την επίτευξη της ειρηνικής πολιτικής αλλαγής και της ελευθερίας της έκφρασης στην Κούβα.

Η επτάμηνη απεργία πείνας που πραγματοποίησε το 2006 του προκάλεσε σοβαρά προβλήματα υγείας, αλλά προσέγκυσε την προσοχή ολόκληρου του πλανήτη στο θέμα της λογοκρισίας του διαδικτύου στην Κούβα.

Απότομος, τον Φεβρουάριο του 2010, μετά τον αμφιλεγόμενο θάνατο του κρατουμένου Orlando Zarata, ο Fariñas ξεκίνησε απεργία πείνας και δίψας που διήρκεσε 134 ημέρες, ζητώντας την απελευθέρωση των πολιτικών κρατουμένων που είχαν ασθενήσει ύστερα από πολυετή φυλάκιση. Δεν σταμάτησε την απεργία του παρά όταν η κυβέρνηση της Κούβας εξήγγειλε ότι επρόκειτο να απελευθερώσει 52 πολιτικούς κρατουμένους. Ο Fariñas δεν μπόρεσε να παραστεί στην τελετή απονομής του Βραβείου Ζαχάρωφ το 2010 στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, διότι δεν του επιτράπη η έξοδος από την Κούβα. Αφού η κουβανική κυβέρνηση χαλάρωσε τους ταξιδιωτικούς περιορισμούς που ίσχυαν για τους Κουβανούς, και με την επιστροφή των Damas de Blanco στην Κούβα κατόπιν της επίσκεψής τους στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, ο Guillermo Fariñas απευθύνθηκε τελικά στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο κατά την τελετή απονομής του Βραβείου Ζαχάρωφ για το 2013.

Στην ευχαριστήρια ομιλία του, ο Fariñas υπογράμμισε: «Σήμερα, βρίσκομαι εδώ όχι επειδή η κατάσταση έχει αλλάξει ουσιαστικά, αλλά εξαιτίας της πραγματικότητας του σύγχρονου κόσμου και, πρωτίστως, λόγω της αυξανόμενης πολιτικής ανυπακοής των Κουβανών, που ανάγκασε το καθεστώς — σύμφωνα με τα λόγια του θρυλικού πρίγκιπα Ντον Φαμπρίτσιο στο βιβλίο *Ο Γατόπαρδος*— “να αλλάξει κάτι ώστε να μην αλλάξει τίποτα”». Έκτοτε, ο Fariñas αποτελεί ενεργό μέλος του Δικτύου Βραβείου Ζαχάρωφ.

Το 2015 ο Fariñas ανέλαβε ξανά τον ρόλο του συντονιστή του Foro Antitotalitario Unido (Ενωμένο Αντιαπολυταρχικό Φόρουμ), ενώνοντας για κάποιο διάστημα το κίνημα αυτό με τον αντιπολιτευτικό συνασπισμό *Unión Patriótica de Cuba* (Πατριωτική Ένωση της Κούβας), του οποίου ήταν εκπρόσωπος. Ο Fariñas αποχώρησε από τον συνασπισμό σε φιλικό κλίμα λόγω διαφωνίας με τους υπόλοιπους ηγέτες του στο θέμα της αποκατάστασης των διπλωματικών σχέσεων ΗΠΑ-Κούβας, η οποία ανακοινώθηκε το 2014 και πραγματοποιήθηκε το 2015. Έκρινε την εξέλιξη αυτή ως προδοσία των κουβανών δημοκρατών, αφού συνιστούσε αθέτηση της υπόσχεσης που είχε δώσει το 2013 ο πρόεδρος των ΗΠΑ Obama στην Berta Soler, ηγέτιδα των Damas de Blanco, ότι θα συμβουλευόταν την κοινωνία των πολιτών και το μη βίαιο τμήμα της αντιπολίτευσης σχετικά με οποιαδήποτε ενέργεια θα πραγματοποιούνταν σε σχέση με την Κούβα.

Το 2015 ο Fariñas ξεκίνησε να συλλέγει τις 10 000 υπογραφές που απαιτούνταν από το Σύνταγμα της Κούβας για να συμπεριληφθούν, στον νέο εκλογικό νόμο που ανακοίνωσε η κυβέρνηση του Raul Castro για τις εκλογές του 2018, η αναγνώριση και νομιμοποίηση των υφιστάμενων πολιτικών κινήματων, το δικαίωμα ψήφου και το δικαίωμα του εκλέγεσθαι για όλους τους κουβανούς πολίτες, συμπεριλαμβανομένων όσων διαμένουν στο εξωτερικό, και η αποστολή διεθνών παρατηρητών κατά τις εκλογές.

Τα τελευταία χρόνια ο Fariñas έχει δεχτεί απειλές κατά της ζωής του αλλά και απειλές για εγκλεισμό σε ψυχιατρικό ίδρυμα, έχει υποστεί ξυλοδαρμούς εξαιτίας των οποίων έχει νοσηλευτεί και έχει επανειλημμένως συλληφθεί και τεθεί υπό κράτηση, όπως την ημέρα της κηδείας του Oswaldo Payá, κουβανού αντιφρονούντος επίσης βραβευμένου με το Βραβείο Ζαχάρωφ.

Το 2009 το Βραβείο Ζαχάρωφ παρέλαβαν οι Oleg Orlov, Sergei Kovalev και Lyudmila Alexeyeva, εξ ονόματος της **MEMORIAL** και όλων των άλλων υπερασπιστών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στη Ρωσία.

Η Memorial ιδρύθηκε στη Σοβιετική Ένωση το 1988 και αρχικός της σκοπός ήταν να φέρει στο φως τη μαζική καταστολή επί ηγεσίας Stalin και να συντηρήσει τη μνήμη των θυμάτων μέσω ερευνών και δημόσιων εκδηλώσεων, σκοπό τον οποίο εξακολουθεί να υπηρετεί μέχρι και σήμερα. Μετά τη διάλυση της ΕΣΣΔ, η οργάνωση απέκτησε διεθνή χαρακτήρα με παραρτήματα και συνεργαζόμενες ΜΚΟ σε πρώην σοβιετικές δημοκρατίες. Έκτοτε, οι στόχοι της Memorial έχουν διευρυνθεί και πλέον περιλαμβάνουν την παρακολούθηση των παραβιάσεων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και την παροχή στήριξης και νομικής συνδρομής στα θύματα των παραβιάσεων αυτών στη Ρωσία και τις πρώην σοβιετικές δημοκρατίες. Ένας από τους ιδρυτές της ήταν ο Andrei Sakharov, που ήταν επίσης συνιδρυτής της Ομάδας Ελσίνκι της Μόσχας, μαζί με τη Lyudmila Alexeyeva.

Ο Oleg Orlov είναι από τις ηγετικές φυσιογνωμίες της Memorial από το 1994 και μέλος του διοικητικού συμβουλίου του διεθνούς παραρτήματός της. Έχει συγκεντρώσει στοιχεία για απαγωγές στην ανατολική Ουκρανία, καθώς φιλορώσοι αυτονομιστές συγκρούονται με τις ουκρανικές δυνάμεις, και έχει διαπιστώσει ότι η πρακτική εκεί είναι συγκρίσιμη με τις απαγωγές για τις οποίες συνέλεγε στοιχεία η Memorial επί δεκαετίες κατά τη διάρκεια των δύο πολέμων στην Τσετσενία, όπου είχε απαχθεί και ο ίδιος.

Ο Sergei Kovalev, επί πολλά χρόνια πρόεδρος του ρωσικού παραρτήματος της Memorial, έγινε γνωστός επειδή διαπραγματεύτηκε το 1995 την απελευθέρωση περίπου 2 000 ανθρώπων που κρατούνταν όμηροι από τσετσένους αντάρτες στο

νοσοκομείο του Budenpnovsk, μοναδική φορά που τρομοκρατική επίθεση στη Ρωσία δεν οδήγησε σε μαζικούς θανάτους ομήρων. Κατηγορεί τη Ρωσία ότι επεμβαίνει στις εσωτερικές υποθέσεις της Ουκρανίας και προκαλεί τη σύγκρουση στο ανατολικό τμήμα της.

Επί σειρά ετών, πολλά μέλη της Memorial και στενοί συνεργάτες της έχουν δεχτεί απειλές, έχουν απαχθεί, ακόμα και δολοφονηθεί. Το 2014 η Memorial καταχωρίστηκε ως «ξένος πράκτορας» από τις ρωσικές αρχές, ύστερα από την ψήφιση νομοθεσίας που επιτρέπει στις αρχές να καταχωρίζουν τις ΜΚΟ που λαμβάνουν χρηματοδότηση από το εξωτερικό ως «ξένους πράκτορες» χωρίς τη συγκατάθεσή τους. Όπως είπε ο Kirill Koroteev, ανώτερος νομικός σύμβουλος της Memorial, απευθυνόμενος στην Υποεπιτροπή Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, «ξένος πράκτορας» στη Ρωσία σημαίνει «κατάσκοπος». Τον Σεπτέμβριο του 2014 το Υπουργείο Δικαιοσύνης υπέβαλε μήνυση κατά της Memorial, κατηγορώντας την ότι ο καταστατικός χάρτης και η δομή της ήταν αντίθετα προς τη νομοθεσία της χώρας. Η μήνυση αυτή θα μπορούσε να είχε προκαλέσει τη διάλυση της οργάνωσης. Ωστόσο, η απόφαση που εξέδωσε το δικαστήριο τον Ιανουάριο του 2015 ήταν ευνοϊκή για τη Memorial, καθώς απέρριπτε τις καταγγελίες του Υπουργείου. Την άνοιξη του 2014 το παράρτημα της Memorial στη Μόσχα (Κέντρο για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα) προσέβαλε τον χαρακτήρισμό του ως ξένου πράκτορα, χωρίς ωστόσο να δικαιωθεί. Το 2015 και το 2016 και άλλα παραρτήματα της Memorial, στην Αγία Πετρούπολη, το Γκεκατερίνμπουργκ, το Ριαζάν και το Κόμι, χαρακτηρίστηκαν ξένοι πράκτορες. Η Natalia Sokolova, εκτελεστική δευθύντρια της Memorial, είναι απαισιόδοξη για το μέλλον της οργάνωσης: «Δυστυχώς, η κατάσταση που επικρατεί μας αφήνει ελάχιστες ή καθόλου ελπίδες για το αν και για πόσο ακόμα θα συνεχίσουμε να λειτουργούμε ως νομική οντότητα. Παρ' όλα αυτά, πολλοί από εμάς δεν έχουν ακόμα εγκαταλείψει τον αγώνα και χρησιμοποιούν κάθε νόμιμο μέσο ώστε μια μέρα να γίνει πραγματικότητα το δικαίωμα στην ελευθερία του συνεταιρίζεσθαι».

Η Lyudmila Alexeyeva είναι μια από τις γενναίες ψυχές που συνεχίζουν να μάχονται για την ελευθερία στη Ρωσία. Ως επικεφαλής της Ομάδας Ελοϊνίκα της Μόσχας, αρνήθηκε να καταχωριστεί η ομάδα ως «ξένος πράκτορας» και προτίμησε να συνεχίσει να εργάζεται για τα ανθρώπινα δικαιώματα χωρίς επιχορηγήσεις από το εξωτερικό.

Γεννημένη το 1927, η Alexeyeva είναι μία από τους λίγους αντιφρονούντες της σοβιετικής εποχής που εξακολουθούν να δραστηριοποιούνται στη σύγχρονη Ρωσία και έχει γίνει γνωστή για την εκστρατεία της για δίκαιες δίκες για τους αντιφρονούντες. Απογοητευμένη από το γεγονός ότι το Προεδρικό Συμβούλιο για την Κοινωνία των Πολιτών και τα Ανθρώπινα Δικαιώματα δεν είχε καμία ουσιαστική επιρροή στην κατάσταση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στη χώρα, η Alexeyeva παρατήθηκε από το Συμβούλιο το 2012. Ωστόσο, το 2015 αποφάσισε να γίνει ξανά μέλος του Συμβουλίου με σκοπό να διερευνήσει την εφαρμογή του νόμου περί ξένων πρακτόρων, μέσω της οποίας στοχοποιούνται ολοένα και περισσότερες ΜΚΟ, καθώς και τη λειτουργία των δικαστηρίων και τις πολυάριθμες παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στις φυλακές.

Οι εκπρόσωποι της Memorial και η Lyudmila Alexeyeva συμμετέχουν ενεργά στο Δίκτυο Βραβείου Ζαχάρωφ και πραγματοποιούν συχνές διαβουλεύσεις με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Η πιο πρόσφατη συμμετοχή της Memorial ήταν τον Μάιο του 2016 στη διάσκεψη «Το Δίκτυο Βραβείου Ζαχάρωφ για ισχυρότερη δράση στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων».

Ο ΗΥ JIA, από τους πιο ένθερμους και σεβαστούς ακτιβιστές για τη δημοκρατία στην Κίνα, ζει υπό συνεχή παρακολούθηση και υπομένει περιόδους αυθαιρετικής κράτησης, συνεχείς απειλές, ξυλοδαρμούς και παρενοχλήσεις, σε σημείο που να αισθάνεται ότι η ζωή του βρίσκεται σε κίνδυνο και να φοβάται για την οικογένειά του.

Ως ακτιβιστής δραστηριοποιείται επίσης στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και του περιβάλλοντος και ξεκίνησε να ασχολείται με το πρόβλημα του AIDS όταν ο ιός HIV και το AIDS ήταν ακόμα απαγορευμένο θέμα στην Κίνα και οι ανάλογες περιπτώσεις αντιμετωπιζόνταν ως «κρατικό μυστικό». Έχει επανειλημμένως ζητήσει να πραγματοποιηθεί επίσημη έρευνα για τη σφαγή στην Πλατεία Τιενανμέν και την καταβολή αποζημίωσης στις οικογένειες των θυμάτων, ενώ κάθε χρόνο τίθεται σε κατ' οίκον περιορισμό περίπου στην επέτειο των δολοφονιών που έλαβαν χώρα στην Τιενανμέν στις 4 Ιουνίου, έπειτα από κατάθεση λουλουδιών που πραγματοποίησε στην εν λόγω πλατεία το 2004.

Το 2007, κατά τη διάρκεια τηλεδιάσκεψης με την Υποεπιτροπή Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, επέστησε θαρραλέα την προσοχή στο ένα εκατομμύριο ανθρώπους που διώκονται από το τμήμα εθνικής ασφάλειας της Κίνας επειδή μάχονται για τα ανθρώπινα δικαιώματα, πολλοί από τους οποίους κρατούνται σε φυλακές, στρατόπεδα εργασίας ή ψυχιατρεία. Ζήτησε να ανακηρυχθεί το 2008, έτος διοργάνωσης των Ολυμπιακών Αγώνων στο Πεκίνο, έτος των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στην Κίνα. Ως αποτέλεσμα, ο Hu Jia συνελήφθη στις 27 Δεκεμβρίου 2007, κατηγορήθηκε για «υποκίνηση ανατροπής της κρατικής εξουσίας» και καταδικάστηκε στις 3 Απριλίου 2008 σε τριάμισι χρόνια φυλάκιση και στέρξη πολιτικών δικαιωμάτων για έναν χρόνο.

Όταν, στην εικοστή επέτειο του Βραβείου Ζαχάρωφ, ανακοινώθηκε η απονομή του βραβείου στον Hu Jia, η κρατική αστυνομία άσκησε πιέσεις στον ίδιο και την οικογένειά του ώστε να το αρνηθεί. Ο Hu Jia το αποδέχθηκε με γενναιότητα χαρακτηριζόντάς το «σημαντικό βραβείο για την Κίνα». Η τότε σύζυγός του και συνυποψήφια για το βραβείο το 2007, Zeng Jinyan, μίλησε στην τελετή απονομής, στην οποία ο Hu Jia δεν μπόρεσε να παρευρεθεί, μέσω βιντεοσκοπημένου μηνύματος. Χαρακτήρισε το βραβείο επιβεβαίωση των υπερασπιστών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στην Κίνα που ακολουθούν τον μακρύ και δύσκολο δρόμο της υπεράσπισης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, μια επιλογή για την οποία τόσο οι ίδιοι όσο και οι συγγενείς τους πληρώνουν εξαιρετικά υψηλό τίμημα.

Σε επιστολή προς τον πρόεδρο του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου τον Ιούλιο του 2012, ο Hu Jia δήλωσε ότι θεωρεί το βραβείο «πραγματικά εξαιρετική τιμή» που «με ενθάρρυνε και βελτίωσε σημαντικά τη μεταχείρισή μου στη φυλακή». Αφέθηκε ελεύθερος τον Ιούνιο του 2011 και παρέμεινε στην Κίνα για να συνεχίσει εκεί τον θαρραλέο αγώνα του κατά της καταπίεσης. Κατήγγειλε τη συνεχιζόμενη καταστολή των ακτιβιστών επί ηγεσίας του προέδρου Χι Jinqing, την οποία θεωρεί σημάδι νευρικότητας από ένα καθεστώς που προσπαθεί να κρατηθεί στην εξουσία, αντιμέτωπο με ένα ολοένα και πιο δυνατό ρεύμα που ζητά τη δημοκρατία.

Ως συντονιστής των «ξυπόλυτων δικηγόρων», μιας άτυπης ομάδας νομικών συμβούλων που υπερασπίζονται ακτιβιστές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στην Κίνα, ο Hu Jia έχει επίσης προειδοποιήσει ότι το νέο σχέδιο νόμου της Κίνας κατά της τρομοκρατίας θα περιορίσει το δικαίωμα πρόσβασης σε δικηγόρο των κατηγορουμένων για τρομοκρατία σε μια χώρα στην οποία «είσαι τρομοκράτης αν αυτό λέει η κυβέρνηση, εφόσον αυτή ελέγχει την προπαγάνδα».

ο SALIH MAHMOUD MOHAMED OSMAN, δικηγόρος από το Σουδάν, είχε ήδη συμπληρώσει εικοσαετία κατά την οποία πρόσφερε μη αμειβόμενη νομική εκπροσώπηση σε πρόσωπα που είχαν φυλακιστεί αυθαίρετα, είχαν βασανιστεί και υποστεί σοβαρή καταπάτηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων τους στο Σουδάν όταν το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο αποφάσισε ομόφωνα το 2007 να του απονεμίσει το Βραβείο Ζαχάρωφ.

«Κατάγομαι από το Νταρφούρ, γεννήθηκα στην Jebel Marra. Έχω εργαστεί ως δικηγόρος στο Νταρφούρ του Σουδάν για πολλά χρόνια. Έχω υπάρξει θύμα κράτησης και βασανιστηρίων εξαιτίας της δουλειάς μου. Μέλη της οικογένειάς μου έχουν βασανιστεί και εκτοπιστεί από πολιτοφύλακες στο Νταρφούρ. Για πολλά χρόνια, έχω εκπροσωπήσει χιλιάδες ανθρώπους που χρειάστηκαν τη συνδρομή μου σε δικαστήρια. Έχω δει χιλιάδες ανθρώπους που βασανίστηκαν, έχω δει εκατοντάδες γυναίκες και κορίτσια θύματα σεξουαλικής βίας» είπε ο Salih Osman στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο όταν παρέλαβε το βραβείο.

Αρκετές φορές τέθηκε και ο ίδιος υπό κράτηση από τις αρχές, αλλά ποτέ δεν κατηγορήθηκε για κάποιο αδίκημα. Έχει καταγράψει εγκλήματα που έλαβαν χώρα από τη στιγμή που ξέσπασε ο πόλεμος στην Jebel Marra το 2003, όταν αφρικανικές φυλές επαναστάτησαν κατά της αραβοκρατούμενης κυβέρνησης, κατηγορώντας τη για διακρίσεις, και ήρθε αντιμέτωπος με τα αντίποινα αραβικών ομάδων της πολιτοφυλακής.

Ο Osman συμμετέχει ενεργά στην προστασία εκατομμυρίων πολιτών του Νταρφούρ που έχουν εκτοπιστεί από τα σπίτια τους εξαιτίας των συνεχιζόμενων μαχών, οι οποίες εντάθηκαν το 2015, με αποτέλεσμα να χρειαστούν ανθρωπιστική βοήθεια πάνω από 4 εκατομμύρια άτομα. Ο Osman υπογραμμίζει ότι οι αιτίες που πυροδότησαν τον πόλεμο, μεταξύ των οποίων η αρπαγή της γης και η πολιτική περιθωριοποίηση, όχι μόνο δεν έχουν ακόμη αντιμετωπιστεί αλλά έχουν περιπλακεί από περαιτέρω ανικανοποίητα αιτήματα για συμμόρφωση των εθνικών νόμων με τα διεθνή πρότυπα και εξασφάλιση της ανεξαρτησίας των δικαστικών αρχών.

Ο Osman, ο οποίος διετέλεσε βουλευτής του σουδανικού κοινοβουλίου με την αντιπολίτευση μεταξύ του 2005 και του 2010, είναι ένθερμος υποστηρικτής του Διεθνούς Ποινικού Δικαστηρίου (ΔΠΔ), δεδομένου ότι «οι Αφρικανοί δεν έχουν πουθενά να στραφούν για δικαιοσύνη και επανόρθωση, εξαιτίας της έλλειψης επαρκών δικαστικών συστημάτων στην Αφρική». Ο Osman τάσσεται υπέρ της απαγγελίας κατηγοριών για εγκλήματα πολέμου στον σουδανό πρόεδρο Omar al-Bashir, ο οποίος εν έτει 2015 δεν είχε ακόμα συλληφθεί από το ΔΠΔ.

Ο Osman συνεχίζει να παρέχει δωρεάν νομική συνδρομή στα ολοένα και περισσότερα θύματα παραβιάσεων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στο Νταρφούρ. Συμμετέχει στη δράση του Δικτύου Βραβείου Ζαχάρωφ για τα ανθρώπινα δικαιώματα, μιλώντας κατά των βασανιστηρίων και της ατιμωρησίας. Τον Μάιο του 2016 συμμετείχε στη διάσκεψη «Το Δίκτυο Βραβείου Ζαχάρωφ για ισχυρότερη δράση στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων» που διεξήχθη στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο στις Βρυξέλλες.

2007

SALIH MAHMOUD
MOHAMED OSMAN

ο ALIAKSANDR MILINKEVICH είναι ηγέτης του δημοκρατικού αντιπολιτευόμενου Κινήματος για την Ελευθερία στη Λευκορωσία, ο οποίος είχε «το θάρρος να αμφισβητήσει την τελευταία δικτατορία στην Ευρώπη», όπως το διατύπωσε ο τότε πρόεδρος του Κοινοβουλίου Josep Borrell Fontelles όταν του απένειμε το Βραβείο Ζαχάρωφ το 2006.

Ο Milinkevich, επιστήμονας, επιλέχθηκε ως κοινός προεδρικός υποψήφιος της Ενωμένης Δημοκρατικής Αντιπολίτευσης στις εκλογές του Οκτωβρίου 2005. Διεκδικώντας ένα πραγματικά δημοκρατικό μέλλον για τη Λευκορωσία, ο Milinkevich παρουσίασε τον εαυτό του ως πραγματική εναλλακτική λύση στον αυταρχισμό του προέδρου Lukashenka, η νίκη του οποίου επικρίθηκε από την αντιπολίτευση στη Λευκορωσία και στο εξωτερικό ως αποτέλεσμα νοθείας. Μετά την αμφισβήτηση, ο Milinkevich συνελήφθη με διάφορα προσχήματα, χωρίς ωστόσο να απαγγελθούν ποτέ κατηγορίες εναντίον του.

Ο Milinkevich δεν έθεσε υποψηφιότητα για τις προεδρικές εκλογές του 2010, καθώς θεωρούσε ότι δεν είχαν πραγματοποιηθεί αλλαγές στους εθνικούς εκλογικούς κανονισμούς προκειμένου να διασφαλιστούν δίκαιες, ελεύθερες και ανοικτές εκλογές. Κατήγγειλε την περαιτέρω επιδείνωση της κατάστασης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στη Λευκορωσία μετά τις εκλογές αυτές, που εξασφάλισαν στον Lukashenka την παραμονή του στην εξουσία.

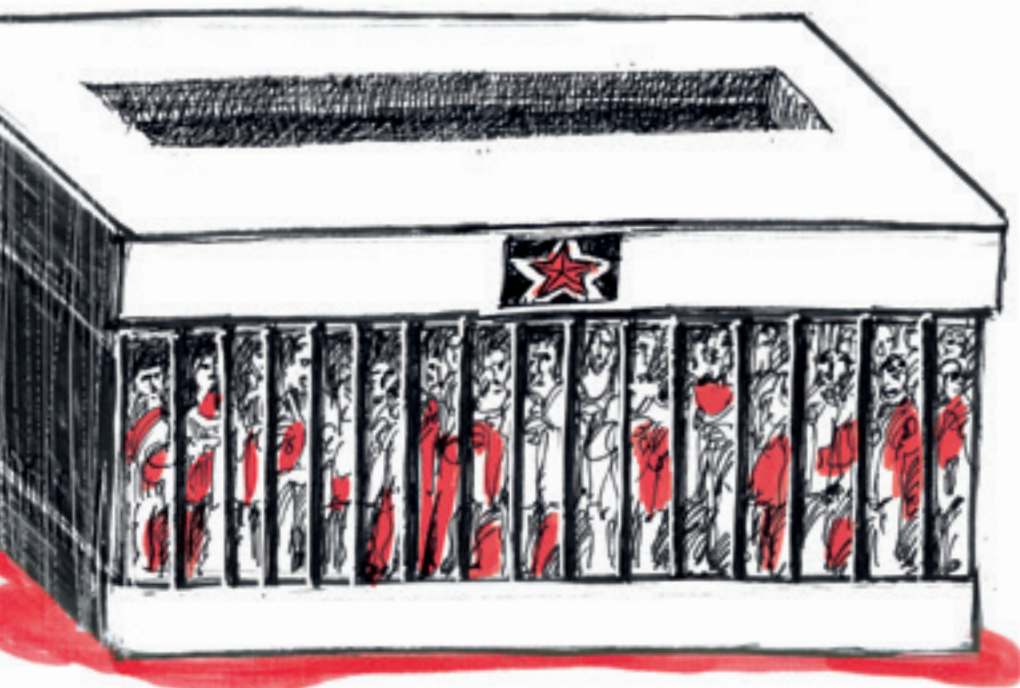
Ως βραβευθείς με το Βραβείο Ζαχάρωφ και ηγέτης της αντιπολίτευσης, ο Milinkevich καλείται τακτικά να εκφράσει τη γνώμη του σε κοινοβουλευτικά όργανα σχετικά με τη Λευκορωσία και έχει συμμετάσχει σε εκδηλώσεις, διασκέψεις και δημόσιες συζητήσεις του Δικτύου Βραβείου Ζαχάρωφ. Σε μια συζήτηση του Δικτύου στη Λιθουανία με την Berta Soler της οργάνωσης Damas de Blanco και με εθνικές αρχές και βουλευτές του Ευρωπαϊκού και του Λιθουανικού Κοινοβουλίου, ο Milinkevich κατήγγειλε την τακτική αδιάκριτου εκφοβισμού και ταπεινώσεων που ακολουθούν οι αρχές εναντίον των υπερασπιστών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στη Λευκορωσία. Δήλωσε την υποστήριξή του στη μεγαλύτερη ευρωπαϊκή ενσωμάτωση της Λευκορωσίας και σε κριτικό και εποικοδομητικό διάλογο με τις λευκορωσικές αρχές.

Ο διάλογος ήταν βασικό στοιχείο στις παρεμβάσεις του Milinkevich κατά τη διάρκεια των δημόσιων συζητήσεων και ακροάσεων του Δικτύου στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Υποστηρίζει ότι η ΕΕ πρέπει να συνεργαστεί σε μεγαλύτερο βαθμό με τη Λευκορωσία προκειμένου να διασφαλιστεί περισσότερη ελευθερία για τους πολίτες της. Σύμφωνα με τον Milinkevich, η ανάγκη της Λευκορωσίας για οικονομική βοήθεια θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί ως μοχλός για να εξαναγκαστεί η χώρα σε διάλογο με την ΕΕ, μεταξύ άλλων για τα ανθρωπίνια δικαιώματα.

Καθώς τον Οκτώβριο του 2015 επρόκειτο να πραγματοποιηθούν οι πέμπτες προεδρικές εκλογές στη Λευκορωσία μετά τη σοβιετική εποχή, ο Milinkevich δήλωσε ότι ο ίδιος, ή κατά προτίμηση κάποιος νεότερος πολιτικός, θα έπρεπε να συμμετάσχει στις εκλογές ώστε να απειληθεί η παραμονή του Lukashenka στην εξουσία. Ωστόσο, τον Απρίλιο του 2015 αποφάσισε να μη συμμετάσχει στις εκλογές και να μη υποστηρίξει κανέναν υποψήφιο.

2006
ALIAKSANDR
MILINKEVICH

Η DAMAS DE BLANCO (ΚΥΡΙΕΣ ΜΕ ΤΑ ΛΕΥΚΑ) είναι μια οργάνωση που σχηματίστηκε αυθόρμητα στην Κούβα το 2003 από γυναίκες, ως αντίδραση στη φυλάκιση 75 συζύγων και συγγενών τους κατά τη Μαύρη Άνοιξη της Κούβας, τη σκληρή καταστολή των ακτιβιστών της δημοκρατίας από το κουβανικό καθεστώς. Έκαναν ειρηνικές πορείες στους δρόμους και έγραψαν πολυάριθμες επιστολές στις κουβανικές αρχές, ζητώντας την απελευθέρωση των φυλακισμένων, χωρίς ωστόσο να λάβουν την παραμικρή απάντηση. Ωστόσο, οι Damas δεν εγκατέλειψαν τον αγώνα και οι επίμονες διαμαρτυρίες τους έφεραν αποτέλεσμα όταν απελευθερώθηκαν όλοι οι φυλακισμένοι της Μαύρης Άνοιξης το 2011.

Από τότε, οι Damas συνέχισαν τον αγώνα τους για τη δημοκρατία και τα ανθρώπινα δικαιώματα στην Κούβα και είναι η μοναδική ομάδα σε αυτή την κομμουνιστική χώρα στην οποία έχει επιτραπεί να πραγματοποιεί πορεία κάθε εβδομάδα σε συγκεκριμένη περιοχή. Κάθε Κυριακή, μετά τη λειτουργία στην εκκλησία της Santa Rita, λευκοντυμένες γυναίκες με φωτογραφίες των αγαπημένων τους που έχουν υπάρξει θύματα της καταστολής στην Κούβα και με γλαδιόλες που συμβολίζουν την ειρήνη, παρελαύνουν στην Πέμπτη Λεωφόρο της Αβάνας στη Μιραμάρ, σιωπηλές και αγέρωχες απέναντι στις απειλές, τις προσβολές, τις επιθέσεις και τις συχνές συλλήψεις.

Το 2013 οι Damas μπόρεσαν επιτέλους να παραλάβουν αυτοπροσώπως το Βραβείο Ζαχάρωφ που τους είχε απονεμηθεί το 2005. Οι κουβανικές αρχές επέτρεψαν στην πρόεδρο Berta Soler και τις εκπροσώπους του κινήματος Belkis Cantillo Ramirez και Laura María Labrada Pollán, κόρη της Laura Pollán, της αείμνηστης συνιδρύτριας των Damas που απεβίωσε το 2011, να εξέλθουν από τη χώρα μετά τη χαλάρωση των ταξιδιωτικών περιορισμών, και να μιλήσουν ενώπιον του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, που αναγνώρισε το θάρρος τους και την προσήλωσή τους στον αγώνα υπέρ των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Η Berta Soler παρομοίωσε το Βραβείο Ζαχάρωφ με μια «ασπίδα» που θα προστάτευε τις Damas κατά την επιστροφή τους στην Κούβα.

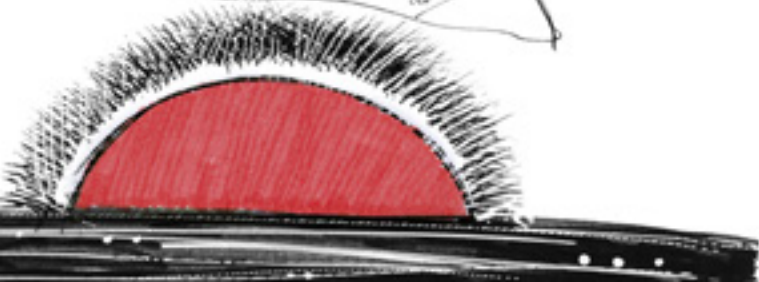
Λίγο μετά την τελετή απονομής του Βραβείου Ζαχάρωφ, οι Damas και άλλοι αντιφρονούντες, μεταξύ των οποίων ο Guillermo Farfán που βραβεύτηκε το 2010, ίδρυσαν τη Διεθνή Πλατφόρμα για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα στην Κούβα.

Εκπροσωπώντας τις Damas στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και σε εκδηλώσεις του Δικτύου Βραβείου Ζαχάρωφ, η Berta Soler έχει ζητήσει επανειλημμένως από την ΕΕ —η οποία ξεκίνησε διαπραγματεύσεις για διμερή πολιτική συμφωνία με την Κούβα το 2014— να ορίσει τα ανθρώπινα δικαιώματα ως προϋπόθεση για οποιαδήποτε συμφωνία με την Κούβα. Το 2015 οι Damas δήλωσαν πως ένωσαν ότι οι πολιτικοί των ΗΠΑ που επισκέπτονταν το νησί έπαιτα από τις πρωτοβουλίες για επανέναρξη των διπλωματικών σχέσεων ΗΠΑ-Κούβας τις τοποθετούσαν ολόένα και περισσότερο στο περιθώριο.

Το 2015 εξέλεξαν εκ νέου την Berta Soler ως επικεφαλής τους με δημοψήφισμα που πραγματοποιήθηκε λόγω της κριτικής που δέχτηκε η ηγεσία της από ορισμένα μέλη.

Οι Damas de Blanco εξακολούθησαν να υφίστανται κρατήσεις, ξυλοδαμούς και βασανιστήρια, και είναι μια από τις ομάδες που υφίστανται εντονότερη καταστολή από τις κουβανικές αρχές.

Η HAUWA IBRAHIM, δικηγόρος ειδικευμένη στα ανθρώπινα δικαιώματα, γεννήθηκε από μουσουλμάνους γονείς στο χωριό Hinnah της βόρειας Νιγηρίας. Εκεί διδάχτηκε τις αξίες που ενδυνάμωσαν την αποφασιστικότητά της, μια από τις οποίες ήταν και η άποψη της μητέρας της ότι η μόρφωση ήταν ο μόνος δρόμος που οδηγούσε μακριά από τη φτώχεια. Η οικογένειά της είχε συναινέσει σε έναν κανονισμένο γάμο στην ηλικία των 10 ετών και για τον λόγο αυτό η Ibrahim έφυγε από το πατρικό της σπίτι και πήγε σε ένα οικοτροφείο για κορίτσια για να συνεχίσει την εκπαίδευσή της. Τα πνευματικά ενδιαφέροντά της σε συνδυασμό με το πάθος της για δικαιοσύνη την οδήγησαν στις νομικές σπουδές. Έγινε η πρώτη γυναίκα δικηγόρος στην περιφέρεια Yamaltu/Deba της πολιτείας Gombe και είναι πλέον περιζήτητη για τη νομική συνδρομή της.

Όταν το ισλαμικό δίκαιο (σαρία) εισήχθη σε 12 βόρειες πολιτείες της Νιγηρίας το 1999, τέθηκε υπό αμφισβήτηση η προστασία των θεμελιωδών ανθρωπίνων δικαιωμάτων, και ιδίως των δικαιωμάτων των γυναικών. Η Hauwa Ibrahim ξεκίνησε μια ασυνήθιστη επαγγελματική πορεία, υπερασπιζόμενη γυναίκες που είχαν καταδικαστεί από τα ισλαμικά δικαστήρια σε θάνατο με λιθοβολισμό για μοιχεία και παιδιά καταδικασμένα σε ακρωτηριασμό για κλοπή. Διετέλεσε συνήγορος, δωρεάν, σε περισσότερες από 150 υποθέσεις, σώζοντας τη ζωή της Amina Lawal, της Safiya Hussaini, της Hafsatu Abubakar και πολλών άλλων.

Από το 2010 έως το 2013 η Ibrahim εργάστηκε στο Harvard Divinity School ως επιστημονική συνεργάτις και επισκέπτρια λέκτορας. Τον Μάιο του 2014 ορίστηκε από τον πρόεδρο της Νιγηρίας μέλος της προεδρικής διερευνητικής επιτροπής για την υπόθεση της απαγωγής 200 και πλέον κοριτσιών από την τρομοκρατική οργάνωση Boko Haram στη βόρεια Νιγηρία. Γνωστή για την αξιοπιστία και το πάθος της για ανθρώπινη αξιοπρέπεια, η Ibrahim έχει απευθύνει έκκληση προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Κογκρέσο των ΗΠΑ για διεθνή στήριξη στην αντιμετώπιση της ανεπίλυτης τραγωδίας της απαγωγής των κοριτσιών. Συνεχίζει να μιλά για την ανάγκη να αναληφθεί ισχυρότερη δράση κατά της βίας εις βάρος των γυναικών, της ακραίας φτώχειας και της έλλειψης ευκαιριών, ώστε να καταπολεμηθεί ο αυξανόμενος θρησκευτικός εξτρεμισμός.

Χάρη και στις δικές της εμπειρίες, η Ibrahim είναι πεπεισμένη ότι η εκπαίδευση είναι το κλειδί για το μέλλον και, μάλιστα, ότι η εκπαίδευση των κοριτσιών οδηγεί στην εκπαίδευση των οικογενειών και συνεπώς ολόκληρης της κοινότητας και της κοινωνίας.

Η Ibrahim επένδυσε τα χρήματα του Βραβείου Ζαχάρωφ σε ένα κληροδότημα που παρέχει ευκαιρίες για την εκπαίδευση παιδιών στη βόρεια Νιγηρία, εξασφαλίζοντας ότι τα παιδιά έχουν τα μέσα να παραμείνουν στο σχολείο. Συμμετέχει ενεργά στην εκστρατεία του Δικτύου Βραβείου Ζαχάρωφ για τα δικαιώματα των παιδιών, δίνει διαλέξεις και συμμετέχει σε συζητήσεις στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, εμπνέοντας το κοινό με την προσωπική της διαδρομή. Αποδεχόμενη την πρόσκληση του πρίγκιπα El-Hassan bin Talal, το 2015 η Ibrahim ασχολήθηκε με τα ζητήματα της χειραφέτησης των γυναικών και της κοινωνικής δικαιοσύνης στο Χασεμιτικό Βασίλειο της Ιορδανίας για το Ινστιτούτο WANA (West Asia North Africa). Ασχολείται επίσης με ζητήματα όπως ο διαθρησκευτικός διάλογος στο Βασιλικό Ινστιτούτο Διαθρησκευτικών Σπουδών στο Αμμάν της Ιορδανίας. Το 2016 έδωσε διάλεξη στην πρώτη ομάδα των Υποτροφιών Ζαχάρωφ στη Σχολή της Βενετίας για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα στο Ευρωπαϊκό Διαπανεπιστημιακό Κέντρο για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα και τον Εκδημοκρατισμό.

Οι ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΟΙ ΧΩΡΙΣ ΣΥΝΟΡΑ (ΔΧΣ) είναι μια διεθνής ΜΚΟ που εδρεύει στη Γαλλία και αγωνίζεται για την ελευθερία της πληροφόρησης σε όλο τον κόσμο.

Για τους ΔΧΣ, η ελευθερία της έκφρασης και της πληροφόρησης θα είναι πάντοτε η σημαντικότερη ελευθερία στον κόσμο και το θεμέλιο κάθε δημοκρατίας. Η οργάνωση υποστηρίζει ότι, «αν οι δημοσιογράφοι δεν ήταν ελεύθεροι να μεταδίδουν τα γεγονότα, να καταγγέλλουν παραβιάσεις και να ευαισθητοποιούν το κοινό, πώς θα αντιμετωπίζαμε το πρόβλημα των παιδιών στρατιωτών, πώς θα υπερασπιζόμασταν τα δικαιώματα των γυναικών ή θα προστατεύαμε το περιβάλλον μας;».

Οι ΔΧΣ είναι σε διαρκή επαγρύπνηση και καταδικάζουν κάθε επίθεση κατά της ελευθερίας της πληροφόρησης ανά τον κόσμο, μάχονται κατά της λογοκρισίας και των νόμων που έχουν στόχο να περιορίσουν την ελευθερία της πληροφόρησης, συνδράμουν ηθικά και οικονομικά διωκόμενους δημοσιογράφους και τις οικογένειές τους και προσφέρουν υλική βοήθεια σε πολεμικούς ανταποκριτές ώστε να ενισχυθεί η ασφάλειά τους. Προκειμένου να παρακαμφθεί η λογοκρισία, δημοσιεύουν κατά περίόδους άρθρα που είναι απαγορευμένα στη χώρα προέλευσής τους, φιλοξενούν εφημερίδες που έχουν κλείσει στη χώρα τους και χρησιμεύουν ως φόρουμ για δημοσιογράφους που έχουν «φιμωθεί» από τις αρχές της χώρας τους. Προκειμένου να διασφαλίσει την προσαγωγή στη δικαιοσύνη των δολοφόνων και των βασανιστών δημοσιογράφων, το δίκτυο των ΔΧΣ παρέχει στα θύματα νομικές υπηρεσίες και δικαστική εκπροσώπηση από το 2002. Απονέμει κάθε χρόνο δύο βραβεία, το Βραβείο των Δημοσιογράφων Χωρίς Σύνορα και το Βραβείο Netizen, με τα οποία αναγνωρίζει και τιμά υπεύθυνους ιστολογίων, δημοσιογράφους και μέσα ενημέρωσης από ολόκληρο τον κόσμο.

Οι ΔΧΣ δημοσιεύουν ετησίως έναν παγκόσμιο δείκτη ελευθερίας του Τύπου. Το 2015 ο δείκτης κάλυπτε 180 χώρες και εστίασε στην επιδείνωση της ελευθερίας της πληροφόρησης σε όλο τον κόσμο την προηγούμενη χρονιά. Οι ΔΧΣ προειδοποιούν ότι, «αντιμέτωπη με τον πόλεμο, την αυξανόμενη απειλή των μη κρατικών παραγόντων, τη βία κατά τη διάρκεια διαδηλώσεων και την οικονομική κρίση, η ελευθερία των μέσων ενημέρωσης ολοένα και μειώνεται και στις πέντε ηπείρους». Ως ακραία παραδείγματα της κατάστασης αυτής αναφέρουν τις συγκρούσεις στη Μέση Ανατολή, την Ουκρανία, τη Συρία και το Ιράκ, όπου «όλες οι αντιμαχόμενες πλευρές ανεξαιρέτως εξαπέλυσαν έναν τρομακτικό πόλεμο πληροφοριών, στον οποίο τα μέσα ενημέρωσης στοχοποιήθηκαν, δέχτηκαν επιθέσεις ή ακόμα και φιμώθηκαν». Στον δείκτη που δημιούργησαν, οι ΔΧΣ αναφέρουν σημαντικούς παράγοντες που προκαλούν την επιδείνωση της ελευθερίας του Τύπου, συμπεριλαμβανομένης της ανόδου μη κρατικών ομάδων, όπως η Βoko Haram και το Ισλαμικό Κράτος, της πολιτικής χρήσης της θρησκευτικής λογοκρισίας, του αυξανόμενου χάσματος μεταξύ των κρατών μελών της ΕΕ και των απολυταρχικών καθεστώτων που επιδιώκουν ακόμα μεγαλύτερο έλεγχο των πληροφοριών.

Ως βραβευθέντες με το Βραβείο Ζαχάρωφ, οι ΔΧΣ έχουν φέρει σε επικοινωνία άλλους βραβευθέντες και έχουν προωθήσει πρωτοβουλίες του Δικτύου Βραβείου Ζαχάρωφ. Συμμετέχουν ενεργά στη δράση του Δικτύου για τα ανθρώπινα δικαιώματα και το 2015 έλαβαν μέρος στην εκστρατεία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου για την ελευθερία της έκφρασης.

Η ΕΝΩΣΗ ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΩΝ ΤΗΣ ΛΕΥΚΟΡΩΣΙΑΣ

(BAJ) εκπροσωπεί περισσότερους από 1 000 επαγγελματίες και αγωνίζεται για την προστασία των δημοσιογράφων που εργάζονται υπό ιδιαίτερα αντίξοες συνθήκες και συχνά αποτελούν θύματα εκφοβισμού, παρενόχλησης, ποινικής δίωξης και εξορίας.

Έχοντας ιδρυθεί το 1995, έναν χρόνο μετά την ανάληψη της εξουσίας από τον λευκορώσο δικτάτορα Alexander Lukashenka, η BAJ αποτελεί από την ίδρυσή της την κύρια ένωση για την ανεξαρτησία του Τύπου στη Λευκορωσία. Από τη βάση της στο Μινσκ και τα πέντε περιφερειακά της γραφεία, η BAJ επιδιώκει να παρέχει στο κοινό της Λευκορωσίας την πλέον αντικειμενική, ακριβή, αναλυτική και έγκαιρη πληροφόρηση. Αγωνίζεται επίσης για δημοσιογραφία υψηλής ποιότητας και υψηλού ηθικού επιπέδου.

Η BAJ αγωνίζεται ανυποχώρητα για την ελευθερία του Τύπου σε μια χώρα όπου η νομοθεσία για τα μέσα ενημέρωσης δίνει την εξουσία στις αρχές να κλείνουν τα μέσα ενημέρωσης που θεωρούν ότι είναι υπερβολικά επικριτικά, ενώ ο ποινικός κώδικας περιέχει άρθρα που τιμωρούν τη δυσφήμιση ανώτερων αξιωματούχων. Τα ξένα μέσα ενημέρωσης πρέπει να κατοχυρώνουν άδεια λειτουργίας και οι τοπικοί συνεργάτες τους παρενοχλούνται από την κρατική αστυνομία, ενώ τα ανεξάρτητα μέσα ενημέρωσης αντιμετωπίζουν οικονομικές διακρίσεις. Η BAJ κατήγγειλε αυξανόμενες νομικές δίωξεις το 2014, έτος κατά το οποίο επιβλήθηκαν πρόστιμα και απαγγέλθηκαν ποινικές κατηγορίες κατά πολλών μελών της, μεταξύ των οποίων ένα κατηγορήθηκε ακόμα και για προδοσία.

Η BAJ έχει θέσει ως προτεραιότητά της τον αγώνα κατά της επιβολής περαιτέρω περιοριστικών τροπολογιών στο πλαίσιο της νομοθεσίας για τα μέσα μαζικής ενημέρωσης που τέθηκε σε ισχύ το 2015, η οποία διευκολύνει την κυβέρνηση να κλείνει ιστότοπους. Με την υποστήριξη των διεθνών οργανισμών Τύπου, η BAJ εργάζεται επίσης για την κατάργηση νομοθετικής διάταξης η οποία απαγορεύει στους ανεξάρτητους δημοσιογράφους να εργάζονται στη χώρα, κάτι που συνιστά παραβίαση των ευρωπαϊκών προτύπων περί ελευθερίας του Τύπου.

Το 2015 παραιτήθηκε η ιδρύτρια και επί μακρόν πρόεδρος της BAJ Zhanna Litvina, η οποία όμως συνεχίζει να δραστηριοποιείται ως μέλος του διοικητικού συμβουλίου. Περίφημη δημοσιογράφος στη χώρα της, στο ενεργητικό της οποίες περιλαμβάνονται η διεύθυνση των γραφείων του Radio Liberty στο Μινσκ και η δημιουργία του ραδιοφωνικού σταθμού 101.2 FM, ο οποίος, αν και βραχύβιος, ήταν ο μοναδικός ανεξάρτητος ραδιοφωνικός σταθμός στη λευκορωσική γλώσσα, η Litvina ήταν επικεφαλής της BAJ για 20 χρόνια από την ίδρυσή της.

Η BAJ εξέλεξε ως νέο πρόεδρο τον πρώην αναπληρωτή Andrei Bastunets. Ο Bastunets, που είναι δικηγόρος, έχει την υποστήριξη μιας ομάδας τεσσάρων αναπληρωτών προέδρων, της Sviatlana Kalinkina, του Mikhail Yanchuk, του Aliaksandr Starykevich και της Alina Suravets.

Η BAJ συμμετέχει ενεργά στις εργασίες του Δικτύου Βραβείου Ζαχάρωφ. Το 2015 συμμετείχε στην εκστρατεία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου για την ελευθερία της έκφρασης και το 2016 σε διάσκεψη με τίτλο «Το Δίκτυο Βραβείου Ζαχάρωφ για ισχυρότερη δράση στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων» στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο στις Βρυξέλλες.

Τα **ΗΝΩΜΕΝΑ ΕΘΝΗ** τιμήθηκαν με το Βραβείο Ζαχάρωφ το 2003 ως αναγνώριση από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο των προσπαθειών που καταβάλλουν υπέρ της ειρήνης, των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών.

Το Βραβείο Ζαχάρωφ τίμησε ιδιαίτερα τους υπαλλήλους των Ηνωμένων Εθνών που εργάζονται άοκνα για την παγκόσμια ειρήνη, συχνά κάτω από δύσκολες συνθήκες. Το βραβείο απονεμήθηκε ως φόρος τιμής στη μνήμη του Sergio Vieira de Mello, Ύπατου Αρμοστή των Ηνωμένων Εθνών για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα και ενός από τους αξιότερους εκπροσώπους του ΟΗΕ, ο οποίος, ως ειδικός απεσταλμένος του Kofi Annan στο Ιράκ, ήταν ένα από τα θύματα της επίθεσης στα κεντρικά γραφεία του ΟΗΕ στη Βαγδάτη το 2003.

Ο ΟΗΕ, ο μοναδικός παγκόσμιος φορέας στο είδος του, όχι μόνον εξακολουθεί να αγωνίζεται για τη διατήρηση ή την αποκατάσταση της ειρήνης, την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και τη θέσπιση του πλαισίου για διεθνή δικαιοσύνη, αλλά ασχολείται και με νέες διεθνείς προκλήσεις, όπως είναι το αναπτυξιακό θεματολόγιο για την περίοδο μετά το 2015, η τρέχουσα προσφυγική κρίση, η διεθνής τρομοκρατία και η κλιματική αλλαγή. Οι σοβαρές επιπτώσεις της τελευταίας θα μπορούσαν, σύμφωνα με τον Kofi Annan, να κάνουν «τους ζωντανούς να ζηλεύουν τους πεθαμένους».

Το 2001 απονεμήθηκε επίσης από κοινού στον ΟΗΕ και στον Kofi Annan το Βραβείο Νόμπελ Ειρήνης. Ο Kofi Annan ήταν ο έβδομος γενικός γραμματέας του ΟΗΕ. Γκανέζος διπλωμάτης, υπηρέτησε στο αξίωμα αυτό από το 1997 έως το 2006 και ήταν ο πρώτος γενικός γραμματέας που αναδείχθηκε από τις τάξεις του προσωπικού του ΟΗΕ. Ήταν άοκνος υπέρμαχος των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, του κράτους δικαίου, της Αφρικής και των Αναπτυξιακών Στόχων της Χιλιετίας, και κατέβαλε προσπάθειες για να φέρει τον ΟΗΕ πιο κοντά στο παγκόσμιο κοινό δημιουργώντας δεσμούς με την κοινωνία των πολιτών, τον ιδιωτικό τομέα και άλλους εταίρους.

Το 2005 ο Kofi Annan υπέβαλε στη Γενική Συνέλευση του ΟΗΕ την έκθεση με τίτλο *In larger freedom* (Με περισσότερη ελευθερία), στην οποία περιέγραφε το όραμά του για μια συνολική και εκτεταμένη μεταρρύθμιση του ΟΗΕ. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα, μεταξύ άλλων, τη σύσταση τον Μάρτιο του 2006 ενός νέου Συμβουλίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, προκειμένου να αντικαταστήσει την παλαιά Επιτροπή Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, το οποίο θα είχε ως στόχο να ενισχύσει τον μηχανισμό του ΟΗΕ για την προαγωγή και προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων και την αντιμετώπιση των κυριότερων καταπατητών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Μετά τη συμπλήρωση δύο θητειών ως γενικός γραμματέας του ΟΗΕ, το 2007 ο Κοφί Ανναν δραστηριοποιήθηκε σε διάφορες οργανώσεις που επικεντρώνονται τόσο σε παγκόσμια όσο και σε αφρικανικά θέματα, μεταξύ των οποίων το δικό του Ίδρυμα Κοφί Ανναν. Σήμερα είναι πρόεδρος της οργάνωσης «The Elders», μιας ομάδας που συστάθηκε από τον Nelson Mandela το 2007 και αποτελείται από ανεξάρτητους παγκόσμιους ηγέτες που έχουν στόχο να συνεργάζονται για την ειρήνη και τα ανθρώπινα δικαιώματα.

ο OSWALDO JOSÉ PAYÁ SARDIÑAS (1952-2012), κουβανός αντιφρονών, είναι περισσότερο γνωστός ως ιδρυτής του σχεδίου Varela, μιας εκστρατείας υπέρ της διενέργειας δημοψηφίσματος, προκειμένου να κατατεθεί νομοσχέδιο που θα εγγυάται τα πολιτικά δικαιώματα, τις ελεύθερες πολυκομματικές εκλογές, την αποφυλάκιση όλων των πολιτικών κρατουμένων και τις οικονομικές και κοινωνικές μεταρρυθμίσεις στην Κούβα.

Ενεργός μεταρρυθμιστής από νεαρή ηλικία, υπέστη επανειλημμένες διώξεις και καταδίκες λόγω της κριτικής που ασκούσε κατά των πολιτικών και των αδικιών του Fidel Castro, ωστόσο αυτό δεν τον εμπόδισε να ιδρύσει το 1988 το Χριστιανικό Κίνημα Απελευθέρωσης, το οποίο αποτέλεσε ένα από τα μεγαλύτερα αντιπολιτευτικά κινήματα στην Κούβα.

Το 1997 εκπόνησε το φιλόδοξο σχέδιο Varela, το οποίο περιλάμβανε τα πρώτα νομικά βήματα προς την ελεύθερη συμμετοχή των πολιτών στην πολιτική και οικονομική ζωή της Κούβας, μέσω της ελευθερίας του λόγου και του συνέρχεσθαι και της απελευθέρωσης όλων των πολιτικών κρατουμένων. Παρόλο που υποστηρίχθηκε από χιλιάδες Κουβανούς, το σχέδιο Varela του Payá παρεμποδίστηκε από μια αντίθετη πρωτοβουλία των κουβανικών αρχών που μονιμοποιούσε τον σοσιαλιστικό χαρακτήρα του κουβανικού κράτους, μια πρωτοβουλία για την οποία οι αρχές ισχυρίστηκαν ότι εγκρίθηκε από δημοψήφισμα. Πολλοί από όσους έκαναν εκστρατεία υπέρ του σχεδίου Varela φυλακίστηκαν κατά τη Μαύρη Άνοιξη του 2003, αλλά ο Payá δεν απογοητεύτηκε.

Το 2008 κατέθεσε στην Εθνική Συνέλευση νομοσχέδιο για την αμνήστευση των πολιτικών κρατουμένων και το 2010 ξεκίνησε το φόρουμ Foro Todos Cubanos.

Ο Payá δεν φυλακίστηκε ποτέ, αλλά η οικογένειά του αναφέρει ότι δέχτηκε πολλές απειλές για τη ζωή του. Στις 22 Ιουλίου 2012 έχασε τη ζωή του σε ένα αμφιλεγόμενο αυτοκινητικό δυστύχημα στην Κούβα. Ο πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, Martin Schulz, αποτίνοντας φόρο τιμής, εξέφρασε την πεποίθησή του ότι «οι ιδέες του Oswaldo Payá θα επιζήσουν, καθώς το έργο και η αφοσίωσή του ενέπνευσαν μια γενιά κουβανών ακτιβιστών που ακολουθούν το παράδειγμά του στον αγώνα για την προώθηση της πολιτικής ελευθερίας και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων».

Το Χριστιανικό Κίνημα Απελευθέρωσης εξακολουθεί να ζητεί διαλεύκανση των συνθηκών του θανάτου του. Η οικογένειά του απέρριψε την επίσημη εκδοχή ότι η σύγκρουση που προκάλεσε τον θάνατό του ήταν ατύχημα. Η κόρη του, Rosa María, απήλυσε έκκληση για τη διεξαγωγή αμερόληπτης διεθνούς έρευνας σχετικά με τις συνθήκες θανάτου του πατέρα της ενώπιον του Συμβουλίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του ΟΗΕ και άλλων διεθνών οργανισμών, συμπεριλαμβανομένου του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, και κατήγγειλε τη δίωξη και τις απειλές που έχει δεχτεί η οικογένεια από πράκτορες της κρατικής ασφάλειας. Το 2013 η οικογένεια του Payá μετακόμισε, προσωρινά κατά τα λεγόμενά της, στις ΗΠΑ.

Η κόρη του τον εκπροσώπησε το 2013 στη διάσκεψη της 25ης επετείου του Βραβείου Ζαχάρωφ στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, η τελική διακήρυξη της οποίας ζητούσε «να διενεργηθεί έρευνα σχετικά με τον θάνατο του Oswaldo Payá, βραβευθέντος με το Βραβείο Ζαχάρωφ το 2002».

ο IZZAT GHAZZAWI (1952-2003) ήταν παλαιστίνιος συγγραφέας και πανεπιστημιακός, του οποίου τα γραπτά εστιάζουν στα προβλήματα και τα δεινά που προκάλεσε η ισραηλινή κατοχή των παλαιστινιακών εδαφών, καθώς και στο προσωπικό του δράμα. Η ζωή του σημαδεύτηκε από τον φόνο του Ramy, του δεκαεξάχρονου γιου του, από τον ισραηλινό στρατό το 1993. Ο Ramy σκοτώθηκε στο προαύλιο του σχολείου του ενώ προσπαθούσε να βοηθήσει έναν φίλο του που είχε τραυματιστεί. Παρά τη συντριβή του, ο Ghazzawi συνέχισε πάντοτε να επιδιώκει τον πολιτιστικό και πολιτικό διάλογο με τον ισραηλινό λαό.

Προερχόμενος από γονείς πρόσφυγες και μια μεγάλη οικογένεια που διέφυγε στη Δυτική Όχθη το 1948, ο Ghazzawi έγραψε το πρώτο του θεατρικό έργο σε ηλικία 13 ετών. Απέκτησε δίπλωμα μάστερ στην αμερικανική και βρετανική λογοτεχνία και εργάστηκε ως καθηγητής στο Πανεπιστήμιο Birzeit. Διετέλεσε πρόεδρος της Ένωσης Παλαιστινίων Συγγραφέων, έγραψε μυθιστορήματα και διηγήματα, υπήρξε κριτικός λογοτεχνίας και οργάνωσε και προήδρευσε στην πρώτη Διεθνή Διάσκεψη Συγγραφέων στην Παλαιστίνη το 1997.

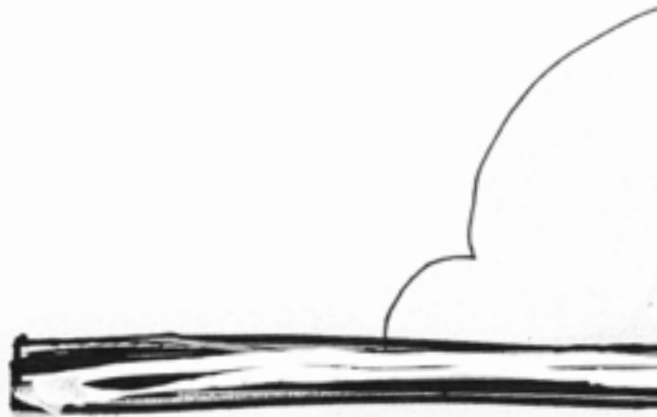
Ο Ghazzawi ήταν επίσης μέλος του εκτελεστικού γραφείου του Παλαιστινιακού Συμβουλίου για τη Δικαιοσύνη και την Ειρήνη. Φυλακίστηκε και διώχθηκε επανειλημμένα από τις ισραηλινές αρχές για την πολιτική του δράση. Αποτιμώντας εκείνη την περίοδο, θεωρούσε ότι το πιο δύσκολο ήταν ο αποχωρισμός από την οικογένειά του, ιδίως από τα έξι παιδιά του, εκ των οποίων μπορούσε να βλέπει μόνο δύο κάθε φορά, επί 30 λεπτά κάθε δεκαπενθήμερο.

Μια συνάντηση με ισραηλινούς συγγραφείς στην Ιερουσαλήμ το 1992, για την οποία αρχικά είχε επιφυλάξεις, αποδείχτηκε σημείο καμπής στη ζωή του. Τότε ήταν που άρχισε να βλέπει τους ισραηλινούς συναδέλφους του ως εταίρους στην οικοδόμηση ενός μέλλοντος στο οποίο Παλαιστίνιοι και Ισραηλινοί θα ήταν ίσοι σε όλους τους τομείς της ζωής.

Στην απονομή του Βραβείου Ζαχάρωφ το 2001, η τότε πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, Nicole Fontaine, απέτισε φόρο τιμής στον Izzat Ghazzawi λέγοντας: «Πρωθήσατε ακούραστα την ειρήνη και τον διάλογο μεταξύ του ισραηλινού και του παλαιστινιακού λαού. Ο ζήλος σας δεν μειώθηκε ποτέ, παρά τη φυλάκιση και τη λογοκρισία που υπομείνατε και, το χειρότερο όλων, την αναντικατάστατη απώλεια του δεκαεξάχρονου γιου σας Ramy».

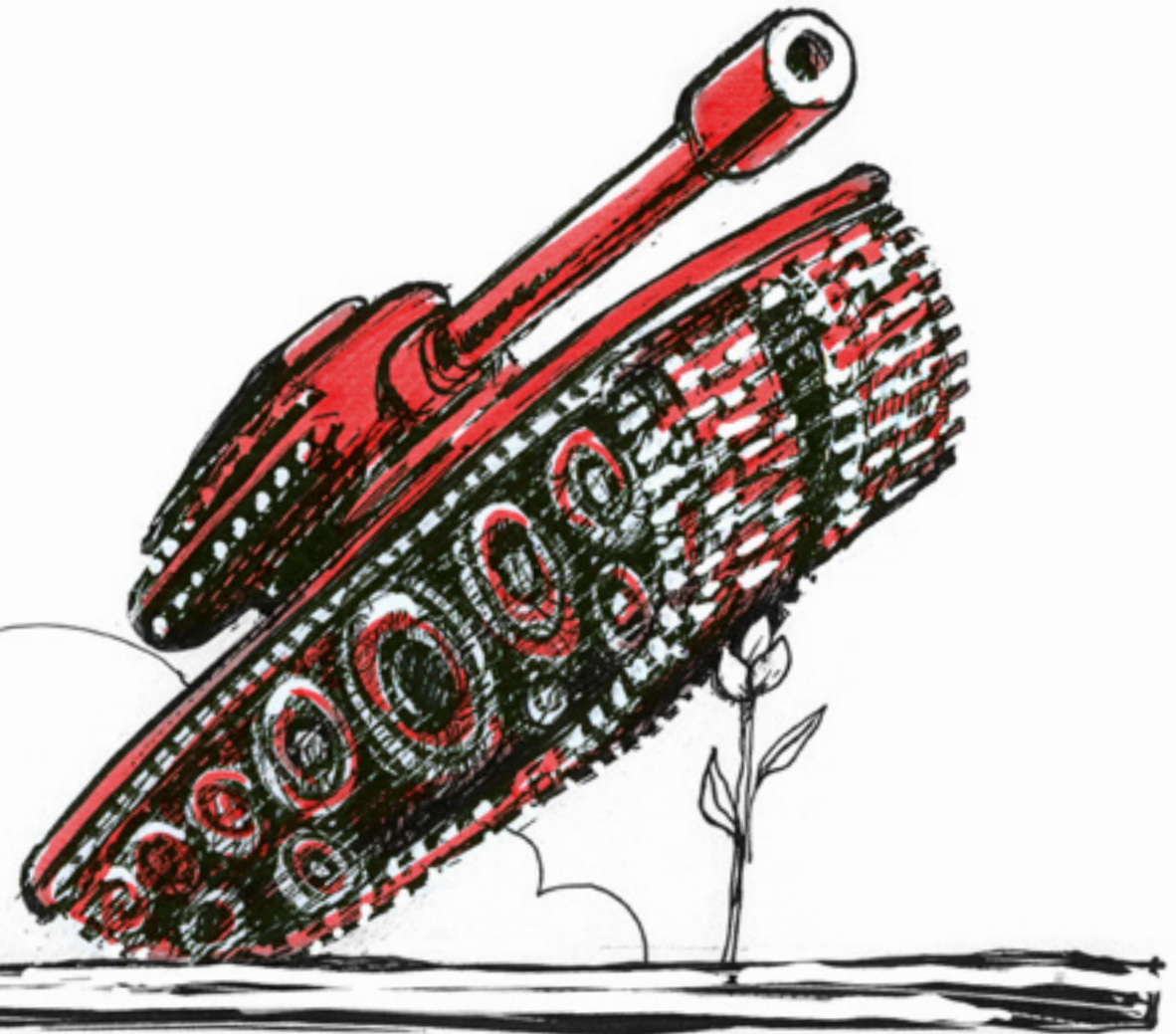
Στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, ο Ghazzawi μίλησε για την επούλωση των πληγών που είμαστε σε θέση να πετύχουμε όταν «μπορούμε να καταλαβαίνουμε ο ένας τις ανάγκες του άλλου» (²).

(²) «25 years of the Sakharov Prize: the European Parliament upholding freedom of thought» (25 χρόνια Βραβείου Ζαχάρωφ: Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο στηρίζει την ελευθερία της σκέψης), *Cardoc Journals* αριθ. 11, Νοέμβριος 2013, Archive and Documentation Centre, European Parliament, σ. 112.

Λίγο μετά τον θάνατο του γιου του, ο Ghazzawi δημοσίευσε, μαζί με τον ισραηλινό συγγραφέα Abraham B. Yehoshua και τον φωτογράφο Ολίνιερο Toscani, το βιβλίο *Enemies* (Εχθροί), το οποίο γνώρισε μεγάλη επιτυχία και είχε ως θέμα τις σχέσεις μεταξύ Παλαιστινίων και Ισραηλινών.

Ο Izzat Ghazzawi πέθανε στις 4 Απριλίου 2003.

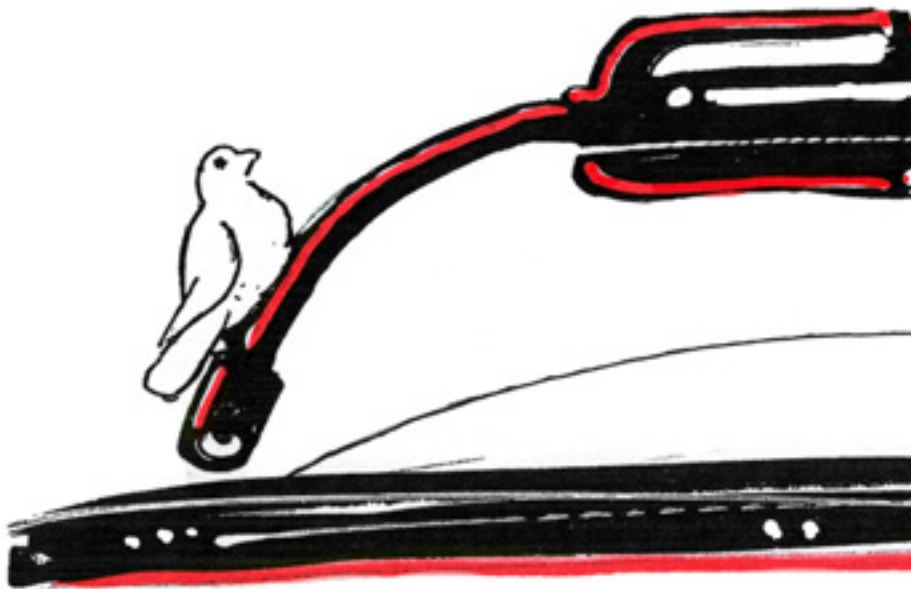

Η ισραηλινή **NURIT PELED-ELHANAN**, που γεννήθηκε το 1949, είναι καθηγήτρια πανεπιστημίου και συγγραφέας. Το 1997 η δεκατριάχρονη κόρη της Smadar έχασε τη ζωή της στη Δυτική Ιερουσαλήμ σε επίθεση αυτοκτονίας ενός Παλαιστίνιου.

«Το κοριτσάκι μου σκοτώθηκε επειδή ήταν Ισραηλινή από έναν νεαρό που ήταν καταπιεσμένος και εξοργισμένος σε σημείο που έβαλε τέλος στη ζωή του και ταυτόχρονα διέπραξε φόνο απλά και μόνο επειδή ήταν Παλαιστίνιος. Και οι δύο είναι θύματα της ισραηλινής κατοχής στην Παλαιστίνη. Τώρα το αίμα τους αναμείχθηκε στις πέτρες της Ιερουσαλήμ που ποτέ δεν νοιάστηκαν για το αίμα» είπε η Peled για τον θάνατο της κόρης της. Δεν επέτρεψε στις ισραηλινές αρχές, συμπεριλαμβανομένου του πρωθυπουργού, να παραστούν στην κηδεία.

Κόρη του διάσημου στρατηγού Matti Peled, γνωστού για τους αγώνες του υπέρ της ειρήνης και της προόδου, η Nurit Peled-Elhanan έγινε σύμβολο για όσους πολεμούν στο Ισραήλ κατά της κατοχής και υπέρ της απελευθέρωσης της Παλαιστίνης.

Είναι επίσης ιδιαίτερα αφοσιωμένη στην αλλαγή νοοτροπίας της ισραηλινής κοινωνίας, ιδίως δε της νέας γενιάς. Το τελευταίο βιβλίο της με τίτλο *Palestine in Israeli school books: Ideology and propaganda in education* (Η Παλαιστίνη στα ισραηλινά σχολικά βιβλία: Ιδεολογία και προπαγάνδα στην εκπαίδευση) επισημαίνει την ύπαρξη ενός εκπαιδευτικού μοντέλου στα ισραηλινά σχολεία που ενισχύει τον ρατσισμό αντί την ανοχή και την πολυμορφία. Έχει ασκήσει έντονη κριτική κατά παγκόσμιων ηγετών, όπως ο George Bush, ο Tony Blair και ο Ariel Sharon, κατηγορώντας τους ότι «μολύνουν τους πολίτες τους με τυφλό φόβο για τους μουσουλμάνους».

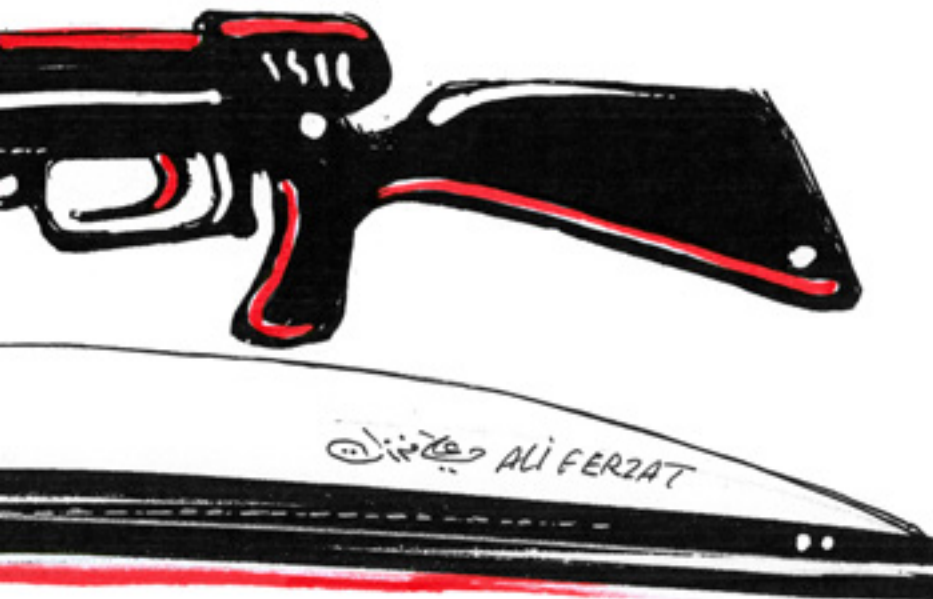

Η Nurit Peled-Elhanan είναι συνιδρύτρια του Δικαστηρίου Russell για την Παλαιστίνη, ενός διεθνούς λαϊκού δικαστηρίου που δημιουργήθηκε το 2009 για να εξετάσει τον ρόλο και τη συνενοχή τρίτων μερών στις παραβιάσεις του διεθνούς δικαίου που διεπράχθησαν από τους Ισραηλινούς κατά του παλαιστινιακού λαού.

Υπερασπίζεται τα δικαιώματα των Παλαιστινίων και ζητεί στήριξη για την εκστρατεία «Μποϊκοτάζ, Αποεπένδυση και Κυρώσεις» (Boycott, Divestment and Sanctions campaign) κατά του Ισραήλ μέχρι να συμμορφωθεί με το διεθνές δίκαιο και να σεβαστεί τα δικαιώματα των Παλαιστινίων.

Η Peled-Elhanan είναι ιδιαίτερα δραστήρια όσον αφορά την υπεράσπιση των παιδιών της Παλαιστίνης και του δικαιώματός τους στην εκπαίδευση και τα έχει υποστηρίξει σθεναρά σε εκδηλώσεις του Δικτύου Βραβείου Ζαχάρωφ και σε συνεδριάσεις με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, μεταξύ άλλων στην Ιερουσαλήμ. Μετά τη σύγκρουση στη Γάζα το 2014, η Peled-Elhanan, σε μια συναισθηματικά φορτισμένη ομιλία σε ακρόαση της Υποεπιτροπής Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων σχετικά με την κατάσταση των παιδιών σε ένοπλες συγκρούσεις, κατηγορήσε το Ισραήλ για ολοκαύτωμα με θύματα τους Παλαιστινίους της Γάζας.

Μαζί με άλλες δύο κατόχους του Βραβείου Ζαχάρωφ, τη Salima Ghezali και την Taslima Nasreen, η Peled-Elhanan δημοσίευσε επίσης ένα άρθρο γνώμης με το οποίο καλούνται «οι ηγέτες και εκπρόσωποι της ΕΕ να ενθαρρύνουν ενεργά και ανοιχτά την Παλαιστινιακή Αρχή να προσχωρήσει στο ΔΠΔ».

ο DOM ZACARIAS KAMWENHO είναι ομότιμος αρχιεπίσκοπος του Lubango στην Ανγκόλα και ακτιβιστής υπέρ της ειρήνης, ο οποίος διαδραμάτισε κάριο ρόλο στην ειρηνευτική διαδικασία που οδήγησε στο τέλος του εμφύλιου πολέμου στην Ανγκόλα το 2002.

Γεννημένος στο Chimbundo το 1934, χειροτονήθηκε ρωμαιοκαθολικός ιερέας το 1961 και έγινε αρχιεπίσκοπος του Lubango το 1995.

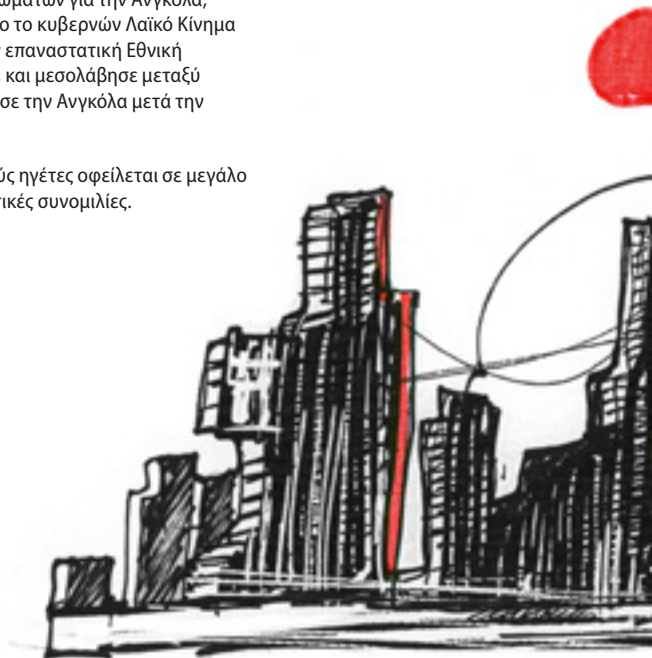
Ο Kamwenho βρισκόταν στην πρώτη γραμμή ενός κινήματος το οποίο στα τέλη της δεκαετίας του 1990, μέσα από τις προσπάθειες τις δικές του και άλλων ηγετών της εκκλησίας και της κοινωνίας των πολιτών, ενίσχυσε την ευαισθητοποίηση του λαού της Ανγκόλας όσον αφορά την ανάγκη να αγωνιστεί για την ειρήνη και τα ανθρώπινα δικαιώματα και να προωθήσει μια «εθνική συμφιλίωση χωρίς αποκλεισμούς».

Ήταν πρόεδρος της Οικουμενικής Επιτροπής για την Ειρήνη στην Ανγκόλα που συστάθηκε το 2000. Σε αυτό το οικουμενικό σώμα συμμετείχαν η Καθολική Επισκοπική Διάσκεψη της Ανγκόλας και του Σάο Τομέ, της οποίας ήταν επίσης πρόεδρος, η Ευαγγελική Συμμαχία της Ανγκόλας και το Συμβούλιο Χριστιανικών Εκκλησιών της Ανγκόλας.

Ο Kamwenho μεσολάβησε μεταξύ των αντιμαχόμενων πλευρών για να φέρει την ειρήνη σε μια χώρα που ταλαιστίηκε από επαναλαμβανόμενες συγκρούσεις επί 27 χρόνια λόγω εθνικών και ιδεολογικών διαφορών, που λειτούργησε ως πεδίο μάχης του Ψυχρού Πολέμου με εκτεταμένη εμπλοκή της Κούβας, της Νότιας Αφρικής, της ΕΣΣΔ και των ΗΠΑ, με αποτέλεσμα τον θάνατο περισσότερων από μισό εκατομμύριο ανθρώπων και τον εκτοπισμό εκατομμυρίων άλλων, την καταστροφή των υποδομών της Ανγκόλας και σοβαρή ζημία στην οικονομία και τους θεσμούς της.

Με την απονομή του Βραβείου Ζαχάρωφ στον Kamwenho το 2001, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο αναγνώρισε τη σθεναρή, αμερόληπτη και επίμονη συνηγορία του υπέρ της ειρήνης, της δημοκρατίας και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων για την Ανγκόλα, καθώς ο αρχιεπίσκοπος Kamwenho επέκρινε άφοβα τόσο το κυβερνών Λαϊκό Κίνημα για την Απελευθέρωση της Ανγκόλας (MPLA) όσο και την επαναστατική Εθνική Ένωση για την Ολική Ανεξαρτησία της Ανγκόλας (UNITA), και μεσολάβησε μεταξύ τους για να δοθεί τέλος στον εμφύλιο πόλεμο που ταλάνισε την Ανγκόλα μετά την ανεξαρτητοποίησή της από την Πορτογαλία το 1975.

Στον Kamwenho και σε άλλους θρησκευτικούς και λαϊκούς ηγέτες οφείλεται σε μεγάλο βαθμό η εκκενρία του 2002 και οι επακόλουθες ειρηνευτικές συνομιλίες.

Το 2003 ο αρχιεπίσκοπος Kamwenho παραιτήθηκε από τη θέση του προέδρου της Επισκοπικής Διάσκεψης της Ανγκόλα και του Σάο Τομέ, εξακολούθησε όμως να εργάζεται ενεργά μέσω της επισκοπής του και της Οικουμενικής Επιτροπής για την Ειρήνη στην Ανγκόλα για την πραγμάτωση της δημοκρατίας, τον σεβασμό των θεμελιωδών ελευθεριών και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, την εφαρμογή του κράτους δικαίου, καθώς και για μια διαρκή εθνική συμφιλίωση.

Το 2009, έχοντας φτάσει στην ηλικία συνταξιοδότησης των 75 ετών, ο Kamwenho έγινε ομότιμος αρχιεπίσκοπος. Συνεχίζει να εργάζεται στην κοινότητά του, να μάχεται τη διαφθορά, την έλλειψη ηθικών αξιών και άλλες αντιξοότητες που είναι απόρροια του πολέμου, και συμμετέχει σε διασκέψεις του Δικτύου Βραβείου Ζαχάρωφ.

Η ¡BASTA YA! ήταν μια πρωτοβουλία πολιτών κατά της τρομοκρατίας και της πολιτικής βίας στη Χώρα των Βάσκων στην Ισπανία, που δημιουργήθηκε το 1999 από διανοούμενους, ακτιβιστές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και πολιτικούς ακτιβιστές, συνδικαλιστές και άλλους εκπροσώπους της κοινωνίας των πολιτών.

Η ¡BASTA YA!, της οποίας το όνομα μεταφράζεται ως «Φτάνει πια!», ήταν αντίδραση στην τρομοκρατία της βασκικής οργάνωσης ETA και στην απειλή που συνιστούσε αυτή, καθώς και άλλα πιο μετριοπαθή αλλά ολοένα και πιο εθνικιστικά και ξενοφοβικά κόμματα, για τις βασικές πολιτικές ελευθερίες και τα ανθρώπινα δικαιώματα, ιδίως των «μη εθνικιστών» πολιτών.

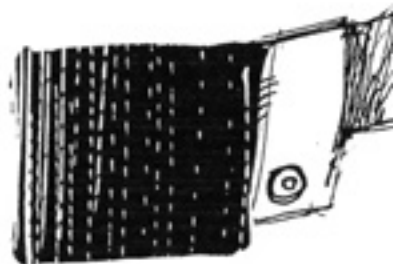
Τα μέλη της ¡BASTA YA! προέρχονταν από διαφορετικά ιδεολογικά περιβάλλοντα, είχαν όμως κοινούς στόχους τον αγώνα κατά της οποιασδήποτε μορφής τρομοκρατίας, τη στήριξη όλων των θυμάτων της τρομοκρατίας και της πολιτικής βίας, και την προάσπιση του κράτους δικαίου, του ισπανικού Συντάγματος και του καθεστώτος αυτονομίας της Χώρας των Βάσκων.

Η ¡BASTA YA! έτυχε πρωτοφανούς στήριξης σε ολόκληρη τη χώρα το 1999 και το 2000, καθώς ξέσπασε οργή σε εθνικό επίπεδο κατά της ETA, η οποία έως τότε είχε σκοτώσει εκατοντάδες ανθρώπους σε διάφορα μέρη της Ισπανίας και είχε προβεί σε εκφοβισμό, εκβίαση και επιθέσεις κατά χιλιάδων άλλων, μεταξύ άλλων κατά οικογενειών και περιουσιών, σε ολόκληρη τη Χώρα των Βάσκων.

Η οργάνωση ήταν αντίθετη σε κάθε μορφής εθνικισμό και ασκούσε επίσης κριτική στις αρχές της Χώρας των Βάσκων για εθνικιστικές πολιτικές και ρητορική. Η ¡BASTA YA! οδήγησε χιλιάδες ανθρώπους να ξεχυθούν στους δρόμους του Σαν Σεμπασιάν ζητώντας κατάλληλες πολιτικές για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας και τον σεβασμό του Συντάγματος, σε δύο μεγάλες διαδηλώσεις το 2000.

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο αναγνώρισε, το ίδιο έτος, το έργο της οργάνωσης με αφορμή τη δραστήρια εκστρατεία της για τα ανθρώπινα δικαιώματα, τη δημοκρατία και την ανεκτικότητα στη Χώρα των Βάσκων. Το βραβείο αυτό δεν αποτέλεσε μόνο την αναγνώριση του έργου της οργάνωσης, αλλά ήταν και η αφορμή για να ξεκινήσει να συζητείται ως ευρωπαϊκό το πρόβλημα της τρομοκρατίας στη Χώρα των Βάσκων και όχι μόνον ως ισπανικό. Η ¡BASTA YA! κέρδισε την υποστήριξη διεθνών οργανώσεων για τα ανθρώπινα δικαιώματα και η ETA χαρακτηρίστηκε τρομοκρατική οργάνωση από άλλες χώρες.

Τα τελευταία χρόνια η ¡BASTA YA! έχει αλλάξει χαρακτήρα, καθώς η κατάσταση στην Ισπανία εξελίχθηκε και η ETA ανακοίνωσε το οριστικό τέλος της ένοπλης δράσης της το 2011.

ALIFERAT

Οι ηγέτες της ¡BASTA YA!, συμπεριλαμβανομένου του Fernando Savater, ο οποίος την εκπροσώπησε στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στις διασκέψεις του Δικτύου Βραβείου Ζαχάρωφ, ίδρυσαν το 2007 το πολιτικό κόμμα Unión Progreso y Democracia στη βάση μιας πλατφόρμας στήριξης για την ενότητα της Ισπανίας.

Το κόμμα εκπροσωπείται επί του παρόντος στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Τα μέλη της ¡BASTA YA! πιστεύουν ότι οι ιδέες και το πνεύμα της οργάνωσης ζουν μέσα από τον αγώνα για τα ανθρώπινα δικαιώματα, του οποίου ηγούνται τώρα άλλοι.

ο ΧΑΝΑΝΑ ΓΟΥΣΜΑΪΟ ⁽³⁾, γνωστός ως ο «Μαντέλα του Τιμόρ», ηγήθηκε του αγώνα για την ελευθερία και την αυτοδιάθεση του Ανατολικού Τιμόρ. Ήταν ο πρώτος πρόεδρος του πρώτου νέου κράτους για τον αιώνα που διανύουμε και διετέλεσε επίσης πρωθυπουργός του Ανατολικού Τιμόρ.

Η πολιτική καριέρα του Gusmão ξεκίνησε με την προοπτική της ανεξαρτητοποίησης του Ανατολικού Τιμόρ από την αποικιοκρατική εξουσία της Πορτογαλίας, αλλά χρειάστηκαν πάνω από δύο δεκαετίες σκληρού αγώνα για να γεννηθεί το ανεξάρτητο Ανατολικό Τιμόρ, καθώς λίγες ημέρες μετά τη διακήρυξη της ανεξαρτησίας του, που πραγματοποιήθηκε έπειτα από τη μονομερή αποχώρηση των Πορτογάλων το 1975, η Ινδονησία εισέβαλε στη χώρα και κατέπνιξε με βία την αντίσταση. Σύμφωνα με εκτιμήσεις, οι βιαιοπραγίες μετά την εισβολή είχαν ως αποτέλεσμα τον θάνατο 200 000 ανθρώπων, αλλά αυτό δεν έκαμψε το αντιστασιακό φρόνημα του λαού.

Γνωστός με το πολεμικό του ψευδώνυμο Kay Rala, ο Gusmão προσχώρησε στο Επαναστατικό Μέτωπο για την Ανεξαρτησία του Ανατολικού Τιμόρ και, στο πλαίσιο του πρώτου εθνικού συνεδρίου, εξελέγη αρχηγός της αντίστασης και διοικητής των Ενόπλων Δυνάμεων για την Εθνική Απελευθέρωση του Ανατολικού Τιμόρ.

Ως αρχηγός της αντίστασης, ο Gusmão κατάρτισε και εφάρμοσε μια πολιτική εθνικής ενότητας, η επιτυχία της οποίας οδήγησε στη δημιουργία του Εθνικού Αντιστασιακού Συμβουλίου του Τιμόρ (CNRT), όπου ο Gusmão κατόρθωσε να συνενώσει τις διάφορες πολιτικές και κοινωνικές δυνάμεις.

Συνελήφθη από τις ινδονησιακές δυνάμεις το 1992, έναν χρόνο μετά τη σφαγή περισσότερων από 250 ανθρώπων που παρευρίσκονταν σε κηδεία στο Díli, γεγονός που επιτέλους τράβηξε την προσοχή της παγκόσμιας κοινότητας. Ο Gusmão κατηγορήθηκε για αποσχιστικές τάσεις και φυλακίστηκε στην Ινδονησία, όπου μελέτησε την επίσημη γλώσσα της Ινδονησίας (μπαχάσα), αγγλικά και δίκαιο. Έγραψε επίσης ποιήματα και φιλοτέχνησε πίνακες ζωγραφικής που πωλήθηκαν για να χρηματοδοτηθεί η αντίσταση, της οποίας εξακολουθούσε να είναι αρχηγός.

Μαζί με τον αντιπρόεδρο του CNRT, José Ramos Horta, ο Xanana Gusmão επιδίωξε να εξασφαλίσει μια ειρηνική επίλυση της σύγκρουσης καταρτίζοντας ένα ειρηνευτικό σχέδιο που περιλάμβανε δημοψήφισμα υπό την εποπτεία του ΟΗΕ σχετικά με το μέλλον του Ανατολικού Τιμόρ. Στη φυλακή τον επισκέφθηκαν πολλές σημαντικές προσωπικότητες, μεταξύ άλλων ο πρόεδρος της Νότιας Αφρικής Nelson Mandela και εκπρόσωποι του ΟΗΕ και των ΗΠΑ, καθώς εξακολουθούσε να αποτελεί βασικό πρωταγωνιστή για τη λήξη του πολέμου με την Ινδονησία.

Ο Gusmão είχε μόλις αποφυλακιστεί έπειτα από τη μαζική διεθνή πίεση που ασκήθηκε, έχοντας εκτίσει τα επτά από τα 20 χρόνια κάθειρξης που του είχαν επιβληθεί, όταν το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο του απένειμε το Βραβείο Ζαχάρωφ το 1999, αναγνωρίζοντάς τον ως ηγέτη της αντίστασης του Τιμόρ και σύμβολο του αγώνα του λαού του για την ελευθερία.

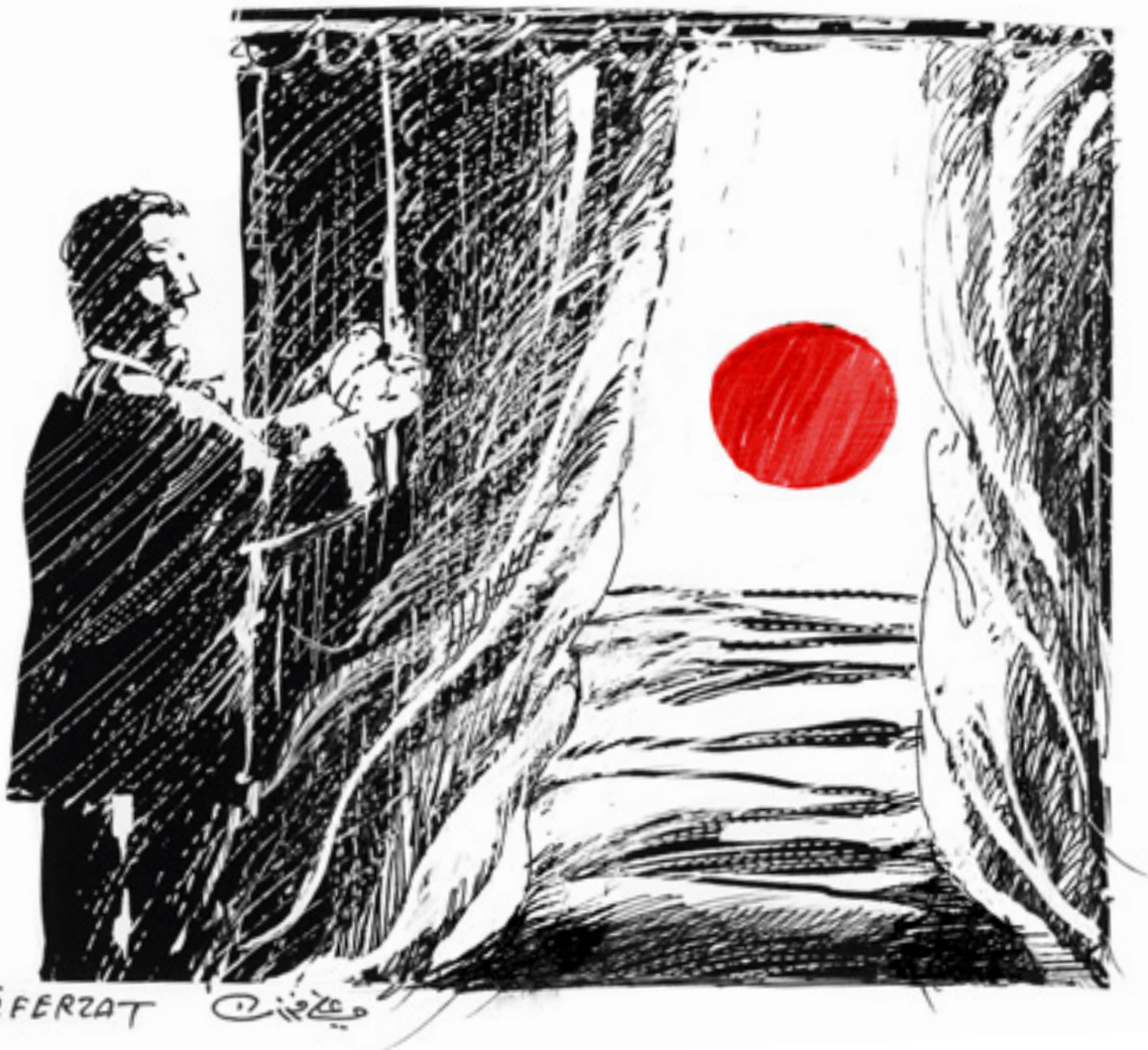
Όταν απελευθερώθηκε —λίγο μετά το δημοψήφισμα της 30ής Αυγούστου 1999 υπό την αιγίδα του ΟΗΕ, στο οποίο το 80 % του πληθυσμού του Ανατολικού Τιμόρ ψήφισε υπέρ της ανεξαρτησίας σηματοδοτώντας το τέλος της ινδονησιακής κατοχής και την αρχή της διαδικασίας μετάβασης υπό την καθοδήγηση του ΟΗΕ—, ο Gusmão δήλωσε: «Υπόσχομαι να κάνω ό,τι μπορώ ώστε να φέρω την ειρήνη στο Ανατολικό Τιμόρ και τον λαό μου».

Τον Απρίλιο του 2002 ο Gusmão κέρδισε με τεράστια λαϊκή υποστήριξη τις πρώτες ελεύθερες προεδρικές εκλογές που διεξήχθησαν στο Ανατολικό Τιμόρ. Στις 20

⁽³⁾ Ο Xanana Gusmão άλλαξε επίσημα το όνομά του από José Alexandre Gusmão σε Kay Rala Xanana Gusmão. Kay Rala ήταν το πολεμικό του ψευδώνυμο κατά τον αγώνα για την ελευθερία και την αυτοδιάθεση του Ανατολικού Τιμόρ, ενώ Xanana ήταν ένα όνομα με το οποίο ήταν γνωστός όταν ήταν νέος.

Μαΐου 2002 ο τότε γενικός γραμματέας του ΟΗΕ Kofi Annan κήρυξε επισήμως την ανεξαρτησία της Λαϊκής Δημοκρατίας του Ανατολικού Τιμόρ και ο Gusmão διετέλεσε πρόεδρος της χώρας έως τον Μάιο του 2007. Το 2008, ενώ ήταν πρωθυπουργός, επέζησε δολοφονικής απόπειρας εναντίον του. Παραίτηθηκε από την πρωθυπουργία τον Φεβρουάριο του 2015, επιθυμώντας να αφήσει χώρο για μια νεότερη γενιά ηγετών, και σήμερα είναι υπουργός Προγραμματισμού και Στρατηγικών Επενδύσεων.

Έχει συνεργαστεί με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο σε δράσεις του Δικτύου Βραβείου Ζαχάρωφ.

ο IBRAHIM RUGOVA (1944-2006) ήταν συγγραφέας, πανεπιστημιακός και πολιτικός αφοσιωμένος στον ειρηνικό αγώνα για την ανεξαρτησία των Αλβανών του Κοσσυφοπέδιου. Διετέλεσε πρώτος πρόεδρος του Κοσσυφοπέδιου.

Γεννήθηκε στην Cerrca του Κοσσυφοπέδιου, στην τότε Γιουγκοσλαβία, και σπούδασε στην Πρίστινα και στη Σορβόννη. Δίδαξε λογοτεχνία, έγραψε 10 βιβλία και διετέλεσε επίσης πρόεδρος της Ένωσης Συγγραφέων Κοσσυφοπέδιου, η οποία βρισκόταν στην καρδιά του ενισχυόμενου ρεύματος εναντίωσης των Αλβανών στην εξουσία των Σέρβων στο Κοσσυφοπέδιο. Το 1989 ίδρυσε τον Δημοκρατικό Σύνδεσμο του Κοσσυφοπέδιου, το πρώτο πολιτικό κόμμα που αμφισβήτησε ευθέως το κομμουνιστικό καθεστώς, καθώς ο γιουγκοσλάβος ηγέτης Slobodan Milošević ανακάλεσε το καθεστώς αυτονομίας της περιφέρειας του Κοσσυφοπέδιου και επέβαλε σερβικό έλεγχο. Αντιμέτωπος με την ολοένα και μεγαλύτερη καταπίεση, ο Rugova ηγήθηκε του πολιτικού κινήματος που οδήγησε στην αυτοανακηρυχθείσα Δημοκρατία του Κοσσυφοπέδιου. Το 1992 εξελέγη πρόεδρος μιας δημοκρατίας αναγνωρισμένης μόνον από την Αλβανία. Ενόψει της επακόλουθης καταστολής από σερβικής πλευράς, εισήγαγε ένα σύστημα εκπαίδευσης, υγειονομικής περίθαλψης και φορολόγησης για τον αλβανικό πληθυσμό του Κοσσυφοπέδιου που λειτουργούσε παράλληλα με το σερβικό σύστημα.

Ο πράος πολιτικός με το χαρακτηριστικό μεταξωτό φουλάρι αντιπροσώπευε το μετριοπαθές, διανοούμενο πρόσωπο της αλβανικής αντιπολίτευσης στο καθεστώς του Βελιγραδίου καθ' όλη τη διάρκεια της δεκαετίας του 1990. Το 1998 εξασφάλισε τη δεύτερη θητεία του ως πρόεδρου, ακόμη και καθώς κλιμακωνόταν η ένοπλη σύγκρουση μεταξύ των σερβικών δυνάμεων και του Απελευθερωτικού Στρατού του Κοσσυφοπέδιου (UÇK), μιας αλβανικής αντάρτικης ομάδας, και οδηγούσε με ταχύ ρυθμό σε βίαιη στρατιωτική καταστολή από τους Γιουγκοσλάβους.

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο απένειμε στον Rugova το Βραβείο Ζαχάρωφ το 1998 ως φόρο τιμής σε έναν άνθρωπο προσηλωμένο στην αρχή της ειρηνικής αντίστασης κατά της βίας. Ο Rugova θεώρησε ότι το βραβείο αντιπροσώπευσε «για εμένα και για όλους τους ανθρώπους στο Κοσσυφοπέδιο την αναγνώριση του ειρηνικού αγώνα και των θυσιών μας».

Παρέμεινε σταθερός στη θέση του υπέρ μιας αντίστασης χωρίς βία κατά του σερβικού καθεστώτος, δηλώνοντας πάντοτε την προθυμία του για διάλογο με το Βελιγράδι, γεγονός που τον έφερνε σε αντίθεση με τον πιο εθνικιστή Adem Demaçi, κύριο πολιτικό του αντίπαλο. Ο «Γκάντι των Βαλκανίων» προσπαθούσε να κερδίσει τη συμπάθεια της παγκόσμιας κοινής γνώμης, καθώς παρότρυνε τη διεθνή κοινότητα να προσφέρει προστασία στο Κοσσυφοπέδιο.

Ο Rugova, ως αρχηγός της διαπραγματευτικής ομάδας του Κοσσυφοπεδίου, υπέγραψε στις 18 Μαρτίου 1999 την ειρηνευτική συμφωνία του Ραμπουγέ, με τη μεσολάβηση της διεθνούς κοινότητας, αλλά η άρνηση του Βελιγραδίου να την κυρώσει είχε ως αποτέλεσμα να ξεκινήσουν νατοϊκοί βομβαρδισμοί. Καθώς το Κοσσυφοπέδιο βρέθηκε υπό τη διοίκηση του ΟΗΕ, ο Rugova, ο οποίος είχε φύγει προσωρινά από το Κοσσυφοπέδιο το 1999 και βρισκόταν στην Ιταλία, επέστρεψε στην πολιτική σκηνή έχοντας την εξουσία από κοινού με τους ηγέτες του ΥÇΚ, που κρατούσαν τώρα τα ηνία του Δημοκρατικού Κόμματος. Το 2002 ο Rugova επανεξελέγη και διετέλεσε πρόεδρος μέχρι τον θάνατό του από καρκίνο των πνευμόνων το 2006, μόλις μερικές ημέρες πριν από την έναρξη των διαπραγματεύσεων για το τελικό καθεστώς του Κοσσυφοπεδίου.

Για πολλούς ήταν ο «πατέρας του έθνους».

Η SALIMA GHEZALI είναι αλγερινή δημοσιογράφος, συγγραφέας και υπέρμαχος των δικαιωμάτων των γυναικών και της δημοκρατίας στην Αλγερία. Η θαρραλέα στάση της υπέρ της ειρήνης κατά τον εμφύλιο πόλεμο της Αλγερίας δέχθηκε τα πυρά τόσο της κυβέρνησης όσο και των ισλαμιστών, και η αλγερινή εβδομαδιαία εφημερίδα *La Nation*, της οποίας ήταν αρχισυντάκτρια, έκλεισε με παρέμβαση των αρχών.

Η Ghezali, επί του παρόντος πρόεδρος της Ένωσης για τη Χειραφέτηση των Γυναικών, συμμετείχε τη δεκαετία του 1980 στο φεμινιστικό κίνημα της Αλγερίας, μεταξύ άλλων ως ιδρυτικό μέλος της Ένωσης «Γυναίκες της Ευρώπης και του Μαγκρέμπ» και ως αρχισυντάκτρια του γυναικείου περιοδικού *NYSSA*, το οποίο ίδρυσε η ίδια.

Αρχικά δασκάλα και αργότερα δημοσιογράφος, η Ghezali έγινε το 1994 αρχισυντάκτρια της γαλλόφωνης *La Nation*, της πιο δημοφιλούς εβδομαδιαίας εφημερίδας στην Αλγερία. Η *La Nation*, μέχρι το 1996 που έκλεισε, ήταν η μόνη εφημερίδα που επέκρινε τόσο την κυβέρνηση όσο και τις ισλαμιστικές ομάδες και υποστήριζε τον πολιτικό διάλογο, τα ανθρώπινα δικαιώματα και την ελευθερία της έκφρασης για όλες τις αντιμαχόμενες πλευρές. Ο 11ετής εμφύλιος πόλεμος ξέσπασε το 1991, μετά την ακύρωση των πρώτων πολυκομματικών εκλογών στην Αλγερία μετά την ανεξαρτησία λόγω του φόβου μιας νίκης των ισλαμιστών, και κόστισε τη ζωή σε δεκάδες χιλιάδες ανθρώπους.

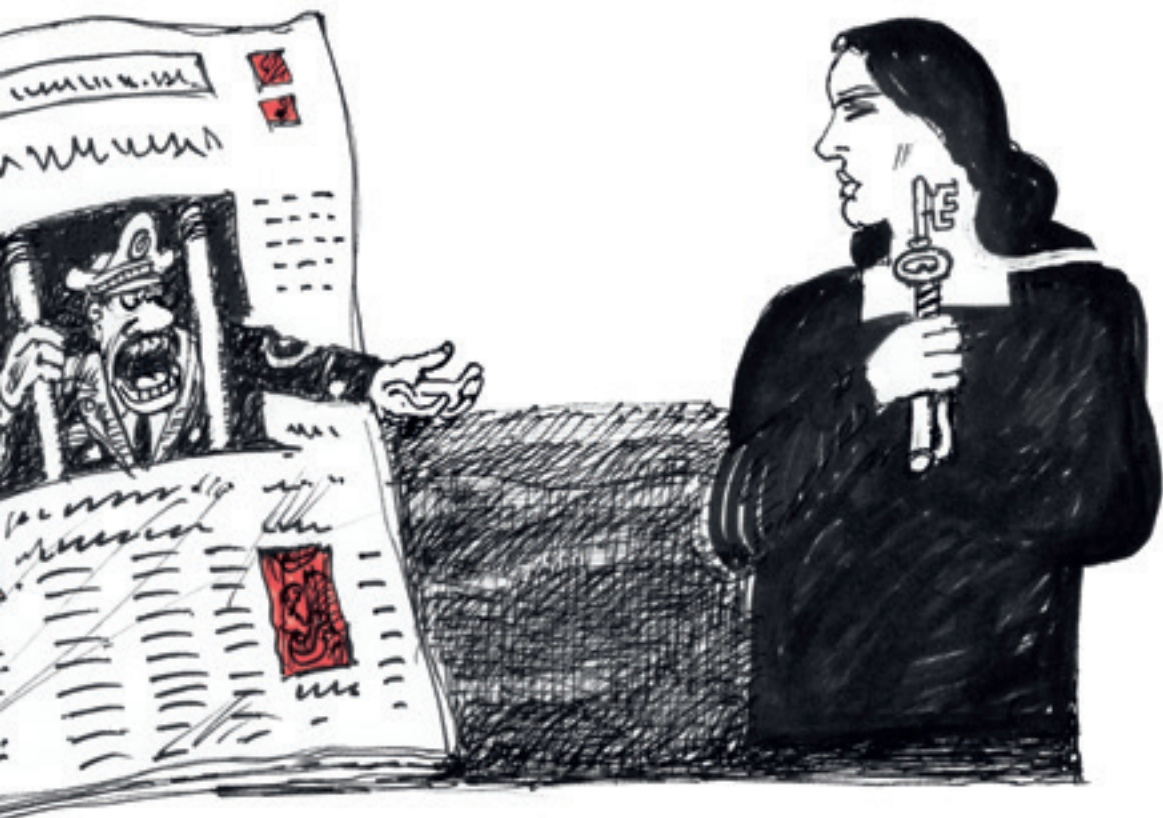
Όταν το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο αναγνώρισε, το 1997, το θάρρος της στην υπεράσπιση της ελευθερίας του λόγου και το έργο της για τα δικαιώματα των γυναικών, η Ghezali ανήκε σε μια κοινότητα υπέρ των ανθρωπίνων δικαιωμάτων «που έμοιαζε μικρή και αδύναμη» στην Αλγερία. Όταν παρέλαβε το Βραβείο Ζαχάρωφ, η Ghezali υπογράμμισε τη δραματική κατάσταση της Αλγερίας έπειτα από χρόνια πολέμου, με εκατομμύρια άνδρες, γυναίκες και παιδιά να ζουν μέσα στον φόβο καθώς «ένας διπλός τρόμος τούς στερεί την πρωταρχική ελευθερία, την ελευθερία να ζήσουν».

Το 2011, ενώ τα μηνύματα αφύπνισης από την Αραβική Άνοιξη δονούσαν τις γειτονικές χώρες, η Ghezali συνέχισε την έκδοση της *La Nation* στο διαδίκτυο, καθώς, όπως έγραψε, «δεν μπορούμε να αδιαφορούμε μπροστά στη δυναμική των νέων ανθρώπων στον αραβικό κόσμο που μάχονται για αξιοπρέπεια και ελευθερία. Δεν μπορούμε να αδιαφορούμε για ό,τι συμβαίνει στη χώρα μας. Θέλουμε οι Αλγερινοί να είναι ευτυχημένοι, επειδή τους αξίζει. Θέλουμε ισχυρούς θεσμούς, καλύτερο ανθρώπινο δυναμικό σε μια πραγματική δημοκρατία και την ύπαρξη κράτους δικαίου».

Από το 2000 η Ghezali συμμετέχει και στην πολιτική ως μέλος του Front des Forces Socialistes (FFS, Μέτωπο Σοσιαλιστικών Δυνάμεων) και σύμβουλος του ιστορικού ηγέτη του FFS, Hocine Ait Ahmed. Μαζί με άλλες δύο κατόχους του Βραβείου Ζαχάρωφ, τη Nurit Peled-Elhanan και την Taslima Nasreen, η Ghezali δημοσίευσε ένα άρθρο γνώμης με το οποίο καλούνται «οι ηγέτες και εκπρόσωποι της ΕΕ να ενθαρρύνουν ενεργά και ανοιχτά την Παλαιστινιακή Αρχή να προσχωρήσει στο ΔΠΔ».

Η Salima Ghezali συνεργάζεται με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Δίκτυο Βραβείου Ζαχάρωφ για την υπεράσπιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, και ιδίως της ελευθερίας της έκφρασης.

ο WEI JINGSHENG, ο «πατέρας του κινεζικού δημοκρατικού κινήματος»,
ζει εξόριστος, αλλά παραμένει δραστήριος ηγέτης της αντίστασης κατά του
κομμουνιστικού καθεστώτος στην Κίνα.

Είναι συγγραφέας του βιβλίου *The Courage to Stand Alone: Letters from Prison and Other
Writings* (Το κουράγιο της ανεξαρτησίας: επιστολές από τη φυλακή και άλλα γραπτά),
μια συλλογή άρθρων που έγραψε αρχικά σε χαρτί τουαλέτας στη φυλακή και έχουν
δημοσιευτεί πλέον σε καμιά δεκαριά και πλέον γλώσσες.

Καταδικάστηκε σε φυλάκιση δύο φορές για 29 χρόνια συνολικά και εξέτισε πάνω από 18 χρόνια για τις δραστηριότητες και τα γραπτά του υπέρ της δημοκρατίας, συμπεριλαμβανομένου του ανατρεπτικού δοκιμίου του *The Fifth Modernization: Democracy* (Ο πέμπτος εκσυγχρονισμός: Δημοκρατία) το 1978. Το δοκίμιο αυτό ξεκίνησε ως μια ενυπόγραφη αίτηση στον «Τοίχο της Δημοκρατίας» στο Πεκίνο, όπου εργάτες, καλλιτέχνες και διανοούμενοι ασκούσαν το δικαίωμά τους στην ελευθερία της έκφρασης. Το δοκίμιο του Wei προκάλεσε αίσθηση, όχι μόνο επειδή έβαλε ανοιχτά κατά της «λαϊκής δημοκρατικής δικτατορίας» των κομμουνιστών, αλλά επειδή τόλμησε να το υπογράψει με το πραγματικό του όνομα και στοιχεία επικοινωνίας.

Αρθρογραφώντας το 1979 στο παράνομο περιοδικό *Exploration*, του οποίου ιδρυτής και συντάκτης ήταν ο ίδιος, ο Wei έγραψε το άρθρο «Democracy or a New Dictatorship?» (Δημοκρατία ή νέα δικτατορία;), όπου κατονόμαζε τον τότε ηγέτη των κομμουνιστών Deng Xiaoping ως τον νέο δικτάτορα. Ο Wei συνελήφθη μερικές ημέρες αργότερα και καταδικάστηκε για «αντεπαναστατικά εγκλήματα» με αποτέλεσμα να φυλακιστεί για 15 χρόνια. Πρώτα καταδικάστηκε σε θάνατο, μετά κρατήθηκε σε απομόνωση και στη συνέχεια μεταφέρθηκε σε στρατόπεδα καταναγκαστικών έργων υπό αυστηρή επιτήρηση μέχρι το 1993, οπότε και αφέθηκε ελεύθερος καθώς η Κίνα είχε αποφασίσει να διεκδικήσει τους Ολυμπιακούς Αγώνες του 2000.

Μέσα σε έξι μήνες από την απελευθέρωσή του συνελήφθη για δεύτερη φορά, δικάστηκε εκ νέου και καταδικάστηκε σε 14ετή φυλάκιση για «αντεπαναστατικά εγκλήματα».

Όταν του απονεμήθηκε το Βραβείο Ζαχάρωφ, το 1996, βρισκόταν ακόμα στη φυλακή. Το 1997, κατόπιν επίμονων διεθνών πιέσεων, μεταξύ άλλων και από τον τότε πρόεδρο των ΗΠΑ Bill Clinton, ο Wei αποφυλακίστηκε και απελάθηκε άμεσα στις Ηνωμένες Πολιτείες. Υποστηρίζει ότι δεν απελευθερώθηκε, αλλά ότι η εξορία του αποτελεί περαιτέρω τιμωρία του. Από την Ουάσινγκτον, ο Wei ηγείται του Ιδρύματος Wei Jingsheng, του Κινεζικού Συνασπισμού του Εξωτερικού για τη Δημοκρατία (Overseas Chinese Democracy Coalition) και του Ασιατικού Συνασπισμού για τη Δημοκρατία (Asia Democracy Alliance), και εξακολουθεί να είναι μια ενεργή και ισχυρή φωνή υπέρ της δημοκρατίας και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στην Κίνα.

Έχει συμμετάσχει ενεργά σε διασκέψεις του Δικτύου Βραβείου Ζαχάρωφ, ζητώντας ευρωπαϊκή και διεθνή στήριξη για την απελευθέρωση υπερασπιστών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων που κρατούνται στην Κίνα.

Η **LEYLA ZANA** ήταν η πρώτη γυναίκα κουρδικής καταγωγής που εξελέγη, το 1991, βουλευτής του τουρκικού κοινοβουλίου, ενώ αργότερα έμεινε για περισσότερα από 10 χρόνια στη φυλακή για τον φιλοκουρδικό πολιτικό ακτιβισμό της. Τον Ιούνιο του 2015 έγραψε ξανά ιστορία ως μέλος του πρώτου φιλοκουρδικού πολιτικού κόμματος που κατάφερε να εισέλθει στην Τουρκική Εθνοσυνέλευση, με ένα πρόγραμμα για την ειρήνη και την ένταξη των μειονοτήτων.

Γεννημένη το 1961, φοίτησε στο δημοτικό σχολείο μόνο ενάμιση χρόνο, διότι διέκοψε τη φοίτησή της ο παραδοσιακός πατέρας της. Σε ηλικία 14 ετών παντρεύτηκε τον Mehdi Zana, έναν άνδρα κατά 20 χρόνια μεγαλύτερό της, ο οποίος έγινε δήμαρχος του Diyarbakir και αργότερα υπήρξε πολιτικός κρατούμενος επί του στρατιωτικού καθεστώτος της δεκαετίας του 1980. Η Zana φυλακίστηκε για δύο μήνες, όταν ηγήθηκε διαμαρτυρίας των οικογενειών των κρατούμενων στους οποίους απαγορευόταν να επισκεφθούν τους συγγενείς τους στη φυλακή. Στο διάστημα αυτό έμαθε τουρκικά για να μπορεί να επισκέπτεται τον σύζυγό της στη φυλακή, καθώς οι δυνάμεις ασφαλείας κακοποιούσαν εκείνους που μιλούσαν κουρδικά. Ξεκίνησε το σχολείο στα 23, απέκτησε το απολυτήριο πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης μέσα σε τρία χρόνια και τελικά ανέλαβε, χωρίς να το επιδιώξει η ίδια, ηγετικό ρόλο.

Εξελέγη το 1991 στην Τουρκική Εθνοσυνέλευση με συντριπτική πλειοψηφία και στην ορκωμοσία της, σε μια εποχή που ήταν ακόμη ποινικό αδίκημα να μιλάει κάποιος κουρδικά δημοσίως, δήλωσε στα κουρδικά: «Δίνω αυτό τον όρκο για τη συναδέλφωση μεταξύ του τουρκικού και του κουρδικού λαού». Αυτό έγινε αιτία να της αφαιρεθεί η κοινοβουλευτική ασυλία και το 1994 καταδικάστηκε σε 15ετή κάθειρξη για «προδοσία και συμμετοχή στο ένοπλο Εργατικό Κόμμα του Κουρδιστάν (PKK)». Στην ανάγνωση της καταδικαστικής απόφασης, η Zana δήλωσε: «Δεν αποδέχομαι καμία από αυτές τις κατηγορίες. Και, εάν ήταν αληθινές, θα αναλάμβανα την ευθύνη, ακόμη και αν αυτό μου κόστιζε τη ζωή μου. Έχω υπερασπιστεί τη δημοκρατία, τα ανθρώπινα δικαιώματα και την αδελφοσύνη μεταξύ των λαών. Και θα συνεχίσω έτσι για όσο ζω». Το 1995 επελέγη από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο για να τιμηθεί με το Βραβείο Ζαχάρωφ ως σύμβολο του ειρηνικού αγώνα για τα ανθρώπινα δικαιώματα και την αξιοπρέπεια του κουρδικού λαού.

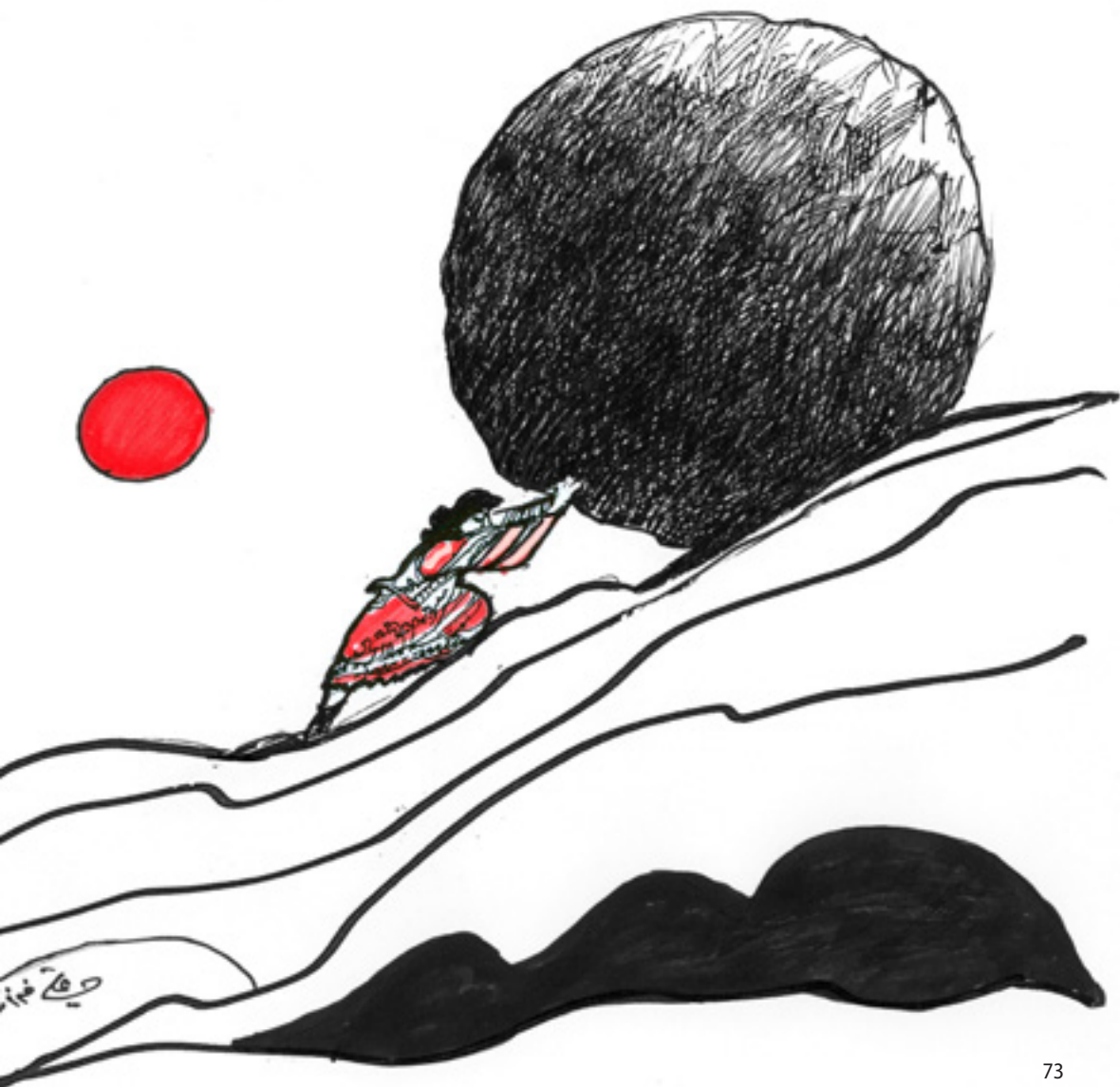
Το 2004 η Zana μπόρεσε επιτέλους να απευθυνθεί στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο αφού αποφυλακίστηκε λόγω μη τήρησης τυπικών όρων έπειτα από απόφαση του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και διεθνείς πιέσεις.

Έκτοτε, έχουν ασκηθεί διάφορες προσφυγές εναντίον της, αλλά δεν έχει εκτίσει περαιτέρω ποινή φυλάκισης. Το 2014 το Ανώτατο Εφετείο έκρινε ότι τα στοιχεία για την εικαζόμενη συμμετοχή της Zana στο PKK ήταν «μη αξιόπιστα».

Το 2009 της επιβλήθηκε πενταετής απαγόρευση προσχώρησης σε οποιοδήποτε πολιτικό κόμμα, ωστόσο επανεξελέγη ως ανεξάρτητη το 2011. Όταν το 2014 εξέπνυσε η απαγόρευση που της είχε επιβληθεί, προσχώρησε στο Λαϊκό Δημοκρατικό Κόμμα (HDP), το οποίο στις εκλογές του 2015 έγινε το πρώτο φιλοκουρδικό κόμμα που ξεπέρασε το όριο του 10 % για την κοινοβουλευτική εκπροσώπηση.

Η Zana συμμετείχε ενεργά στις ειρηνευτικές διαπραγματεύσεις που οδήγησαν τον ηγέτη του ΡΚΚ, Abdullah Öcalan, να απευθύνει, το 2013, την ιστορική του έκκληση προς το ΡΚΚ να κάνει τη μετάβαση από την ένοπλη αντίσταση στον δημοκρατικό πολιτικό αγώνα έπειτα από τρεις δεκαετίες συγκρούσεων. Καθώς η εκχειρία κατέρρευσε στην πορεία προς τις νέες εκλογές του 2015, η Zana απηύθυνε έκκληση για τερματισμό των φόνων.

Η **TASLIMA NASREEN**, επιτυχημένη συγγραφέας από το Μπανγκλαντές, ζει εξόριστη από το 1994, αφού εκδιώχθηκε από τη χώρα της από θρησκευτικούς εξτρεμιστές λόγω των γραπτών της και των απόψεων που εξέφραζε υπέρ του κοσμικού κράτους.

Η Taslima Nasreen γεννήθηκε το 1962 στο Μπανγκλαντές και άρχισε να γράφει σε ηλικία 13 ετών. Είναι ιδιαίτερα γνωστή για τα δυνατά έργα της κατά της καταπίεσης των γυναικών και την έντονη κριτική της κατά της θρησκείας, παρά την αναγκαστική εξορία και την έκδοση πολυάριθμων φετφάδων που την καταδίκαζαν σε θάνατο. Είναι βραβευμένη συγγραφέας και τα έργα της έχουν μεταφραστεί σε 30 γλώσσες.

Σπούδασε ιατρική και εργάστηκε ως γυναικολόγος στο Μπανγκλαντές. Μετά τη δημοσίευση του *Lajja* το 1993, δέχθηκε κριτική από ισλαμιστές φονταμενταλιστές και πολλές εκατοντάδες χιλιάδες άνθρωποι διαδήλωσαν ενάντια στα βιβλία της. Αφού έμεινε κρυμμένη για δύο μήνες, στο τέλος του 1994 διέφυγε στη Σουηδία. Ως εξόριστη κοσμική ουμανίστρια και ακτιβίστρια υπέρ των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, εγκατέλειψε το ιατρικό επάγγελμα και επικεντρώθηκε στη συγγραφή. Εξαιτίας των σκέψεων και των ιδεών της, ορισμένα βιβλία της έχουν απαγορευτεί στο Μπανγκλαντές, ενώ στην ίδια έχει απαγορευτεί η είσοδος στην επαρχία της Βεγγάλης. Το 2011 εκδιώχθηκε επίσης από την περιοχή της Δυτικής Βεγγάλης στην ανατολική Ινδία, την οποία θεωρεί δεύτερη πατρίδα της, εξαιτίας φετφά που εκδόθηκαν από κληρικούς της Καλκούτας.

Όταν της απονεμήθηκε το Βραβείο Ζαχάρωφ το 1994, είχε καταφύγει ήδη στην Ευρώπη και ζούσε ως εξόριστη στη Γαλλία και αργότερα στη Σουηδία. Στην ευχαριστήρια ομιλία της κατά την απονομή του βραβείου, ανέφερε ότι προέρχεται από ένα μέρος του κόσμου στο οποίο οι κοινωνικές εντάσεις και οι ανθρώπινες δυσχέρειες είναι αφόρητες και ότι, ως συγγραφέας, δεν μπορούσε να κλείσει τα μάτια μπροστά στην καθημερινή δυστυχία και τη λιμοκτονία.

Αγωνιζόμενη εναντίον του θρησκευτικού εξτρεμισμού σε όλες τις θρησκείες, η Nasreen έχει συνεργαστεί με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Δίκτυο Βραβείου Ζαχάρωφ για την ελευθερία της έκφρασης και των πεποιθήσεων, και ζήτησε την υποστήριξη των κοσμικών κινημάτων στο Μπανγκλαντές προκειμένου να αντισταθμιστεί η άνοδος του ισλαμικού φονταμενταλισμού.

Μαζί με άλλες δύο κατόχους του Βραβείου Ζαχάρωφ, τη Nurit Peled-Elhanan και τη Salima Ghezali, η Nasreen δημοσίευσε ένα άρθρο γνώμης με το οποίο καλούνται «οι ηγέτες και εκπρόσωποι της ΕΕ να ενθαρρύνουν ενεργά και ανοιχτά την Παλαιστινιακή Αρχή να προσχωρήσει στο ΔΠΔ».

Το 2015 δημοσίευσε κείμενο για την ανάγκη μεταρρύθμισης και εκσυγχρονισμού του Ισλάμ μετά τις επιθέσεις στα γραφεία του γαλλικού περιοδικού *Charlie Hebdo* στο Παρίσι. Δήλωσε ότι «οι αρχές της ελευθερίας της έκφρασης από μόνες τους δεν αρκούν. Πρέπει να γνωρίζουμε ποια ιδέα κινεί τους τρομοκράτες και τους κάνει να παίρνουν τα όπλα. Είναι σημαντικό να σταματήσει η κατήχηση των παιδιών στην παράλογη θρησκευτική πίστη στο σπίτι ή σε ιδρύματα όπως τα ιεροδιδασκαλεία ή τα τζαμιά». Το 2016 συμμετείχε στη διάσκεψη «Το Δίκτυο Βραβείου Ζαχάρωφ για ισχυρότερη δράση στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων» που διεξήχθη στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο στις Βρυξέλλες.

Η **OSLOBODENJE** είναι καθημερινή βοσνιακή εφημερίδα. Το όνομά της σημαίνει «απελευθέρωση» και στην πολιορκία του Σαράγεβο μεταξύ 1992 και 1996, κατά τη διάρκεια του πολέμου στην πρώην Γιουγκοσλαβία, αποτέλεσε σανίδα σωτηρίας για τους πολιορκημένους, ενώ κατάφερε να τυπώνει φύλλο κάθε μέρα εκτός από μία.

Η *Oslobodjenje* απασχολούσε Βόσνιους, Σερβοβόσνιους και Κροατοβόσνιους. Κανείς τους δεν εγκατέλειψε την εφημερίδα όταν ξέσπασε ο πόλεμος, αν και θα μπορούσαν να το έχουν κάνει. Έμειναν και αγωνίστηκαν για να διατηρήσουν την ενότητα και την εθνοτική πολυμορφία της πόλης και της χώρας τους, διαψεύδοντας την προπαγάνδα περί Μεγάλης Σερβίας, σύμφωνα με την οποία ήταν αδύνατο να συνυπάρχουν ειρηνικά Σέρβοι, Κροάτες και Μουσουλμάνοι.

Έως το τέλος του πολέμου, από τους 75 θαρραλέους δημοσιογράφους που καθημερινά διακινδύνευαν τη ζωή τους, σκοτώθηκαν 5 και τραυματίστηκαν 25. Όλοι υπέστησαν προσωπικές τραγωδίες, όπως τον θάνατο αγαπημένων τους ανθρώπων. Οι θάνατοι που έβλεπαν σε καθημερινή βάση τους τραυμάτισαν ψυχικά.

Τα γραφεία της *Oslobodjenje*, σε μια από τις πιο επικίνδυνες ζώνες συγκρούσεων του Σαράγεβο, μετατράπηκαν σε ερείπια. Τα μέλη του προσωπικού μεταφέρθηκαν σε ένα καταφύγιο, όπου χρησιμοποιούσαν αυτοσχέδιες γεννήτριες φτιαγμένες από κινητήρες παλαιών Lada, και διάσχιζαν καθημερινά τη «Λεωφόρο των Ελευθέρων Σκοπευτών» για να πάνε στη δουλειά τους, σε τόσο μικρή απόσταση από τους σκοπευτές που τους άκουγαν να συζητούν και να τραγουδούν.

«Οι προσπάθειές μας στρέφονταν κατά του θανάτου και κατά του διαμελισμού ή ακόμη και της πλήρους εξάλειψης της Βοσνίας-Ερζεγοβίνης από τον χάρτη» είπε ο Zlatko Dizdarević, ένας από τους τότε συντάκτες.

Το προσωπικό της *Oslobodjenje* ανήγαγε την καθημερινή του δουλειά σε σύμβολο αντίστασης. Οι δημοσιογράφοι μοίραζαν τις εφημερίδες όταν οι οδηγοί το θεωρούσαν πολύ επικίνδυνο και, όταν το δίκτυο 700 περιπτέρων της *Oslobodjenje* σε ολόκληρη τη Βοσνία κήκε, έκοβαν τις σελίδες και τις έστελναν με φαξ, και μετά τις ξανακολλούσαν για να μπορέσουν να τις διαβάσουν οι πολίτες σε άλλες καθημαγμένες πόλεις όπως το Μοσάτ.

Στο προσωπικό της *Oslobodjenje* απονεμήθηκε το 1993 ο τίτλος «International Editors of the Year» από το *World Press Review* για «το θάρρος, την προσήλωση και την αφοσίωσή τους στις αρχές της δημοσιογραφίας». Στη συνέχεια κέρδισαν αρκετά ακόμα δημοσιογραφικά βραβεία.

Το 2006 η εφημερίδα αγοράστηκε από δύο από τις μεγαλύτερες επιχειρήσεις της πόλης και τώρα στον ιστότοπό της δηλώνεται ότι, παρά τη μεγάλη αλλαγή του οργανισμού, «η δέσμευση στην ελευθερία και τη δικαιοσύνη παραμένει ισχυρή».

Η συντάκτρια Vildana Selimbegović εκπροσώπησε την *Oslobodjenje* σε διασκέψεις του Δικτύου Βραβείου Ζαχάρωφ, συμπεριλαμβανομένης της πιο πρόσφατης που πραγματοποιήθηκε τον Μάιο του 2016. Ανήκε στο προσωπικό της εφημερίδας από τα χρόνια του πολέμου και, παρόλο που η εμπειρία τη σημάδεψε, εξακολουθεί να είναι αφοσιωμένη στη δουλειά της.

ALI FERZAT © 1993

Το κίνημα LAS MADRES DE PLAZA DE MAYO (Οι Μητέρες της Πλατείας του Μαΐου) γεννήθηκε από την προσπάθεια που έκαναν αργεντινές μητέρες για να βρουν τα παιδιά τους που «εξαφανίστηκαν» στη διάρκεια του «βρώμικου πολέμου» της Αργεντινής (1976-1983), περίοδο κατά την οποία το στρατιωτικό καθεστώς απήγαγε, βασάνισε και σκότωσε χιλιάδες πολιτικούς αντιπάλους, κλέβοντας παιδιά που είχαν γονείς κρατούμενους και εξαφανίζοντας κάθε ίχνος των θυμάτων.

Οι Μητέρες της Πλατείας του Μαΐου, στην πλειονότητά τους απολιτικές νοικοκυρές, ήταν εκείνες που τόλμησαν να διαμαρτυρηθούν την περίοδο που η δικτατορία βρισκόταν στην ακμή της και, μετά την πτώση του καθεστώτος, συνέβαλαν στην προσαγωγή σε δίκη των εμπλεκόμενων στρατιωτικών, εκατοντάδες εκ των οποίων καταδικάστηκαν. Το κίνημα γεννήθηκε στις 30 Απριλίου 1977, όταν 14 μητέρες ξεκίνησαν την πρώτη διαμαρτυρία στην Plaza de Mayo (Πλατεία του Μαΐου), μπροστά από την προεδρική κατοικία, την Casa Rosada. Παρόλο που διατάχθηκαν να διαλυθούν, οι θαρραλέες μητέρες ξεκίνησαν να περπατάνε πιασμένες χέρι χέρι γύρω από την πλατεία. Κάθε εβδομάδα συμμετείχαν όλο και περισσότερες μητέρες στις διαμαρτυρίες, καθώς όλο και περισσότεροι αριστεροί ακτιβιστές και άτομα που κατηγορούνταν ως συνεργάτες τους «εξαφανίζονταν».

Οι Μητέρες της Πλατείας του Μαΐου, με τις εμβληματικές λευκές μαντίλες τους, τις φωτογραφίες και τα ονόματα των εξαφανισμένων παιδιών τους και τις εκκλήσεις για την επιστροφή τους, άρχισαν να προσελκύουν τη διεθνή προσοχή και, για να σταματήσει τη δράση τους, το καθεστώς σκότωσε τρία από τα ιδρυτικά μέλη. Τον Δεκέμβριο του 1977 οι Azucena Villaflor de Vincenti, Mary Ponce de Bianco και Esther Ballestrino de Careaga απήχθησαν, βασανίστηκαν και στη συνέχεια πετάχτηκαν ζωντανές από ένα αεροπλάνο. Άλλα μέλη των Μητέρων υπέστησαν ξυλοδαρμούς και φυλακίσεις, αλλά συνέχισαν την ειρηνική τους αντίσταση. Έστρεψαν την προσοχή τους στην απαίτηση για δικαιοσύνη καθώς οι μαζικές παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, η κρίση στην οικονομία και η ήττα στον πόλεμο των Φόκλαντ έδωσαν τέλος στο στρατιωτικό καθεστώς το 1983.

Οι Μητέρες της Πλατείας του Μαΐου διασπάστηκαν το 1986 και τα ιδρυτικά μέλη χωρίστηκαν στην Ιδρυτική Γραμμή, η οποία εστίασε τις προσπάθειές της στη θέσπιση νομοθεσίας και στην επιστροφή των σορών, και στην Ένωση, η οποία ήταν πιο ριζοσπαστική και πολιτική και δεν δεχόταν να αναγνωρίσει τους θανάτους των παιδιών μέχρι να προσαχθούν όλοι οι ένοχοι ενώπιον της δικαιοσύνης.

Όταν το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο αναγνώρισε τη δράση του κινήματος με την απονομή του Βραβείου Ζαχάρωφ το 1992, η Ένωση αγωνιζόταν σθεναρά κατά του τέλους των δικών για εγκλήματα που διαπράχθηκαν στη διάρκεια της δικτατορίας.

Η Hebe de Bonafini, η οποία είχε εκλεγεί ηγέτιδα του κινήματος το 1979, πριν από τη διάσπαση, και εξακολουθεί να ηγείται της Ένωσης, δέχτηκε το Βραβείο Ζαχάρωφ στο όνομα των παιδιών των μητέρων «που ήταν τα πρώτα που αγωνίστηκαν για την ελευθερία». Οι Μητέρες χρησιμοποίησαν το χρηματικό ποσό του βραβείου για να χρηματοδοτήσουν τις διάφορες κοινωνικές πρωτοβουλίες τους, στις οποίες περιλαμβάνεται το Universidad Popular Madres de Plaza de Mayo, και η de Bonafini συμμετείχε στην ιδρυτική διάσκεψη του Δικτύου Βραβείου Ζαχάρωφ το 2008.

Οι Μητέρες συνεχίζουν τις πορείες τους κάθε Πέμπτη στην Πλατεία του Μαΐου, με τη συνοδεία πλήθους υποστηρικτών, ενώ τα ερωτήματα παραμένουν αναπάντητα σχετικά με τη μοίρα των εξαφανισμένων παιδιών τους.

1992

LAS MADRES
DE PLAZA
DE MAYO

Ο ΑDEM DEMAÇI είναι σύμβολο του αγώνα για την ανεξαρτησία του Κοσσυφοπεδίου. Υπήρξε ηγετικό στέλεχος στην πολιτική σκηνή της χώρας για πολλά χρόνια, ενώ ήταν επίσης πολιτικός κρατούμενος και πέρασε συνολικά 28 χρόνια στη φυλακή επειδή κατήγγειλε την αντιμετώπιση που είχαν οι πολίτες αλβανικής εθνοτικής καταγωγής και άσκησε κριτική στο κομμουνιστικό καθεστώς του γιουγκοσλάβου δικτάτορα Josip Broz Tito.

Συγγραφέας που γεννήθηκε στην Πρίστινα του Κοσσυφοπεδίου το 1936, ο Demaçi δημοσίευσε τα πρώτα του διηγήματα όταν ήταν ακόμα στο σχολείο. Σπούδασε λογοτεχνία, νομικά και παιδαγωγικά και εξέδωσε, στο διάστημα μεταξύ 1953 και 1958, περίπου 20 διηγήματα και ένα μυθιστόρημα με τίτλο *Τα φίδια του αίματος*, που είχε ως αντικείμενο τις αιματηρές βεντέτες στο Κοσσυφοπέδιο και στην Αλβανία, με το οποίο απέκτησε φήμη ως λογοτέχνης. Τα έργα του Demaçi είχαν ως αποτέλεσμα να συλληφθεί για πρώτη φορά το 1958. Στη συνέχεια, μέχρι το 1990, πέρασε μεγάλο μέρος της ζωής του στη φυλακή επειδή αγωνιζόταν για τα θεμελιώδη δικαιώματα των Αλβανών στο Κοσσυφοπέδιο και είχε καταστήσει γνωστή την πικρή αλήθεια για την καταπίεση των δύο εκατομμυρίων Αλβανών στο Κοσσυφοπέδιο από τους Σέρβους. Αναγνωρίστηκε από την κοινότητα των υπερασπιστών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων ως κρατούμενος συνείδησης και έγινε γνωστός ως ο «Μαντέλα των Βαλκανίων». Μετά την απελευθέρωσή του, ο Demaçi ανέλαβε την προεδρία του Συμβουλίου για την Προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Ελευθεριών.

Το 1991 το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο του απένειμε το Βραβείο Ζαχάρφ για την ακεραιότητα που επέδειξε αντιτιθέμενος σε «ένα αυταρχικό και μισαλλόδοξο καθεστώς». Ο Demaçi δήλωσε, αποδεχόμενος το βραβείο ως φόρο τιμής στον λαό του Κοσσυφοπεδίου, ότι «η ελευθερία του λόγου είναι το πρώτο απαραίτητο βήμα προς τη δημοκρατία». Χωρίς ελευθερία λόγου δεν υπάρχει διάλογος, χωρίς διάλογο δεν μπορεί να εξερευνηθεί η αλήθεια και χωρίς την αλήθεια είναι αδύνατη η πρόοδος».

Το 1996 ο Demaçi ξεκίνησε την πολιτική του σταδιοδρομία στο Κοινοβουλευτικό Κόμμα του Κοσσυφοπεδίου αναλαμβάνοντας την προεδρία του. Απήυθυνε κάλεσμα για ανοικτές διαμαρτυρίες εναντίον του σερβικού καθεστώτος λέγοντας ότι η μη βία δεν σημαίνει παθητικότητα. Ξεκίνησε μια εμφανή, αλλά μη βίαιη εκστρατεία διαμαρτυρίας κατά της εξουσίας των Σέρβων, καλώντας τους Κοσοβάρους να μείνουν ακίνητοι στο δρόμο, ταυτόχρονα, για ένα λεπτό ακριβώς. Ως ηγέτης του δεύτερου μεγαλύτερου κόμματος στο Κοσσυφοπέδιο, ο Demaçi αρνήθηκε να θέσει υποψηφιότητα απέναντι στον βασικό του αντίπαλο, Ibrahim Rugova, στις εκλογές που είχαν προγραμματιστεί για το 1998, καθώς θεώρησε ότι δεν ήταν σωστό «να παίζει πολιτικά παιχνίδια» τη στιγμή που κλιμακωνόταν η ένοπλη σύγκρουση, με τη Σερβία να επιτίθεται στο Κοσσυφοπέδιο.

Ο Demaçi προσχώρησε, το 1998, στον Απελευθερωτικό Στρατό του Κοσσυφοπεδίου (UÇK) ως πολιτικός του εκπρόσωπος, έχοντας καταλήξει ότι η πολιτική της μη βίας δεν επιτύγχανε την ελευθερία για τον λαό του Κοσσυφοπεδίου, που είχε, κατά την άποψή του, δικαίωμα να αντισταθεί στη σκληρή καταπίεση.

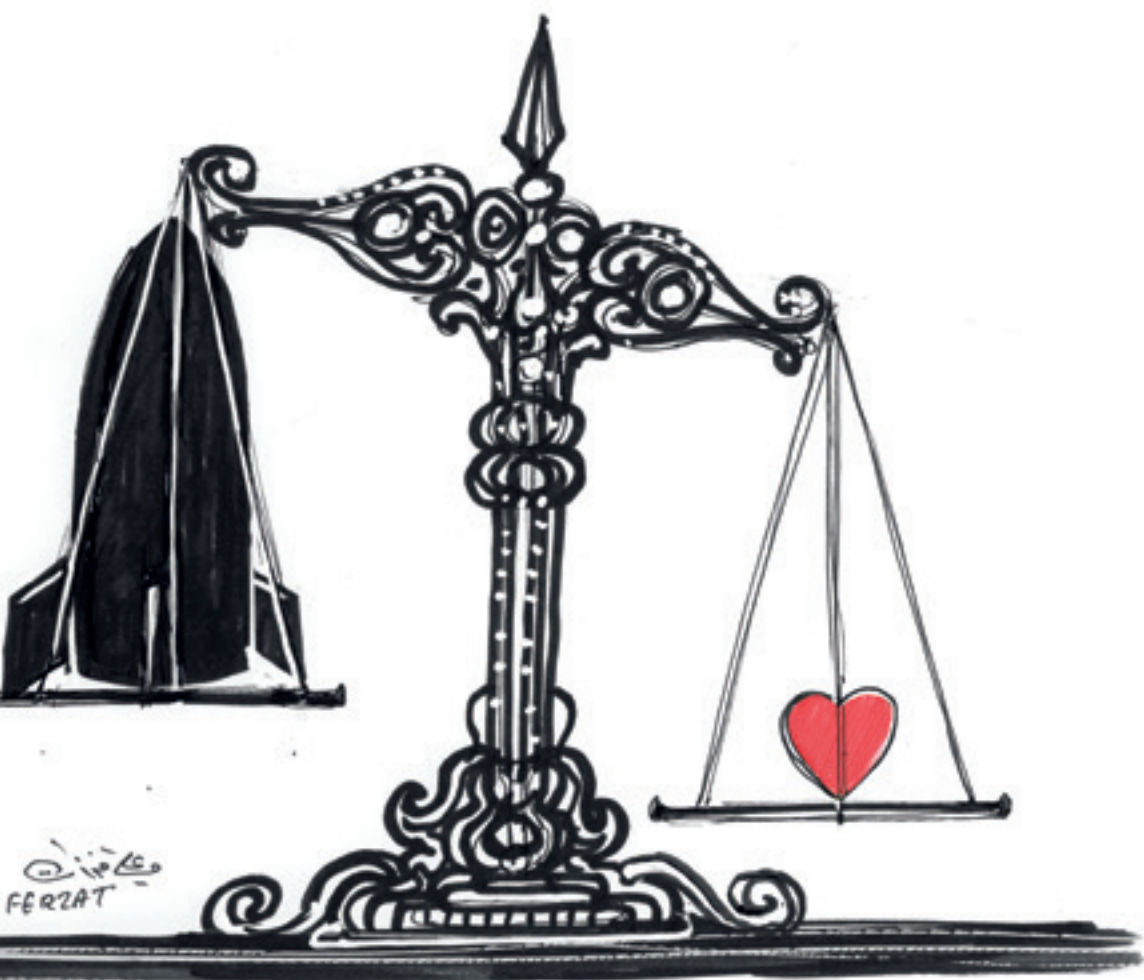
Ο Demaçi αποχώρησε από τον UÇK το 1999 σε ένδειξη διαμαρτυρίας για την απόφασή του να παρευρεθεί στις ειρηνευτικές συνομιλίες του Ραμπουέ για τερματισμό των συγκρούσεων με τη Σερβία. Άσκησε κριτική στη συμφωνία που προτάθηκε διότι δεν εξασφάλιζε την ανεξαρτησία του Κοσσυφοπεδίου.

Παρέμεινε στο Κοσσυφοπέδιο κατά τη διάρκεια της αναζωπύρωσης των συγκρούσεων μετά την αποτυχία των συνομιλιών το 1999, και άσκησε κριτική κατά άλλων ηγετών, συμπεριλαμβανομένου του Rugova, για το γεγονός ότι έφυγαν από τη χώρα σε μια ιστορική στιγμή. Ο Demaçi περιέγραψε το Κοσσυφοπέδιο κατά τη διάρκεια του

πολέμου ως τη «μεγαλύτερη φυλακή στην Ευρώπη». Ο ίδιος συνελήφθη δύο φορές από τις σερβικές αρχές.

Μετά τον πόλεμο, ασχολήθηκε κυρίως με την εθνική συμφιλίωση και την επιστροφή των προσφύγων. Έγινε πρόεδρος της Επιτροπής για την Αμοιβαία Κατανόηση, την Ανεκτικότητα και τη Συνύπαρξη, στην οποία μετέχουν εκπρόσωποι όλων των εθνοτικών ομάδων του Κοσσυφοπέδιου «διότι το Κοσσυφοπέδιο ανήκει σε όλους» και «επιθυμούμε μια ελεύθερη, δημοκρατική και πολυεθνική κοινωνία». Εξακολουθεί να είναι παράγοντας διαμόρφωσης της γνώμης στην πολιτική σκηνή του Κοσσυφοπέδιου και υποστήριξε την αλλαγή του εκλογικού συστήματος στο Κοσσυφοπέδιο, στο πλαίσιο των συνομιλιών που ξεκίνησαν εκ νέου μεταξύ Πρίστινας και Βελιγραδίου το 2015.

Ο Demaçi συμμετείχε στην ιδρυτική διάσκεψη του Δικτύου Βραβείου Ζαχάρωφ το 2008.

Ο ηγετικός ρόλος της **AUNG SAN SUU KYI** στον αγώνα για τη δημοκρατία στη Μιανμάρ/Βιρμανία αναγνωρίστηκε με το Βραβείο Ζαχάρωφ το 1990. Είκοσι τρία χρόνια αργότερα, στις 22 Οκτωβρίου 2013, η Aung San Suu Kyi μπόρεσε τελικά να παραλάβει αυτοπροσώπως το Βραβείο Ζαχάρωφ για την ελευθερία της σκέψης.

Σε τελετή στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, η επί πολλά χρόνια πολιτική κρατούμενη, απευθυνόμενη στους εκλεγμένους αντιπροσώπους των 28 κρατών μελών, υποστήριξε με πάθος τις δημοκρατικές αξίες, τονίζοντας ότι η μετάβαση της Μιανμάρ/Βιρμανίας προς αυτές κάθε άλλο παρά έχει ολοκληρωθεί. Είπε ότι το Σύνταγμα εξασφαλίζει προνομιακό ρόλο στον στρατό, ο οποίος πρέπει να μεταρρυθμιστεί προκειμένου να εξασφαλιστεί το δικαίωμα των βιρμανών πολιτών «να ζουν σύμφωνα με τη συνείδησή τους» και «να διαμορφώνουν το πεπρωμένο τους». Ζήτησε την υποστήριξη της διεθνούς κοινότητας και τη συνέχιση της βοήθειάς της για την ανάπτυξη της δημοκρατίας και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στη Μιανμάρ/Βιρμανία και αναγνώρισε την επί μακρόν υποστήριξη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου στον αγώνα της.

Κόρη του Aung San, εθνικού ήρωα της ανεξάρτητης Μιανμάρ/Βιρμανίας, ο οποίος δολοφονήθηκε όταν εκείνη ήταν δύο ετών, και της Khin Kyi, διακεκριμένης διπλωμάτη από τη Μιανμάρ/Βιρμανία, η Suu Kyi έγινε μάρτυρας της μής καταστολής διαδηλωτών που αντιτάσσονταν στο στρατιωτικό καθεστώς του U Ne Win όταν επέστρεψε, το 1988, στη Βιρμανία για να φροντίσει την ετοιμοθάνατη μητέρα της. Οι σφαγές αυτές ώθησαν τη Suu Kyi, γνωστή ως «η Κυρία», να ξεκινήσει τον μη βίαιο αγώνα της για τη δημοκρατία και τα ανθρωπίνια δικαιώματα. Το 1990 οδήγησε το κόμμα της, την Εθνική Ένωση για τη Δημοκρατία, σε σαρωτική νίκη στις εκλογές που έγιναν στη χώρα, ωστόσο η στρατιωτική χούντα όχι μόνον αρνήθηκε να παραδώσει την εξουσία, αλλά επιτέθηκε στους υποστηρικτές της Ένωσης προβαίνοντας σε συλλήψεις και αιματηρά αντίποινα.

Η Suu Kyi πέρασε το μεγαλύτερο μέρος της εικοσαετίας μετά το 1990 στη φυλακή ή σε κατ' οίκον περιορισμό και κατά την περίοδο αυτή οι αρχές αρνήθηκαν την έκδοση βίζας στον βρετανό σύζυγό της, ο οποίος είχε διαγνωστεί με καρκίνο το 1997, για να την επισκεφθεί στη Μιανμάρ/Βιρμανία. Οι αρχές της Μιανμάρ/Βιρμανίας αγνόησαν τις διεθνείς εκκλήσεις να του χορηγηθεί βίζα ώστε να επισκεφθεί τη Suu Kyi λαμβανομένων υπόψη των δύσκολων αυτών συνθηκών, αλλά αντιθέτως παρότρυναν εκείνη να φύγει από τη χώρα. Καθώς είχε καταλάβει ότι δεν θα επέτρεπαν την επιστροφή της, αρνήθηκε και δεν ξαναείδε ποτέ τον σύζυγό της, ο οποίος απεβίωσε το 1999. Το 2010, κατά τις πρώτες εκλογές μέσα σε 20 χρόνια, η Κυρία τελούσε ακόμη υπό κατ' οίκον περιορισμό, αλλά αφέθηκε ελεύθερη έξι ημέρες αργότερα.

Η Suu Kyi συμμετείχε ως υποψήφια σε επαναληπτικές κοινοβουλευτικές εκλογές για την πλήρωση κενών εδρών τον Απρίλιο του 2012, στις οποίες το κόμμα της κατέλαβε 43 από τις 45 διαθέσιμες έδρες και έτσι ήταν ηγέτιδα της κοινοβουλευτικής αντιπολίτευσης όταν η χώρα ξεκίνησε δημοκρατικές μεταρρυθμίσεις. Ως ηγέτιδα της αντιπολίτευσης, η Aung San Suu Kyi έκανε εκστρατεία για αλλαγή του Συντάγματος της χώρας προκειμένου να μπορέσει να είναι υποψήφια στις προεδρικές εκλογές, από τις οποίες αποκλείεται εξαιτίας νομοθετικής διάταξης που εξαιρεί υποψηφίους οι οποίοι έχουν ισχυρούς δεσμούς με κάποιον αλλοδαπό. Οι γιοι της Suu Kyi είναι Βρετανοί.

Το 2015 η Εθνική Ένωση για τη Δημοκρατία κέρδισε με πλειοψηφία στις εκλογές στη Μιανμάρ/Βιρμανία. Δεδομένου ότι στην Aung San Suu Kyi απαγορευόταν από το Σύνταγμα να γίνει πρόεδρος, ο επί σειρά ετών σύμμαχός της Htin Kyaw ανέλαβε τον ρόλο αυτό τον Μάρτιο του 2016, αν και η Suu Kyi ανακοίνωσε ότι θα είναι «πιο πάνω από τον Πρόεδρο» και ανέλαβε τον ρόλο της υπουργού Εξωτερικών.

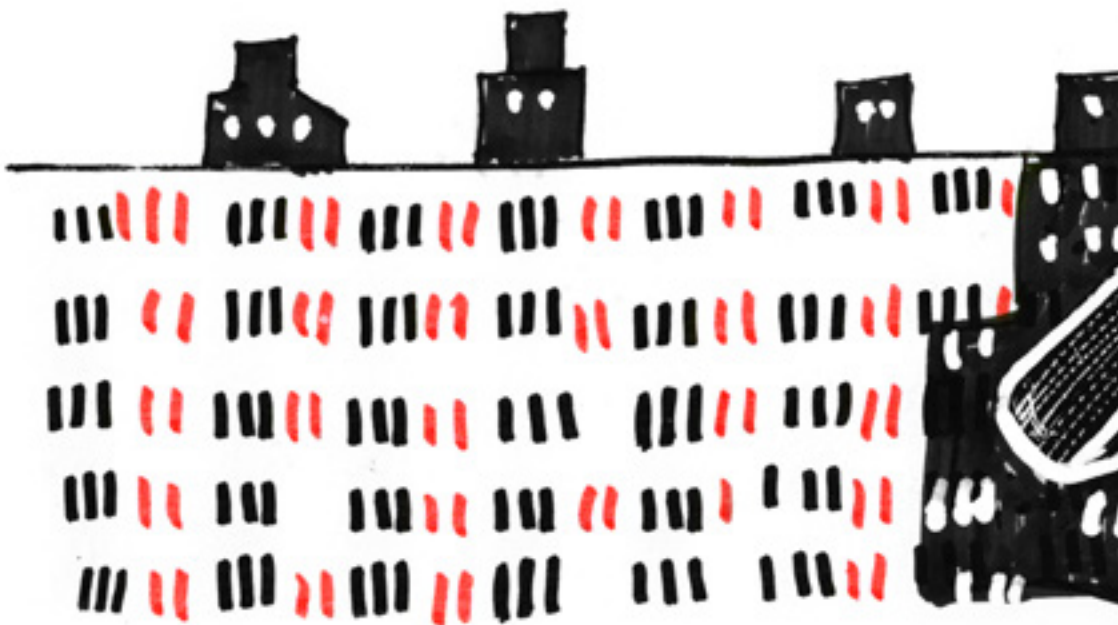
ο ALEXANDER DUBČEK (1921-1992) ήταν η ηγετική μορφή του μεταρρυθμιστικού κινήματος που έγινε γνωστό με το όνομα «Άνοιξη της Πράγας» το 1968 στην Τσεχοσλοβακία.

Γεννημένος σε οικογένεια προσηλωμένη στην οικοδόμηση του σοσιαλισμού στη Σοβιετική Ένωση, ο Dubček το 1939 έγινε κρυφά μέλος του κομμουνιστικού κόμματος και της αντίστασης κατά του φιλογερμανικού σλοβακικού κράτους.

Το 1968 ο Dubček, πιστός κομμουνιστής, έγινε ο νέος πρώτος γραμματέας του Κομμουνιστικού Κόμματος της Τσεχοσλοβακίας και προσπάθησε να φιλελευθεροποιήσει το κομμουνιστικό καθεστώς. Ξεκίνησε μια σειρά μεταρρυθμίσεων, δίνοντας στον Τύπο μεγαλύτερη ελευθερία έκφρασης, αποκαθιστώντας θύματα των πολιτικών εκκαθαρίσεων της σταλινικής εποχής και δρομολογώντας οικονομικές μεταρρυθμίσεις και ευρύ εκδημοκρατισμό της πολιτικής ζωής της Τσεχοσλοβακίας. Ωστόσο, οι μεταρρυθμίσεις του προκάλεσαν ανησυχία στη Μόσχα και οι προσπάθειές του να δώσει στον σοσιαλισμό ένα ανθρώπινο πρόσωπο συνετρίβησαν στις 21 Αυγούστου 1968 από τα τανκς του Συμφώνου της Βαρσοβίας που κατέλαβαν την Πράγα. Ο Dubček απήχθη από την KGB, μεταφέρθηκε στο Κρεμλίνο και κρατήθηκε για μικρό χρονικό διάστημα.

Το 1970 κατηγορήθηκε για προδοσία, στερήθηκε όλων των αξιωμάτων του και διαγράφηκε από το Κομμουνιστικό Κόμμα της Τσεχοσλοβακίας. Έζησε ως απλός εργάτης για 15 χρόνια και επέστρεψε στην ενεργό πολιτική ζωή ως ακτιβιστής για τα πολιτικά δικαιώματα το 1988.

Όταν του απονεμήθηκε το Βραβείο Ζαχάρωφ στις 22 Νοεμβρίου 1989, ο Dubček ήταν ακόμα ένας πολίτης που του είχαν στερήσει τα ανθρώπινα δικαιώματα ^(*), αλλά λίγες μόνο μέρες αργότερα, στις 28 Νοεμβρίου, το Κομμουνιστικό Κόμμα Τσεχοσλοβακίας έχασε τον έλεγχο της εξουσίας, καθώς ανατράπηκε από τη Βελούδινη Επανάσταση.

^(*) «25 years of the Sakharov Prize: the European Parliament upholding freedom of thought» (25 χρόνια Βραβείου Ζαχάρωφ: Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο στηρίζει την ελευθερία της σκέψης), *Cardoc Journals* αριθ. 11, Νοέμβριος 2013, Archive and Documentation Centre, European Parliament, σ. 55.

«Είμαι πεπεισμένος ότι η “ανάσα ελευθερίας” που αισθάνθηκαν οι Τσέχοι και οι Σλοβάκοι όταν ήταν ηγέτης τους ο Dubček αποτέλεσε προοίμιο των ειρηνικών επαναστάσεων που συντελούνται αυτή τη στιγμή στην Ανατολική Ευρώπη και στην ίδια την Τσεχοσλοβακία» έγραψε ο Sakharov σε μήνυμα προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο στις 10 Δεκεμβρίου 1989, τέσσερις μόλις μέρες πριν πεθάνει.

Μετά την επανάσταση του 1989 στην Τσεχοσλοβακία, ο Dubček εξελέγη πρόεδρος της Ομοσπονδιακής Συνέλευσης από το 1989 έως το 1992. Απευθυνόμενος στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο τον Ιανουάριο του 1990, καθώς παραλάμβανε το Βραβείο Ζαχάρωφ, ο Dubček παρατήρησε ότι «ακόμα και στις πιο δύσκολες στιγμές της ιστορίας τους, τα έθνη που απαρτίζουν την πατρίδα μου δεν έπαψαν ποτέ να νιώθουν κομμάτι του μεγάλου αγώνα της ανθρωπότητας για ελευθερία» και ότι από την Άνοιξη της Πράγας έως τη Βελούδινη Επανάσταση «τα ιδανικά της ελευθερίας, της κυριαρχίας και της κοινωνικής δικαιοσύνης παρέμειναν ζωντανά».

Ο Alexander Dubček σκοτώθηκε σε αυτοκινητικό δυστύχημα το 1992.

NELSON ROLIHLEHLA MANDELA «Αυτό που μετρά στη ζωή δεν είναι απλά να έχουμε ζήσει. Είναι η διαφορά που έχουμε κάνει στις ζωές των άλλων» είπε κάποτε ο Nelson Mandela.

Ο Nelson Mandela πέθανε στις 5 Δεκεμβρίου 2013 στο σπίτι του στο Γιοχάνεσμπουργκ, σε ηλικία 95 ετών. Ο θάνατός του προκάλεσε παγκόσμιες εκδηλώσεις πένθους αλλά επίσης και τον εορτασμό μιας ζωής αφιερωμένης στην ελευθερία, τη δημοκρατία και την ισότητα.

Ήταν ο πρώτος, μαζί με τον σοβιετικό αντιφρονούντα Anatoli Marchenko, που τιμήθηκε με το Βραβείο Ζαχάρωφ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου το 1988. Την εποχή της βράβεισής του βρισκόταν ακόμη υπό κατ' οίκον περιορισμό από το καθεστώς του apartheid της Νότιας Αφρικής, που τον είχε φυλακίσει επί 27 χρόνια για τον αγώνα του ενάντια στον ρατσισμό.

Ο Mandela ήταν ενεργό μέλος του Αφρικανικού Εθνικού Κογκρέσου και συνιδρυτής του πρώτου δικηγορικού γραφείου μαύρων στη Νότια Αφρική, και γινόταν πιο μαχητικός όσο το καθεστώς του apartheid γινόταν πιο καταπιεστικό. Καταδικάστηκε σε ισόβια κάθειρξη το 1964 και τελικά απελευθερώθηκε το 1990 καθώς το καθεστώς του apartheid άρχισε να λυγίζει κάτω από τη διεθνή και εγχώρια πίεση.

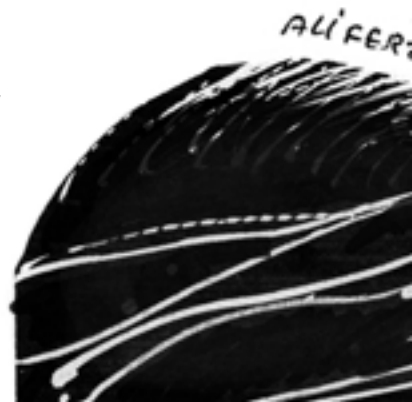
Λίγο μετά την απελευθέρωσή του, ο Mandela μίλησε στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο σχετικά με την ανάγκη για μια δίκαιη και μακροπρόθεσμη λύση που θα μετασχημάτιζε τη Νότια Αφρική σε μια «ενωμένη, δημοκρατική και χωρίς φυλετικές διακρίσεις χώρα». Οτιδήποτε άλλο θα αποτελούσε «προσβολή στη μνήμη των αμέτρητων πατριωτών στη Νότια Αφρική και στην υπόλοιπη περιοχή μας που θυσιάσαν την ίδια τη ζωή τους για να φτάσουμε σήμερα να λέμε με σιγουριά ότι πλησιάζει το τέλος του apartheid».

Κατά τη δεκαετία του 1990 ο Mandela καθοδήγησε τη μετάβαση της Νότιας Αφρικής από το apartheid σε μια δημοκρατία χωρίς φυλετικούς αποκλεισμούς. Ως πρόεδρος, κατά την περίοδο 1994-1999, ήταν υπέρμαχος της «αλήθειας και της συμφιλίωσης» ως δρόμου για την ειρήνη.

Μετά τον θάνατό του, το 2013, ακολούθησε πλήθος εκδηλώσεων ως φόρος τιμής, μεταξύ άλλων και από το Δίκτυο Βραβείου Ζαχάρωφ. «Σήμερα η Νότια Αφρική χάνει τον πατέρα της, ο κόσμος χάνει έναν ήρωα. Αποτίνω φόρο τιμής σε έναν από τους σημαντικότερους ανθρώπους της εποχής μας. Ο Nelson Mandela πεθαίνει σήμερα, αλλά η κληρονομιά του θα διαρκέσει για πάντα» υπογράμμισε ο Martin Schulz, πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και συμπρόεδρος του Δικτύου Βραβείου Ζαχάρωφ.

«Μας έκανε να καταλάβουμε ότι κανείς δεν πρέπει να βρίσκεται σε μειονεκτική θέση για το χρώμα του δέρματός του ή για τις συνθήκες στις οποίες γεννήθηκε. Επίσης, μας έκανε να καταλάβουμε ότι μπορούμε να αλλάξουμε τον κόσμο, μπορούμε να αλλάξουμε τον κόσμο αλλάζοντας στάση, αλλάζοντας αντιλήψεις» δήλωσε η Aung San Suu Kyi.

Και σύμφωνα με τα λόγια του Kofi Annan, «ο Nelson Mandela έζησε μια μοναδική ζωή, με θυσίες, αξιοπρέπεια και πολιτική μεγαλοφυΐα, χάρη στην οποία κατόρθωσε να δώσει ειρηνικό τέλος σε ένα από τα μεγαλύτερα δεινά της σύγχρονης εποχής».

1988

NELSON
ROLIHLAHLA
MANDELA

«Η ηρωική ζωή του **ANATOLI MARCHENKO** και το έργο του αντιπροσωπεύουν μια τεράστια συνεισφορά στον αγώνα για δημοκρατία, ανθρωπισμό και δικαιοσύνη» έγραψε ο ίδιος ο Andrei Sakharov προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, προτείνοντάς τον για το βραβείο. Ο Anatoli Marchenko (1938-1986) ήταν ένας από τους γνωστότερους αντιφρονούντες της πρώην Σοβιετικής Ένωσης. Πέθανε στη φυλακή της Τσιστοπόλ έπειτα από τρίμηνη απεργία πείνας για την απελευθέρωση όλων των σοβιετικών κρατουμένων συνείδησης. Ο Marchenko ήταν μόλις 48 ετών όταν πέθανε, αλλά είχε περάσει πάνω από μια 20ετία στη φυλακή και σε εσωτερική εξορία. Η διεθνής κατακραυγή που ακολούθησε τον θάνατό του υπήρξε σημαντικό παράγοντα προκειμένου να αναγκαστεί τελικά ο Mikhail Gorbachev, τότε γενικός γραμματέας του Κομμουνιστικού Κόμματος, να εγκρίνει τη μαζική απελευθέρωση πολιτικών κρατουμένων το 1987.

Ο Marchenko έγινε ευρύτερα γνωστός με την αυτοβιογραφία του *My Testimony* (Η μαρτυρία μου), έργο του 1966 στο οποίο εξιστορούσε τις εμπειρίες του στα σοβιετικά στρατόπεδα εργασίας και στη φυλακή. Το βιβλίο αυτό, το οποίο αντιγράφηκε με το χέρι, κρυφά, από αντιφρονούντες και στη συνέχεια εκδόθηκε στη Δύση, ήταν το πρώτο στο οποίο γινόταν λόγος για τα στρατόπεδα και τις φυλακές της μετασταλινικής περιόδου, κάνοντας τους πάντες να συνειδητοποιήσουν ότι τα γκούλαγκ δεν είχαν τελειώσει με τον Στάλιν.

Η έκδοσή του οδήγησε τον Marchenko και πάλι στη φυλακή για αντισοβιετική προπαγάνδα, αλλά, πριν φυλακιστεί ξανά το 1968, εκδήλωσε ανοιχτά τη διαφωνία του, καταγγέλλοντας δημόσια τις συνθήκες φυλάκισης των πολιτικών κρατουμένων. Σε ανοιχτή επιστολή που έστειλε στα μέσα ενημέρωσης τον Ιούλιο του 1968, προειδοποιούσε ότι η Σοβιετική Ένωση δεν θα επέτρεπε στην Άνοιξη της Πράγας να συνεχιστεί, μια πρόβλεψη που επαληθεύτηκε τον Αύγουστο, όταν τανκς του Συμφώνου της Βαρσοβίας εισέβαλαν στην Τσεχοσλοβακία και ο Marchenko καταδικάστηκε για μια ακόμα φορά σε φυλάκιση και μετά σε εξορία.

Όμως, όσο περισσότερο εντεινόταν η καταστολή τόσο μεγάλωνε η θέληση του Marchenko για δράση. Έγινε ένα από τα ιδρυτικά μέλη της σημαίνουσας Ομάδας Ελσίνκι της Μόσχας, μαζί με τον Andrei Sakharov και τη Lyudmila Alexeyeva, που ηγείται σήμερα της οργάνωσης. Η οργάνωση ιδρύθηκε το 1976 για να παρακολουθεί τη συμμόρφωση της Σοβιετικής Ένωσης με τις ρήτρες ανθρωπίνων δικαιωμάτων της Τελικής Πράξης του Ελσίνκι του 1975, που ήταν η πρώτη πράξη της Διάσκεψης για την Ασφάλεια και τη Συνεργασία στην Ευρώπη και είχε στόχο τη βελτίωση των σχέσεων μεταξύ του κομμουνιστικού στρατοπέδου και της Δύσης.

Ο Marchenko συνελήφθη και φυλακίστηκε για τελευταία φορά το 1980, επειδή εξέδωσε το τελευταίο βιβλίο του, το *Na ζεις σαν τον καθένα*. Δεν πρόλαβε να εκτίσει τη δεκαπενταετή ποινή του. Ο θάνατός του στη φυλακή δεν διερευνήθηκε ποτέ δημοσίως.

Η χήρα του, Larissa Bogoraz, ακτιβίστρια και η ίδια και υποψήφια για το Βραβείο Ζαχάρωφ, παρέλαβε εξ ονόματός του το βραβείο που του απονεμήθηκε μετά θάνατον το 1988, όταν θεσπίστηκε το Βραβείο Ζαχάρωφ από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

1988
ANATOLI
MARCHENKO

Σύμφωνα με σφυγμομετρήσεις, οι πολίτες της Ευρωπαϊκής Ένωσης πιστεύουν ότι τα ανθρώπινα δικαιώματα είναι η αξία που το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο θα πρέπει να υπερασπίζεται κατά προτεραιότητα. Τα ανθρώπινα δικαιώματα έχουν κατοχυρωθεί στις Συνθήκες της ΕΕ και στον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων, καθώς και στις πολιτικές της ΕΕ που αφορούν τις εξωτερικές σχέσεις, μεταξύ άλλων στο σχέδιο δράσης της ΕΕ για τα ανθρώπινα δικαιώματα και τη δημοκρατία (2015-2020). Όσον αφορά τις σχέσεις της με τρίτες χώρες, η Ευρωπαϊκή Ένωση δεσμεύεται να προάγει τη δημοκρατία, το κράτος δικαίου, την οικουμενικότητα και το αδιαίρετο των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών, τον σεβασμό της ανθρωπίνης αξιοπρέπειας, τις αρχές της ισότητας και της αλληλεγγύης και την τήρηση των αρχών του Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών και του διεθνούς δικαίου. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο έχει πρωταγωνιστικό ρόλο στην προώθηση και την προαγωγή της δημοκρατίας, της ελευθερίας του λόγου, των αδιάβλητων εκλογών και των οικουμενικών ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο δεν απονέμει απλώς το ετήσιο Βραβείο Ζαχάρωφ, υπερασπίζεται επίσης και προασπίζει τα ανθρώπινα δικαιώματα μέσω ψηφισμάτων σχετικά με επείγουσες καταστάσεις που αφορούν τα ανθρώπινα δικαιώματα, μέσω της εκπόνησης ετήσιας έκθεσης σχετικά με τα ανθρώπινα δικαιώματα και τη δημοκρατία στον κόσμο και την πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης επί του θέματος, μέσω κοινοβουλευτικού διαλόγου και διπλωματίας με ομολόγους και αρχές σε τρίτες χώρες, μέσω ακροάσεων σχετικά με θέματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων στις επιτροπές του, μέσω της συμμετοχής σε αποστολές παρατηρητών εκλογών σε ολόκληρο τον κόσμο, μέσω κοινών δράσεων του Δικτύου Βραβείου Ζαχάρωφ, μέσω των Υποτροφιών Ζαχάρωφ για υπερασπιστές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, καθώς και μέσω άλλων δράσεων για τα ανθρώπινα δικαιώματα σε συνεργασία με τα εθνικά κοινοβούλια και την κοινωνία των πολιτών.

Στα ψηφίσματά του σχετικά με επείγουσες καταστάσεις που αφορούν τα ανθρώπινα δικαιώματα και εγκρίνονται σε κάθε σύνοδο της ολομέλειας στο Στρασβούργο, το Κοινοβούλιο φέρνει στο προσκήνιο παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων σε ολόκληρο τον κόσμο και λαμβάνει θέση. Επαναλαμβάνει επίσης τις κατηγορηματικές του θέσεις για την αποτροπή των βασανιστηρίων και κατά της θανατικής ποινής, για την προστασία των υπερασπιστών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, την πρόληψη των συγκρούσεων, την προώθηση των δικαιωμάτων των γυναικών και των παιδιών, την προστασία των μειονοτήτων και τα δικαιώματα των ιθαγενών λαών και των ανθρώπων με αναπηρίες σε ολόκληρο τον κόσμο. Τα ψηφίσματα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου συχνά λειτουργούν ως βάση για διαβήματα του Συμβουλίου Υπουργών της ΕΕ, της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και της Ευρωπαϊκής Υπηρεσίας Εξωτερικής Δράσης, και ορισμένες φορές έχουν άμεσο αντίκτυπο στις ενέργειες των εμπλεκόμενων κυβερνήσεων.

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο εποπτεύει τις εξωτερικές σχέσεις της ΕΕ, καθώς οι νομοθετικές του αρμοδιότητες του δίνουν τη δυνατότητα να εμποδίσει τη σύναψη συμφωνιών με άλλες χώρες σε περίπτωση που υπάρχουν σημαντικές παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των δημοκρατικών αρχών. Το Κοινοβούλιο απαιτεί την αυστηρή τήρηση των ρητρών περί ανθρωπίνων δικαιωμάτων που περιλαμβάνονται συστηματικά σε τέτοιες συμφωνίες. Τον Απρίλιο του 2011 το Κοινοβούλιο κάλεσε την ΕΕ να αναστείλει τις διαπραγματεύσεις για μια συμφωνία σύνδεσης μεταξύ της ΕΕ και της Συρίας και τον Σεπτέμβριο του 2011 η συμφωνία συνεργασίας της ΕΕ με τη Συρία αναστάλη εν μέρει μέχρι «οι συριακές αρχές να θέσουν τέρμα στις συστηματικές παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων».

Στην κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφαλείας (ΚΕΠΠΑ) και στην πολιτική της συνεργασίας για την ανάπτυξη, το δίκαιο της ΕΕ ορίζει ότι στόχος του είναι «η ανάπτυξη και εδραίωση της δημοκρατίας και του κράτους δικαίου και ο σεβασμός των δικαιωμάτων του ανθρώπου και των θεμελιωδών ελευθεριών». Η ρητή ενσωμάτωση αυτού του στόχου οφείλεται σε μεγάλο βαθμό στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Κάθε χρόνο το Κοινοβούλιο εγκρίνει τη δική του έκθεση σχετικά με την ετήσια έκθεση της Υπατης Εκπροσώπου της Ευρωπαϊκής Ένωσης για θέματα εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφαλείας προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο σχετικά με τις κύριες πτυχές και βασικές επιλογές της ΚΕΠΠΑ.

Η Υποεπιτροπή Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (DROI) είναι η κυρίως αρμόδια για το κοινοβουλευτικό έργο σχετικά με τα ανθρώπινα δικαιώματα και παρέχει ένα τακτικό φόρουμ στο οποίο οι βουλευτές του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, διεθνείς παράγοντες, εμπειρογνώμονες και φορείς της κοινωνίας των πολιτών προτείνουν θέματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων και αξιολογούν τη δράση της ΕΕ και της διεθνούς κοινότητας σχετικά με αυτά. Η DROI συμμετέχει επίσης τακτικά από κοινού με άλλες επιτροπές του Κοινοβουλίου ή τις προσκαλεί για συζητήσεις τέτοιων θεμάτων. Οι εκθέσεις και τα ψηφίσματά της εγκρίνονται από την Επιτροπή Εξωτερικών Υποθέσεων. Η Επιτροπή Ανάπτυξης επίσης οργανώνει τακτικές συζητήσεις σχετικά με τα ανθρώπινα δικαιώματα στις αναπτυσσόμενες χώρες. Αντιπροσωπείες της επιτροπής αντιμετωπίζουν θέματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων και κατά τη διάρκεια επισκέψεων σε χώρες.

Το Κοινοβούλιο έχει επίσης ενισχύσει τον ρόλο του όσον αφορά την υπεράσπιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων μέσω της υποστήριξης της κοινοβουλευτικής δημοκρατίας και του κοινοβουλευτικού πολιτικού διαλόγου, της διεξαγωγής ακροάσεων από μόνιμες αντιπροσωπείες του με εκπροσώπους της κοινωνίας των πολιτών από τρίτες χώρες και της αποστολής αντιπροσωπειών ad hoc για επιτόπια εκτίμηση της κατάστασης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Τα κύρια φόρα πολιτικού διαλόγου μεταξύ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και εκπροσώπων χωρών που δεν ανήκουν στην ΕΕ είναι η Κοινοβουλευτική Συνέλευση Ίσης Εκπροσώπησης ΕΕ–ΑΚΕ, η Κοινοβουλευτική Συνέλευση της Ένωσης για τη Μεσόγειο, η Κοινοβουλευτική Συνέλευση Ευρώπης – Λατινικής Αμερικής EuroLat και η Κοινοβουλευτική Συνέλευση Euroonest με τους εταίρους από την Ανατολική Ευρώπη.

Στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων του επί θεμάτων προϋπολογισμού, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο έχει ήδη αυξήσει σημαντικά τις πιστώσεις για προγράμματα εκδημοκρατισμού και προστασίας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και αγωνίστηκε με επιτυχία για τη διατήρηση του Ευρωπαϊκού Μέσου για τη Δημοκρατία και τα Ανθρώπινα Δικαιώματα, ενός βασικού οικονομικού και πολιτικού μέσου για τη στήριξη της κοινωνίας των πολιτών και των προασπιστών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, ιδίως δε εκείνων που διατρέχουν κίνδυνο για τη ζωή τους.

Συμπληρώνοντας το έργο του για τα ανθρώπινα δικαιώματα, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο έχει δεσμευθεί να στηρίζει τη διεξαγωγή ελεύθερων και αδιάβλητων εκλογών σε χώρες εκτός ΕΕ καθώς αποτελούν απαραίτητη προϋπόθεση για την εγκαθίδρυση της δημοκρατίας, την αποκατάσταση της νομιμότητας και την αύξηση της εμπιστοσύνης των πολιτών στους θεσμούς. Βουλευτές του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου ηγούνται τακτικά ή συμμετέχουν σε αποστολές παρατηρητών της ΕΕ για την παρακολούθηση εκλογών, με στόχο τη διασφάλιση της τήρησης του δικαιώματος των πολιτών να επιλέγουν τους ηγέτες τους.

ANDREI SAKHAROV
KAI ELENA BONNER

NADIA
MURAD

LAMIYA
AJI BASHAR

DENIS
MUKWEGE

MALALA
YOUSAFZAI

NASRIN
SOTOUDEH

JAFAR
PANAHI

فقيه الثورة
حسين بن الفالح ناجي

ALI
FERZAT

ASMAA
MAHFOUZ

AHMED
EL SENUSSI

RAZAN
ZAITOUNEH

GUILLERMO
FARIÑAS

LYUDMILA ALEXEYEVA
MEMORIAL

SALIH MAHMOUD
MOHAMED OSMAN

ALIAKSANDR
MILINKEVICH

HAUWA
IBRAHIM

ΖΗΑΝΝΑ ΛΙΤΒΙΝΑ
ΕΝΩΣΗ ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΩΝ ΤΗΣ
ΛΕΥΚΟΡΩΣΙΑΣ

KOFI
ANNAN

OSWALDO JOSÉ
PAYÁ SARDIÑAS

NURIT
PELED-ELHANAN

IZZAT
GHAZZAWI

DOM ZACARIAS
KAMWENHO

FERNANDO SAVATER
¡BASTA YA!

XANANA
GUSMÃO

IBRAHIM
RUGOVA

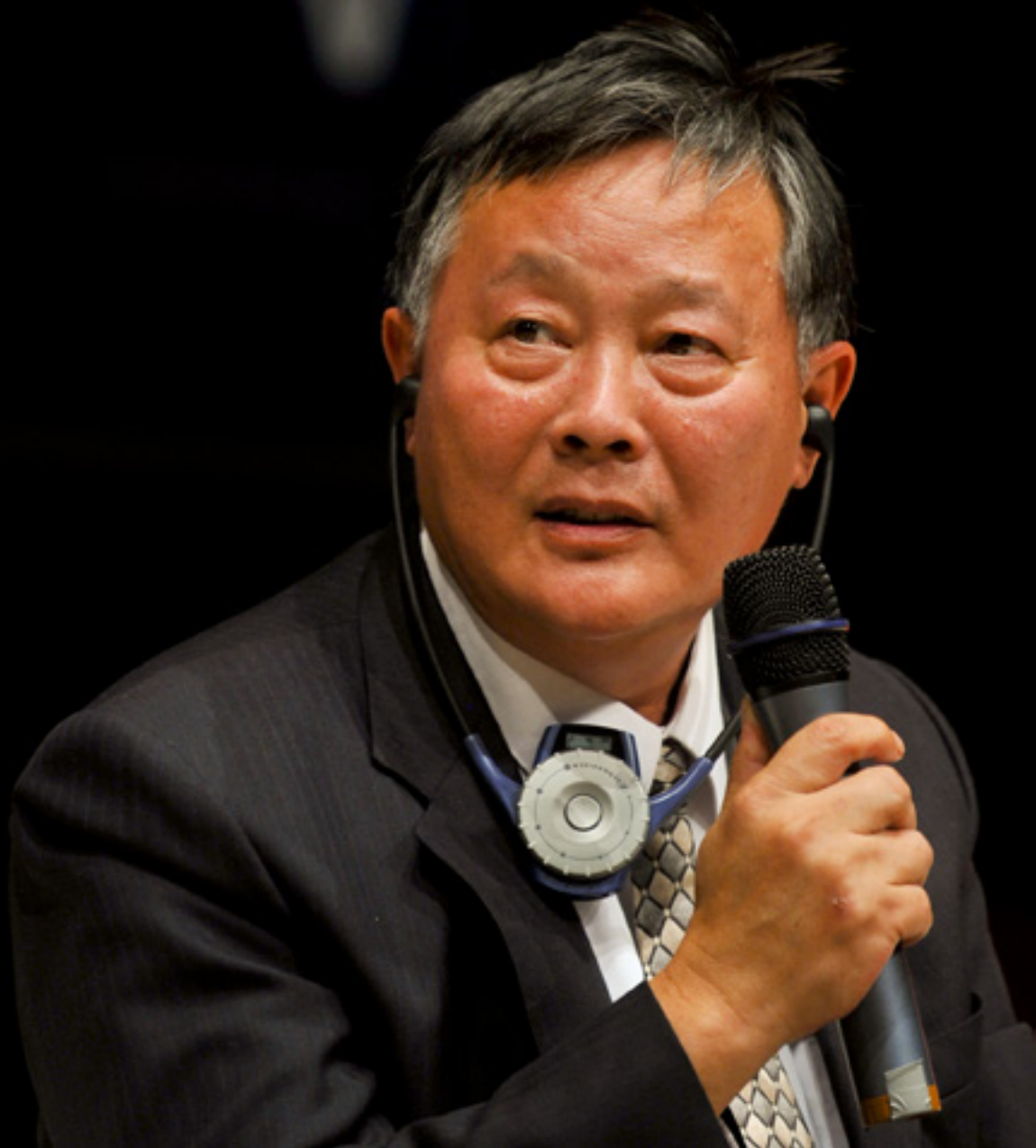

SALIMA
GHEZALI

RLAMENTO EUR

WEI
JINGSHENG

LEYLA
ZANA

TASLIMA
NASREEN

GOVINA NA DRAMATIČNOM ISKUŠENJU

NE MRTVIH I RANJENIH NA JNJI NA MIROVNU POVORKU

● Napad terorista na školu MUP-a na Vracama ● Pucano na demonstrante u gradu ● U Mostar
Talasi izbjeglica po cijeloj Republici

...reporter «Oslobodjenje» Danilo KRSTANOVIĆ zabilježio je dramatične trenutke oko Vrbanja mosta u centru Sarajeva u kojima su nasrli teroristi (ne sliči de

a na goloruke

Kolona se, ipak, oko 16.30 uspjela probiti do Skopljane Bosne i Hercegovine.
Žrtve
Prema podacima dobijenim u Hitnoj pomoći u Sarajevu, do 17.45 sati bilo je šest mrtvih i više ranjenih. Među ranjenima je i najmanje dvoje djece, na koje su u raznim pod-

se. Kod Vrbanja mosta ostala je grupa građana na koje je ponovo ocvrtna vatra. Po je veliku grupu ljudi vratili su se oni koji su već bili pred Skupštinom, a među su prvo prašali iznad glava. Ljudi su posjedali na most, pjevali i skandisali «Ubice, ubice». U ovoj beznačajnoj pucnjava u goloruki nared pogodna sa dva mladića, jedna djevojka i jedan stariji čovjek.
...ni narod je po-

Rat je zahvatio bezmalo sve krajeve Bosne i Hercegovine, teroristi polako preuzimaju dio po dio gradova, sela i vitalnih objeakata, a najbližko rukovodstvo pokušao je blokirano, dakle jedinice Armije i dalje ne preduzimaju ništa. Prema vjoma isturim i teško provjerljivim informacijama, najteže je, ipak, na Kuprečkoj vizitovani. U otvorenom sukobima tzv. «dobrovoljačkih snaga», Hrvata i Srbova, upotrebljava se i najteže oružje, a ima indicija da su da- vane na ovom području jedinice vane i vardušoplovne jedinice Armije. Potmule donosnice, udatke čuju se čak do Bugojna i pored toga, niko još sasvim pouzdano ne zna prave razmjere katastrofe, a oni

nažalost, počevši iz Grbacima i, prema saopštenju iz stanice hitne pomoći, ima najmanje dvoje mrtvih i šest ranjenih građana među kojima je i dvoje djece.

U toku pripremnosti, inače, u Sarajevu je počeo pokušaj održavanja sastanka lidera nacionalnih stranaka, jer na zakazano mjesto i u zakazano vrijeme došao je lider SDS-a Ramiz Karadžić. Obnovljeni pokušaj sarivanja ovakvog sastanka, ovaj put u organizaciji evropskih poslanika, do ranijih popodnevnih sati takođe nije dao rezultata. U međuvremenu, novinari «Oslobodjenja» saznali su da je stan Radovana Karadžića u Ulici Sutejska de-

DOGOVO
Nal

Na zab
rajevu da
stranaka d
te se javno
danas kazu
tali su se
sjedništva
SDS Rad
sjednika
Berkić, ka
se oblas
Milutin
ske pom
rajevu
Nakon

EL PARLAMENTO

EL PUEBLO EUROPEO y el Parlamento de E

El Parlamento de las instituciones de la Unión Europea

Las Madres de la Plaza de Mayo

ADEM
DEMAÇI

AUNG SAN
SUU KYI

ALEXANDER
DUBČEK

NELSON
ROLIHLAHLA MANDELA

ANATOLI
MARCHENKO

**Όλα τα σχέδια είναι του Ali Ferzat,
βραβευθέντος με το Βραβείο Ζαχάρωφ 2011**

Περισσότερες πληροφορίες για την Ευρωπαϊκή Ένωση παρέχονται στο
europa.eu

Λουξεμβούργο: Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 2016

Print ISBN 978-92-823-9567-7 doi:10.2861/985244 QA-02-16-695-EL-C

PDF ISBN 978-92-823-9592-9 doi:10.2861/809094 QA-02-16-695-EL-N

© Ευρωπαϊκή Ένωση, 2016

Φωτογραφίες

Ευρωπαϊκή Ένωση

Andrei Sakharov © Yury Rost

Nadia Murad © Darko Vojinovic / AP

Lamiya Aji Bashar © Enric Vives-Rubio / PÚBLICO

Raif Badawi © Amnesty International

Denis Mukwege © Stichting Vluchteling

Razan Zaitouneh © Razan Zaitouneh

Reporters Without Borders © AFP / Jack Guez

Damas de Blanco © Javier Galeano / AP

Anatoli Marchenko © Wojtek Laski / ISOPIX

Επιτρέπεται η αναπαραγωγή με αναφορά της πηγής.

PARLEMENT EUROPÉEN / EUROPEES PARLEMENT

Rue Wiertz / Wiertzstraat 60

1047 Bruxelles/Brussel

BELGIQUE/BELGIË

Τηλ. +32 22842111

PARLEMENT EUROPÉEN

Plateau du Kirchberg

2929 Luxembourg

LUXEMBOURG

Τηλ. +352 4300-1

PARLEMENT EUROPÉEN

1 avenue du Président Robert Schuman

67070 Strasbourg Cedex

FRANCE

Τηλ. +33 388174001

Για περισσότερες πληροφορίες επισκεφθείτε τον ιστότοπο:

europarl.europa.eu

europarl.europa.eu/sakharov

